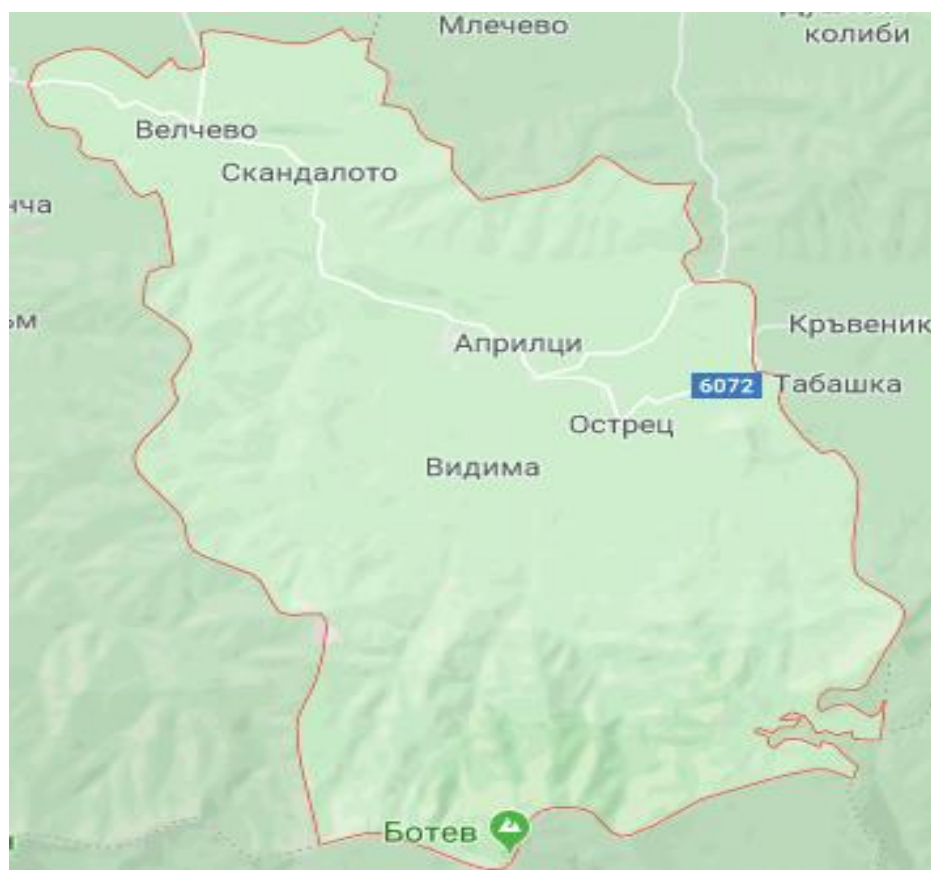

ОБЩИНА АПРИЛЦИ

гр. Априлци, обл. Ловеч

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 г.

ОБЩИНА АПРИЛЦИ, 2021

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Списък на използваните абривиатури и съкращения
2. Въведение.
3. Увод.
4. Част I. Анализ на икономическото, социалното и екологично състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Априлци.
 - 4.1. Обща характеристика/профил на общината.
 - 4.1.1. Местоположение.
 - 4.1.2. Релеф.
 - 4.1.3. Климат.
 - 4.1.4. Хидроложки анализ.
 - 4.1.5. Геоложки строеж.
 - 4.1.6. Полезни изкопаеми.
 - 4.1.7. Флора.
 - 4.1.8. Флора.
 - 4.1.9. Състояние на горския фонд.
 - 4.2. Състояние, потребности и потенциали за развитие на икономиката на Община Априлци към 2020 г.
 - 4.2.1. Състояние и потенциали за развитие на нефинансовите предприятия
 - 4.2.2. Състояние и потенциали за развитие на земеделието и горското стопанство.
 - 4.2.3. Състояние и потенциали за развитие на индустрията.
 - 4.2.4. Състояние и потенциали за развитие на туризма.
 - 4.3. Развитие на демографската среда и човешките ресурси.
 - 4.3.1. Демографска среда.
 - 4.3.1.1. Населението на община Априлци по постоянен и настоящ адрес.
 - 4.3.2. Анализ на здравеопазването.
 - 4.3.2.1. Анализ на здравното състояние на децата и учениците за учебната 2019/2020 година.
 - 4.3.3. Covid 19.
 - 4.3.4. Анализ на образователната система в община Априлци.
 - 4.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност.
 - 4.5. Екологично състояние и рискове.
 - 4.6. Административен капацитет.
 - 4.7. Селищна мрежа и жилищен сектор.
 - 4.8. Влияние на инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.
 - 4.9. SWOT – анализ.
 - 4.9.1. Взаимовръзките на анализа с резултатите от социално-икономическия анализ на Северен централен район, изготвен от „Национален център за тери-ториално развитие“.

5. Част II. Цели и приоритети за развитие на общината в периода 2021-2027
- 5.1. Основни параметри на регионалната политика и на общата селскостопанска политика на ЕС за периода 2021 – 2027 г.
- 5.1.1. Основни параметри на регионалната политика в ЕС и България за периода 2021 – 2027.
- 5.1.2. Приоритети на регионалната политика в България за периода 2021-2027
- 5.1.3. Основни параметри на Общата селскостопанска политика.
- 5.2. Стратегическа рамка на Програмата за интегрирано развитие на Община Априлци за периода 2021 – 2027.
- 5.2.1. Визия, цели и приоритети за развитие на Община Априлци за периода 2021 – 2027 г.
6. Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на плана при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.
- 6.1. Същност и концепция на комуникационната стратегия.
- 6.2. Планиране на комуникационната стратегия.
- 6.3. Изпълнение на процедурите на комуникационната стратегия.
- 6.3.1. Идентифициране на заинтересованите страни.
- 6.3.2. Инструменти на комуникационната стратегия.
7. Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини – приоритетни зони за развитие.
- 7.1. Общи постановки за определяне зоните за въздействие
- 7.2. Подход при определяне зоните за въздействие.
- 7.3. Определяне зоните за въздействие в ПИРО Априлци.
- 7.4. Приоритетни зони за въздействие.
8. Част V. Програма за реализация на плана и описание на плана за интегрирано развитие.
- 8.1. Анализ на състоянието на българските региони. Нужда от промяна в подхода.
- 8.2. Характеристики на новия интегриран подход при изработване и реализация на ПИРО.
- 8.3. Същност и цели на Програмата за реализация.
- 8.4. Списък с проекти за реализация през периода 2021-2027 г.
- 8.5. Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана.
9. Част VI. Мерки за ограничаване на изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия.
- 9.1. Селско стопанство.
- 9.2. Биоразнообразие и екосистеми.
- 9.3. Енергетика.

- 9.4. Гори.
- 9.5. Човешко здраве.
- 9.6. Туризъм.
- 9.7. Транспорт.
- 9.8. Градска среда.
- 9.9. Анализ на възможните бедствия и мерките за тяхното предотвратяване
- 10. Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие.
- 11. Част VIII. Предварителна оценка, съгласно условията на член 32 от ЗРР
- 11.1. Специфични цели на оценката.
- 11.2. Критерии, използвани при предварителната оценка.
- 11.3. Методика.
- 11.4. Оценка.
- 11.5. Външно съответствие.
- 11.6. Вътрешно съответствие.
- 11.7. Реалистичност и приложимост.
- 12. Изменение и актуализация на ПИРО Априлци.
- 12.1. Система за наблюдение и оценка на ПИРО –Априлци.
- 12.1.1. Значение на системата за наблюдение и оценка.
- 12.2. Участващи структури.
- 12.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана
- 12.4. Разпределение на дейностите
- 13. Заключение.
- 14. Използвана литература.
- 15. Приложения – анкетни карти, схеми и др.

1. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ И СЪКРАЩЕНИЯ

АИК	Адаптация към изменение на климата.
БВП	Брутен вътрешен продукт.
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници.
В и К	Водоснабдяване и канализация.
ВОМР	Водено от обществото местно развитие.
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони.
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“.
ДВ	Държавен вестник.
ДГС	Държавно горско стопанство.
ДЛС	Държавно ловно стопанство.
ДМА	Дълготрайни материални активи.
ДСП	Домашен социален патронаж.
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба.
ЕК, ЕС,	Европейска комисия, Европейски съюз.
ЕСФ	Европейски социален фонд.
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове.
ЗГ , ЗЗ , ЗТ	Закон за горите, Защитена зона, Защитена територия.
ЗМСМА	Закон за местно самоуправление и местната администрация.
ЗООС	Закон за опазване на околната среда.
ЗРР	Закон за регионалното развитие.
ЗТСУ	Закон за териториално и селищно устройство.
ЗУТ	Закон за устройство на територия.
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии.
МЗХ	Министерство на земеделието и храните.
МСП	Малки и средни предприятия.
МОСВ	Министерство на околната среда и водите.
МИГ	Местна инициативна група.
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството.
МУ	Методически указания за разработване на стратегически документи.
НЕМ	Национална екологична мрежа.
НПДЕВИ	Националният план за действие за енергията от възобновяеми източници.
НПО	Неправителствена организация.
НПРР	Национален план за регионално развитие.
НСИ	Национален статистически институт.
НСРР	Национална стратегия регионално развитие.
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда.
ОП	Оперативна програма.
ОПХ	Оперативна програма храна.
ОПР	Общински план за развитие.

ОС	Общински съвет.
ОСР	Областен съвет за развитие.
ОСтР	Областна стратегия за развитие.
ОУП	Общ устройствен план.
ПАНФ	Предприемаческа активност в начална фаза.
ПРОПР	Програма за реализация на общинския план за развитие.
ПМС	Постановление на министерския съвет.
ПП	Природен парк.
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж”.
ОУП	Общински устройствен план.
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.
ПРСР	Програма за развитие на селските райони.
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда.
ПУ	План за управление.
ПЧП	Публично-частно партньорство.
ПИРО	План за интегрирано развитие на общините.
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води.
РПР	Регионален план за развитие.
РСР	Регионален съвет за развитие.
РЦВ	Район за целенасочено въздействие.
СО	Селищно образование.
СП	Стратегически приоритети.
ТСБ	Териториално статистическо бюро.
ТСУ	Териториално и селищно устройство.
УДО	Управление на дейностите с отпадъци.
УО	Управляващ орган.
SWOT	Силни страни, слаби страни, възможности, заплахи (анализ).
СТЕР АНАЛИЗ	Анализ на социалните, технологически, икономически, политически фактори.

2. ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Априлци интерпретира и конкретизира общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа, за да изяви местната специфика и да предложи аргументирани решения за социалните, икономическите, екологичните, културните и управленските предизвикателства по пътя към устойчивото развитие на общината. Основната цел на Плана за интегрирано развитие на община Априлци е да предложи обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие. ПИРО на Априлци е оперативен документ, обединяващ целите и начините за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 и действащите устройствени планове.

Планът за интегрирано развитие е част от системата от стратегически документи, интегриращи регионалното и пространственото развитие и служат за определяне на проблемите, нуждите и потенциалите за развитие на общините и териториите им, които се взимат предвид при разработването на инвестиционни програми, идентифицирането на проекти и финансови инструменти, включително и съфинансиране от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

Съгласно чл.13, ал.1 от ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона и се разработва за срок от 7 (седем) години.

ПИРО се изработва за цялата територия на общината, като могат да се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Община Априлци 2021-2027 г. включва:

(1) целите, мястото и ролята на Плана за интегрирано развитие в цялостната система от документи за стратегическо планиране на регионалното развитие;

(2) законовите норми, подхода и принципите, на които се основава документът;

(3) отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането на Плана за интегрирано развитие на Община Априлци 2021 – 2027 г.;

(4) очакваните резултати от приемането на документа и използването му за целите на стратегическото регионално и пространствено планиране на общинско ниво.

(5) Методиката на разработката - използвания при изготвянето на ПИРО подход и описание на извършените изследвания, източниците на данни и информация.

Съгласно Методическите указания на МРРБ от март 2020 г., същинската (експертна) част на Плана за интегрирано развитие на Община Априлци 2021 – 2027 е разработен по следната структура:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциали за развитие на територията на Община Априлци;

Част II. Цели и приоритети за развитие за периода 2021 – 2027 г.;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ОПР, при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на приоритетните зони на въздействие;

Част V. Програма за реализация на Плана и описание на интегрирания подход;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИР на Община Априлци;

Част VIII. Предварителна оценка на разработения ПИРО 2021 - 2027.

Посочените компоненти имат логическа последователност и взаимна обвързаност. Аналитичната част на документа е основа за формулиране на стратегическата му част, а дефинираните подходи и механизми за управление, наблюдение и оценка осигуряват практическото изпълнение и постигането на целите и приоритетите.

Основно изискване по отношение на ПИРО за периода 2021-2027 г. е прилагането на интегриран подход на развитие, т.е. подход на тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент на съобразеното с конкретното място разработване на политика. Жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, за да оказват влияние на икономическото развитие. Разработването на общи приоритети за тези сфери не е лесно, тъй като всяка има своите собствени цели, приоритети и бюджети. Въпреки това, при интегрирания подход за развитие трябва да се определи, как тези институционално отделни елементи си въздействат взаимно. Принципът на интегрирания подход следва да бъде водещ при разработването на стратегическия документ и съответно да бъде прилаган по отношение на всяка част от неговата структура.

В заключението на плана се посочват основните препоръки за неговото ефективно изпълнение през програмния период.

Планът за интегрирано развитие на Община Априлци за периода 2021-2027 се отличава от ОПР за периода 2014-2020 по следните характеристики:

- Единен стратегически документ за цялата територия на общината;
- Интегриран подход за развитие не само на ниво общински център;
- Определяне на зони за въздействие, с възможни инвестиции на цялата територия
- Съобразяване със спецификите и потенциала на територията, а не с административните ѝ граници;
- Акцент върху принципа на партньорство и подхода „отдолу-нагоре“.

3. УВОД

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Общината, съгласно измененията и допълненията на Закона за регионалното развитие от месец март 2020 г. е част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на регионалната политика на България. Съгласно тази политика:

1. ПИР на Община Априлци, област Ловеч, за периода 2021-2027 г., определя съгласно подхода „отгоре – надолу“ средносрочните цели и приоритети за развитието на Общината в съответствие със стратегическите документи за развитие на нива „Национална стратегия за регионално развитие“ и „Регионална стратегия за развитие на СЦР“, валидни за програмния период 2021 – 2027 г.

ПИР на Община Априлци е стратегически средносрочен документ, който има за цел постигането на устойчиво социално-икономическо развитие по смисъла на „Устойчиво развитие на регионите“ на база на местните потенциали и сравнителни предимства на Природния, Материалния и Социалния капитали на територията.

2. За целта, ПИРО предлага устойчиви решения за обвързване в едно цяло както на усилията на местната администрация, така и тези на местната общност в техния общ стремеж за постигане на устойчиво социално–икономическо добруване на населението при спазване на ограничителните условия за опазване и поддържане на природната среда в Община Априлци.

3. ПИРО Априлци 2021 – 2027 е разработен в съответствие с Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 и Общински планове за развитие (2021-2027). В този смисъл разработката е в съответствие и хармонизация с принципите на регионалната и кохезионната политика на ЕС, като отчита препоръките на основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво на България.

При разработването на ПИРО за Община Априлци 2021-2027 е възприет подходът за осигуряване на вътрешна (органична) връзка не само със стратегическите документи за регионално развитие на по-високите нива, но и на продължаващо влияние между досегашни разработки на местно ниво и ПИР за новия програмен период на местно развитие.

Промените в стратегическата рамка за периода 2021-2027 г. са заложили както в общностни европейски, така и в национални програмни документи, в т.ч.:

- Стратегията „Европа 2027“ въвежда запомняща се формула за развитие през следващия планов период с еднозначни цели с количествени измерители.
- Споразумение за партньорство на Република България;

Споразумението за партньорство 2021-2027 г., заедно с оперативните програми са стратегически документи, които задават приоритетите и целите за програмния период.

- Национална програма за развитие „България 2027“

Националната програма за развитие: България 2027 (НПР БГ2027) е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2027 г. В НПР БГ 2027 са формулирани 5 приоритета, описани в Част 8.

- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво

развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешно-регионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общо-европейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

ПИР на общината интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с повишаване на конкурентоспособността и заетостта, инфраструктурното развитие и достъпността, устойчивостта и социалното включване.

- Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Националната концепция за пространствено развитие дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория, като едновременно с това създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Тази концепция се конкретизира на територията на община Априлци чрез Общия устройствен план на общината (ОУПО).

.Регионална стратегия за развитие на областта за 2021-2027 г.

В Регионалната стратегия за развитие са отчетени специфичните дългосрочни цели и приоритети за развитие на областите и общините в териториалния обхват на региона. В плана за интегрирано развитие на община се осъществява връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, чрез подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу”.

Демаркация с Общия устройствен план на общината (ОУП):

- Докато ОУП се разработва в съответствие със Закона за устройство на територията, правната база за разработването на ПИРО е Законът за регионалното развитие.
- Докато ОУП е документ с дългосрочна визия за развитие от 15-20 години напред, ПИРО е средносрочен планов документ с хоризонт от 7 години.
- ОУП определя преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, а ПИРО следва да бъде разработен като стратегически и програмен документ, който определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината (и нейния център) и връзките ѝ с други общини, в съответствие с другите документи за планиране на регионалното развитие, като съдържат конкретни параметри за развитието на територията и планират ресурсната обезпеченост на изпълнението.

ЧАСТ I.

4. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА АПРИЛЦИ

Концепция за устойчиво социално-икономическо и екологично развитие на териториите

Понятието „устойчиво развитие на териториите (регионите) се използва обикновено за описване на социално-икономическото развитие на извънградските области, които се намират в неизгодно от гледна точка на конкурентоспособност положение по отношение на територия, услуги, знания и възможности. В селските райони, една дейност - земеделската е един от основните фактори за развитие, но неземеделските елементи постепенно придобиват все по-голямо значение. За да се осигури устойчиво развитие, чрез конкретни оперативни програми се осъществява структурна интервенция в подкрепа на земеделския бизнес, социалните общности и опазването на околната природна среда.

Ключови думи за трите вида капитал в контекста на устойчивото развитие на селските райони са посочени по-долу:

(1) природен капитал - Природният капитал включва природните ресурси (земя, вода, въздух). Изискването за устойчивост на този вид капитал означава да се опазват екосистемите, така че жизнената среда на идните поколения да не се влошава.

(2) материален капитал - Материалният капитал включва материално-техническата и информационна база на икономиката като: инфраструктура; машини, съоръжения и сгради; форми на интелектуална собственост в бизнеса и др.

(3) социален капитал - Социалният капитал се състои от човешкия капитал (хората с техните знания, умения и потребности), от формите на обединяване на общностите със социалните ценности и институции, от културните и морални ценности на хората.

4.1. Обща характеристика/профил на територията на Община Априлци.

4.1.1. Местоположение.

Община Априлци е разположена в централна Северна България – в югоизточната част на Област Ловеч, Северозападен район. Тя е най-малка по големина (от общо 8 общини) според брой на населението и на шесто място според площта на територията в рамките на областта. Община Априлци граничи с Община Троян (от Област Ловеч), Община Севлиево (от Област Габрово) и Община Карлово (от Област Пловдив).

Общината попада в обхвата на Централна Стара планина (северните склонове на Троянско-Калоферския дял на Централна Стара Планина и южните склонове на Предбалкана), характеризираща се с предимно планински характер на релефа и развитие на долинната мрежа на протичащите през територията ѝ реки (Видимска, Острешка, Зла река и водосборните им басейни). Средната надморска височина на общината е 1031 м. Средната гъстота на населението на общината е 13.1 души/кв.км. (средно за областта 32.3 и за страната 64.9), а на населените места – 1.7 нас.места на 100 кв. км. За сравнение стойностите на показателя за областта, СЗР и страната са съответно 2.7, 3.4 и 4.8 нас.места/100 кв. км. Територията на общината (238256 дка) съставлява 5.77% от общата

територия на областта (табл. 1). Обработваемата земя на човек от населението в общината е 21.2 дка, при средно за областта 23.6 дка и за страната 6.9 дка

4.1.2 Релеф

Общината е разположена в котловина и има разнообразен релеф, включващ живописните поречия на реките Видима, Острешка и Зла река, високопланински пасища, ливади и стръмни склонове, обрасли с вековни гори. Структурата на релефа е формирана от нагъване и издигане на палеозойски, мезозойски и старотерциерни седименти, запълващи линейноизтеглени геосинклинални понижения. На североизток общината е с типичен хълмисто предпланински характер на релефа със заоблени хълмове. На юг териториалната граница на общината е главното било на Стара планина. Релефът е високопланински, силно пресечен, характерен с високи скални върхове, тучни пасища и до късно топящи се преспи. В тази част на Балкана се намират «Русалийски проход», «Северния джендем», които са част от резервата «Централен Балкан».

4.1.3 Климат

Климатът е преходен, от умерено-континентален до планински, с хладна и дъждовна пролет, не толкова горещо лято, продължителна есен и мека зима. Средната годишна месечна температура е около 10-12 градуса. Въпреки че е разположена в котловина, характерно за територията на общината е силното слънцегреене и големия брой слънчеви часове през голяма част от годината. През студеното полугодие средните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се движат в границите на 60-80 %, а през топлото полугодие около 70-75 %. Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът - през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата - надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см., а за надморска височина над 2000 м. – 150 до 200 см. Преобладаващата посока на вятъра се определя от тенденцията в общия атмосферен пренос през съответния сезон. Характерни за общината са западен, северозападен и рядко южни и източни ветрове.

4.1.4. Хидроложки анализ

Районът, в който попада община Априлци, е сравнително богат на водни ресурси. Билото на Стара планина се явява главна водоразделна линия на Черноморския и Беломорския водосборни басейни. Дълбокият карст регулира подземното подхранване на реките, а обширните стари гори допринасят съществено за водозадържането. Реките, извиращи високо от склоновете, са стръмни и с голям воден отток. На много места те падат от високи скални прагове и образуват красиви водопади. Водите като цяло са с много добри питейни качества. Всички води и водни обекти на територията на общината се опазват от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети. При обилни проливни дъждове и при интензивно топене на снежната покривка се създават предпоставки за бедствени ситуации. Геолого-тектонските, геоморфоложките и хидроложките условия на предпланинието на Стара планина в района на общината обуславя възникването и развитието на свлачищни и

срутищни процеси с различен площен и дълбочинен обхват. На територията на общината са регистрирани 8 свлачища с различен обхват. Основните реки в общината извират от територията на Националния парк «Централен Балкан». Реките, които са с най-голямо значение за общината са Видима, Острешка и Зла река. Река Видима разполовява територията на община Априлци. Тя е един от най-големите притоци на река Росица. Река Видима се образува от вливането на реките Лява Видима и река Пръскалска. Пръскалска река извира непосредствено под връх Юрушка грамада. В горното течение на реката се намира красивият водопад «Видимско пръскало». Река Лява Видима извира под връх Малкия Юмрук. В квартал Видима реката Видима приема водите на своя ляв приток Стърна река. Тя започва като Седова река – извира под връх Жълтец и в местността «Козарката» приема името Стърна река, заради изместване на коритото си. При квартал Зла река, под х. «Зора», река Видима приема своя най-голям приток Острешка река – тя извира в местността «Русалийски преслап», като преминава през кварталите Острец и Ново село. В горната част на течението речното корито е каменливо, но в квартал Острец реката се разлива и коритото ѝ е покрито с речни наноси от чакъл и пясък. По-големи притоци на река Острешка са: река Рибна – ляв приток, извира под връх Русалка и се влива в Острешка река при горния край на квартал Острец и река Маришница – ляв приток, извира в местността «Цанко Дюстабанов» и се влива в Острешка река в квартал Ново село. При махала Злиевци река Видима приема водите на своя ляв приток Зла река, която извира в местността «Долни поленици». Под с. Велчево река Видима приема водите от големия дол Липошница, който води началото си от територията на община Троян. Периодът на пълноводие е неустойчив и обикновено е 5-6 месеца, а на маловодие – 3-4 месеца. Основен водоприемник е река Видима. Общото количество вода се колебае в зависимост от годишните валежи и е с качество на питейна. При необходимост и целесъобразност за нуждите на допълнителното водоснабдяване на общината може да се изгради пречиствателна станция за питейна вода. Каптажите «Бъзов дял» (река Видима) и «Пенови дупки» (река Острешка) са основен източник на водоснабдяването на община Априлци. Изградените външни водопроводи се нуждаят от реконструкция и обновление. В общината е изпълнен проект за допълнително водоснабдяване от каптажи «Пенови дупки» и «Глога». Предстои довършване на допълнителния водопровод на община Априлци от каптажите «Пенови дупки» и «Глогът». Питейна вода от река Видима на територията на община Априлци е източник за водоснабдяване на населени места в община Севлиево и община Велико Търново. Изграждането на язовир «Бяла» на територията на община Севлиево, който ще осигури вода за населени места в тази община ще даде възможност питейната вода от водохващането ВЕЦ «Видима» да се използва за нуждите на община Априлци. Независимо от достатъчния брой водоизточници, през летния период възниква недостиг на питейна вода, а в някои случаи през последните години се налага въвеждане режим на водоподаване. Основните причини за това са от различно естество:

- Намаления дебит на водата;
- Течовете и честите аварии във водопроводната мрежа поради нейното физическо и морално остаряване;
- Увеличеното потребление на питейна вода през активния туристически сезон в обектите

за настаняване на туристи, заведенията за хранене и развлечения, вилите и къщите за почивка;

- Пълненето на няколко десетки плувни басейни, както за публично ползване към туристически обекти, така и на частни собственици на вили и къщи за почивка;
- Недовършеният поради недостатъчно средства допълнителен водопровод от каптажите «Пенови дупки» и «Глогът»;
- Неразрешеното ползване на питейна вода за поливане на растителни култури в прилежащите към сградния фонд дворове на домакинствата и др. В момента много малко площи в общината се напояват, а изградената преди години напоителна система за някои участъци земя е разрушена или изоставена. Водовземането от реките е предимно във вади с локално значение (в кв. Зла река, кв. Острец и др.) и само частично за напояване на малки обработваеми участъци. Реките имат значение за производство на електроенергия. В момента в общината функционират 5 водно-електрически централи: ВЕЦ «Видима» на река Видима, една малка водно-електрическа централа МВЕЦ «Априлци» на река Видима в района на кв. Зла река, една МВЕЦ «Стърна» на р. Стърна река, приток на река Видима, МВЕЦ «Зора» на р. Видима в кв. «Зла река», МВЕЦ «Зла река» на р. Зла река, приток на р. 28 Видима. В тази връзка много остро стои въпросът за определянето на оптимален брой МВЕЦ на територията на общината и тяхното месторазположение с оглед опазването на околната среда и недопускане влошаване на екологичното състояние на реките. На територията на община Априлци има четири геотермални извора, но възможностите за тяхната експлоатация на са достатъчно проучени.

4.1.5. Геоложки строеж

Въпреки големия диапазон на надморските височини, територията на Община Априлци не се отличава с широко почвено разнообразие главно поради еднообразието на основните скали, върху които са се формирали почвите. Установено е наличието на следните почвени типове: сиви горски (с три почвени подтипа) и кафяви горски (с три почвени подтипа). Кафявите горски почви са най-разпространените почви в планинските райони над 600 м.н.в. и заемат около 77.6 % от територията на общината. Те са богати на хумус – до 12 %, но хумусното вещество не е много качествено. Реакцията е слабо кисела, средно запасени са с усвоим азот и усвоим фосфор. На тях обикновено има горска растителност, рядко се използват за земеделие (най-често за картофи). В по-високите части на планината кафявите горски почви преминават в кафяви горски тъмни почви и планинско-ливадни. В зависимост от богатството им, влажността, изложението и наклона на терена и дървесната растителност, те са разделени на три подтипа: кафяви горски тъмни почви, кафяви горски преходни почви и кафяви горски светли почви. Сивите горски почви са разпространени в предпланинската част като достигат 800 м.н.в. Образувани са главно под влияние на широколистната горска растителност, като в ниските части се чувства влиянието на тревна растителност. Затова за сивите горски почви е характерен хумусен хоризонт с малка мощност и силно развит и уплътнен глинест илувиален хоризонт. В зависимост от богатството им, влажността, изложението, наклона на терена и дървесната растителност, те са разделени на три подтипа: сиви, тъмносиви и светлосиви горски почви. На територията на общината няма данни за нарушени почви в количества, заслужаващи внимание. Въпреки

гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи и силно пресечения терен, на територията на община Априлци не се наблюдават активни ерозионни процеси. На места в по-ниските части на припечни изложения при малка плътност се е развила площна ерозия.

4.1.6. Полезни изкопаеми

На територията на общината няма регистрирани и не се експлоатират значими находища на полезни изкопаеми.

4.1.7. Флора

Богатството на флората в община Априлци е свързано с наличието на защитени територии на територията на общината и най-вече на Национален парк "Централен Балкан", който опазва изключително флористично разнообразие. Досега в Парка са установени около 2340 вида и подвида растения. В тях се включват 1900 вида и подвида висши растения, 15 вида папрати, по един вид плаунообразни и бронецови и 3 вида хвощови. Представени са 166 вида лечебни растения, от които 12 са защитени от закона, 229 вида мъхове, 256 вида гъби (над 12% от установените видове гъби в България). В резервата „Северен Джендем“, граничещ с територията на общината, се намира и най-голямото находище на рядко срещаното растение рододендрон, а също на боровинката и сибирската хвойна. Възникнали през древни времена, те са оцелели до наши дни. На територията на общината са установени 118 вида лечебни растения, които се срещат в 116 регистрирани и описани находища (подробни списъци има представени към Програмата за опазване на околната среда на община Априлци).

4.1.8. Фауна

Богатството на фауната в община Априлци също е свързано с наличието на защитени територии на територията на общината и най-вече на Национален парк "Централен Балкан", чиито разнообразен климат и релеф осигуряват значително многообразие от местообитания. Това превръща Парка в съкровищница на животинския свят. Централен Балкан е едно от последните в Европа места с образци на запазена дива природа, която дава убежище на редки и застрашени животни – вълк, златка, видра, дива котка, трицветен ношник, широкоух прилеп, дългокрил прилеп, обикновен сънливец, царски орел, ливаден дърдавец, белогуш дрозд. Това е най-важната в света защитена територия за полубеловратата мухоловка, южния белогръб кълвач, бежщайновия ношник, лалугера, планинското сляпо куче, както и място със световна значимост за птиците от алпийския биом. Резерват „Северен Джендем“ е едно от най – предпочитаните местообитания за мечката и дивата коза. Резерватът опазва и уникална прилепна фауна в своите пещери и стари гори. На територията на общината се срещат следните основни видове птици: мишелов, гарван, щъркел, ястреб, сова горска, гарга, дрозд поен, кос (черен дрозд), лястовица, сврачка, чучулига и др. Основните видове животни, обект на ловен туризъм в община Априлци са: бозайници – дива свиня, сърна, див заек, лисица, чакал, белка, черен пор, язовец и др.; птици – яребица; риби – мряна, пъстърва и др.

4.1.9. Характеристика на горския фонд

В общината горските територии обхващат около половината от територията ѝ. Горите са едно от изключително важните богатства и ресурс на общината. Те имат важно стопанско значение за дърводобивната промишленост, за дървопреработвателната и мебелната промишленост; за производство на билки, гъби, диворастящи плодове и др. Те оказват

съществено влияние за чистотата на въздуха, което е богатство и предимство на общината, за наличието на друго богатство на общината – водата, достатъчна в количествено отношение и качествена като питейна вода. Гората е среда за местообитаване на голямо по количество и разнообразни по видове диви животни. Това от своя страна е ресурс за осъществяване на лов. Развитието на ловния туризъм на територията на общината, особено на чуждестранния ловен туризъм носи значителни финансови приходи. Едно от много ценните качества на горите е тяхното екологично и рекреационно въздействие. Гората е подходящо място за развитие на различни форми и видове туризъм. Наличието на значителни по площ горски масиви е предпоставка за възникване на големи горски пожари. Терените са трудно достъпни за хора и техника и от там идва и големия размер на щетите. Горските територии се стопанисват от ДЛС „Русалка“ – гр. Априлци, Дирекция на НП „Централен Балкан“ и Община Априлци. Бъдещото развитие на дърводобива, дървообработващата и мебелна промишленост освен от лесоустройствените планове ще зависи от физическите и юридическите лица, на които е възстановена собствеността на горите. При дърводобива в сегашните условия възникват редица проблеми: незаконна сеч; на мястото на голата сеч, не винаги се провежда залесяване; прокарването на временни горски пътища и преминаването по тях на тежкотоварни трактори увеличава ерозията на горските почви и др. Извозването на добитата дървесина с тежкотоварна техника също така води до някои негативни последици като разрушаване на пътищата преминаващи през земеделските земи, горските пътища, местните пътища и др. Сред основните отрасли развити на територията на общината свързани и горите са: дърводобив; производство на греди, дъски и др.; производството на дограма, конструкции и детайли за строителството; разкрояване, рендосване и др. на дървени материали; производство на мебели; производство на столове и седалки; услуги свързани с дърводобива и др. Малко над половината от горските територии към 31.12.2011 г. е държавна собственост, 23% от горите са частни, а общински – малко над 8%. Около 14% са временно стопанисваните от общината, със статут на съществуваща собственост преди възстановяване. Около половин процент са собственост на юридически лица. Съобразно функциите им 74% от горските територии на общината са причислени към групата “Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”. Към групата “Рекреационни гори и земи” са включени 7% от горските територии, а към защитните – 19%. Защитените територии по „Натура 2000” са 3568 ха, от които залесени са 3551 ха. Най-голяма част от защитените територии заема Националният парк “Централен Балкан”. Лесоустройствените проекти на ловното стопанство осигуряват добри предпоставки за стопанисване и ползване на горските територии. Основните насоки на организация на горските територии в общината, предвидени в лесоустройствените проекти, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им. В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на главния продукт – дървесината. Проектирани са подходящи залесявания, реконструкция на насажденията, сечи и други мероприятия, изцяло съобразени с екологичните условия на района. Направлението на стопанисването в защитните и рекреационните гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции. Така в защитните гори (противоерозионни и мелиоративни) основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси, чрез подходящи мероприятия, запазване на инженерните съоръжения и подобряване на ландшафта около тях. В курортните гори, лесопарковете и зелената зона е дадено предимство на техните

здравно-украcни функции и създаване на подходящи условия за краткотраен отдиx на населението.

4.2. Състояние, потребности и потенциали за развитие на икономиката на община Априлци към 2020 г.

4.2.1. Състояние и потенциали за развитие на нефинансовите предприятия

Оценките за икономическото състояние на община Априлци се определят основно от протичащите в реалния икономически сектор процеси, довели до съществени промени в редица отрасли на промишлеността, в аграрния сектори и други сектори.

4.2.2. Състояние и потенциали за развитие на земеделието и горското стопанство

Селското стопанство е изключително важен отрасъл на българската икономика, който през последните години формира положително външнотърговско салдо. За периода на членство на България в ЕС износьт на селскостопански стоки отбелязва стабилен темп на нарастване. Селското стопанство изпълнява основни функции, заложи в европейската секторна политика - осигуряване на продоволствена сигурност на населението (жизнеспособно производство на храни), поддържане на заетост и постигане на балансирано териториално развитие. Различията в природо-климатичните условия, почвите и релефа на територията на област Ловеч определят различната структура на селското стопанство в отделните общини. Относителният дял на използваната земеделска площ (ИЗП) е сравнително нисък, поради планинския и полупланински релеф, който заема около 2/3 от общата площ на областта. Въпреки този факт, през 2010 г. община Априлци попада в групата на общините с високо равнище (над 4 дка.) на използване на земеделската площ (ИЗП) на човек от населението с 6,41 дка., макар по дял на ИЗП (9,28%) в общата територия на общината да попада в групата на общините с нисък дял (под 15%). Селскостопанското производство в областта се осъществява от земеделски производители - арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя, регистрирани по Наредба №3/29.01.1999 год. за създаване и поддържане на Регистър на земеделските производители. Според делът на стопанствата в общината (0,15%) в стопанствата за България, община Априлци се отнася в групата на общините със среден дял (0,10-0,40%). Отрасловата структура на селското стопанство в общината включва предимно следните отрасли и подотрасли: комбинирани растително-животновъдни частни стопанства; отглеждане на дребен рогат добитък; отглеждане на едър рогат добитък, отглеждане на кокошки носачки, пилета и др.

Растениевъдство

Преходът към пазарна икономика на територията на общината беше свързан с: превръщането на основната част от ливадите от обработваема земя (в т.ч. до най - отдалечените махали) в пустееща (доближаваща вече територията на населените места в регулация); превръщането на немалка част от трайни насаждения от обработваеми (засаждане, окопаване, торене, защита от заболявания, прибиране на значителна реколта и др.) в изоставени (неокопани, ненаторени, без растителна защита, заболели,

съхнещи, обрасли, неокастри, неокосени около тях и т.н.); ликвидирането на огромни масиви засети от бившото ТКЗС (АПК) с малини и касис; продажба, а в последствие и изоставянето или пълното ликвидиране на сушилните за сливи; разпродажба на селскостопанската техника; намаляване на произвежданата продукция; намаляване на средните добиви и др.

Поради планинския характер на релефа в община Априлци не се засаждат площи с основни земеделски култури – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед. В условията на пазарна икономика се създадоха някои нови трайни насаждения, само от няколко арендатори на земя и частни земеделски стопани. Част от ново засадените трайни насаждения с малини в последствие са изкоренени, а други са изоставени, твърде малко са останали плододавачи насаждения. Положителна тенденция, е само, че все повече частни собственици се стремят да засаждат нови дръвчета, да обработват, макар и на ограничени размери трайни насаждения. В резултат на извършените промени, растениевъдство в общината е реструктурирано от предишната организация на кооперативни предприятия (ТКЗС и АПК) в частни собственици.

Един от значителните проблеми, който се породил в условията на прехода, е че заети в растениевъдството почти няма (има само сезонна работа за прибиране предимно на малини и др.). Занимават се с растениевъдство частни стопани, предимно като допълваща дейност с цел производство продукция за собствени нужди, а не за пазара. Поради почти пълната ликвидация на подотрасъл "Растениевъдство", част от работната сила се пренасочи в други отрасли. Някои останаха без работа, други се пенсионираха. Твърде малко са лицата, които имат възможност за доходи от работна заплата от растениевъдството.

Другият основен проблем е опазването на растениевъдната продукция от унищожаване от диви животни: картофа – от глиганите; трайните насаждения – от сърни, елени и др. Ограждането на големи масиви е твърде скъпо. Поради ограничените финансови възможности, то или не се осъществява или се прави в повечето случаи примитивно и то на ограничени участъци.

В общия размер на обработваемата земя в общината се включват:

- трайни насаждения, предимно сливи, ябълки, малини, арония и др.;
- ливади за производство на сено;
- ниви – в ограничени размери засети основно с картоф, царевица и др., преди всичко за домашно ползване и т.н.

На територията на общината не функционират земеделски кооперации, които да обработват земеделските земи. Само няколко арендатори обработват незначително количество от общия размер на земеделската земя.

За общината традиционно е създаването и използването на продукцията от трайните насаждения. След възстановяването на земята на собствениците, голяма част от трайните насаждения са почти изоставени по отношение на тяхната обработка – торене, окопаване, растителна защита, кастрене и др. Сравнително добре се обработват незначителна част от трайните насаждения. Някои собственици проявяват интерес само

по отношение прибиране на реколтата. Голяма част от трайните насаждения са заболели и постепенно съхнат. Това се явява един много съществен проблем за общината, тъй като в перспектива, ако сега съществуващите трайни насаждения изсъхнат, а няма засети нови на тези терени, същите ще се превърнат в пустеещи земи. През последните няколко години някои стопански субекти и физически лица проявяват интерес към създаване на нови трайни насаждения: малини, сливи, арония, орехи, смесени овощни градини и др. Като резултат се наблюдават както успехи, така и отказване от намеренията. Основни причини за изоставянето им е скъпо струващата обработка и поддържане, сравнително ниските приходи от получаваната продукция, кражбите на посадъчен материал, необходимостта от ограждения, унищожаването или повреждането на насажденията и продукцията от дивеч и домашни селскостопански животни и др. Липсата на хладилни бази за замразяване на плодовете също така създава проблеми пред производителите преди всичко на малини. Зеленчуковите култури се отглеждат в частния сектор основно за домашно ползване.

Други широко разпространени култури са сливи и ябълки, а останали овощни видове се отглеждат ограничено. Интересна е тенденцията да се възстановяват стари плододавачи овощни градини, предимно сливови, поради възможността да се получат допълнителни агроекологични плащания. Възможностите, предоставяни по линия на Общата селскостопанска политика на ЕС, имат важна роля за развитието на отрасъла, в това число и директните плащания от ДФ „Земеделие“.

Животновъдство

В условията на пазарна икономика се създадоха някои животновъдни ферми. Едната от тях има за цел да затвори цикъла за производство на месо и месни произведения. Няколко частни собственици отглеждат предимно овце - за производство и продажба на агнета и мляко, крави – за производство на телета и мляко. Твърде малък е броят на заетите в животновъдството. Основната част от занимаващите се с животновъдство са самонаети или извършват тази дейност като допълнителна за домашни нужди.

В резултат на извършените промени, животновъдството е реструктурирано от предишната организация на кооперативни предприятия в частни фирми или лични стопанства, но в значително по-малки размери.

Един от съществените проблеми, който се породи в условията на преход към пазарна икономика, е че броя на заетите в животновъдството многократно намаля. Нито новите животновъдни частни фирми, нито пренасочването в други отрасли позволи да се достигне предишното равнище на заетост. Това доведе до безработица, намаляване възможностите за получаване на доходи от работна заплата от животновъдството и др.

Развитието на животновъдството е предпоставка за развитие на месопреработвателната и млекопреработвателната промишленост. Броят на отглежданите животни намалява рязко през 2008 г. и 2009 г. спрямо 2007 г., в резултат на неблагоприятната в климатично отношение 2007 г. и лошите добиви в земеделието, но през 2010 г. се наблюдава ръст. Животновъдството е свързано с отглеждането най-вече

на овце и кози, крави и др. и с пасищния ресурс, приготвянето на сено и пр. На територията на общината има значителни по размер пасища и земеделски площи за производство на сено. С най-голяма територия са високопланинските пасища. На тях има възможност да пашуват голямо количество селскостопански животни – предимно овце и крави. Във връзка с намаляването броя на животните, намаленото пашуване върху тяхната територия се отразява негативно върху тревната растителност.

Резерв за допълнителна заетост и доходи има при развитие на пчеларството, въпреки, че за периода 2008-2010 г. в общината не е изплащана финансова помощ по Националната програма по пчеларство.

Най-съществен е делът на отглежданите овце в общината спрямо овцете в областта. В община Априлци се отглеждат 9,01% от всички овце и 9,29% от овцете майки. Останалите видове са с незначителни за областта дялове, като най-нисък е дела на отглежданите свине. В общината се отглеждат само 0,28% от отглежданите в областта свине. Спрямо 2004 г. броят на отглежданите овце и овцете майки са нараснали съответно с 22,9% и 15,1%, броят на говедата е намалял с 13,5%, броят на кравите – с 29,7%, броят на козите – с 21,4% и броят на козите майки – с 32,1%.

В обхвата на община Априлци няма действащо млекопреработвателно предприятие. Сирене се произвежда в няколко общи мандри, организирани сезонно от частни стопани на местата, където пашуват групово частните овце и се използва за домашни нужди от собствениците на животните. Овцете, от които се получава мляко са на частни стопани. Производството е сезонно. Сирене и кисело мляко се произвеждат и в домашни условия за лични нужди.

Отглежданите в момента животни са разпръснати основно в дребни смесени частни стопанства. Само няколко са лицата, които отглеждат сравнително по-голямо количество овце или крави. Наблюдава се тенденция за намаляване броя на селскостопанските животни. Произвежданата продукция (мляко, месо, домашни животни за продан) е предимно за задоволяване на лични нужди.

Само няколко птицевъди отглеждат сравнително по-големи количества пилета за продажба. Поради високите цени на фуражите и лекарствата някои от тях се отказват. Проявява се определен интерес към подотраслите зайцевъдство и пчеларство. Наблюдава се трайна тенденция към намаляване на поголовието и отглеждането на домашните животни главно със самозадоволителен характер. Сравнително ниските изкупни цени и скъпата издръжка на животните не позволява на фермерите да разширяват дейността си и да печелят достатъчно, което от своя страна ги принуждава в отделни случаи да намаляват броя на стопанисваните животни и дори да ликвидират цели стада. Биволи в общината не се отглеждат, въпреки ценните вкусови и диетични качества на млякото. Една от причините е трудностите за отглеждането им по единично и ниската цена на млякото. По отношение производството на мляко определен стимул има допълнителното финансиране на неговото производство. Държавен фонд "Земеделие" дава на регистрираните селскостопански производители субсидия на литър предадено и фактурирано качествено мляко.

Горско стопанство

В общината горските територии обхващат около половината от територията ѝ. Горите са едно от изключително важните богатства и ресурс на общината. Те имат важно стопанско значение за дърводобивната промишленост, за дървопреработвателната и мебелната промишленост; за производство на билки, гъби, диворастящи плодове и др. Те оказват съществено влияние за чистотата на въздуха, което е богатство и предимство на общината, за наличието на друго богатство на общината – водата, достатъчна в количествено отношение и качествена като питейна вода. Гората е среда за местообитаване на голямо по количество и разнообразни по видове диви животни. Това от своя страна е ресурс за осъществяване на лов. Развитието на ловния туризъм на територията на общината, особено на чуждестранния ловен туризъм носи значителни финансови приходи. Едно от много ценните качества на горите е тяхното екологично и рекреационно въздействие. Гората е подходящо място за развитие на различни форми и видове туризъм. Наличието на значителни по площ горски масиви е предпоставка за възникване на големи горски пожари. Терените са трудно достъпни за хора и техника и от там идва и големия размер на щетите. Горските територии се стопанисват от ДЛС „Русалка“ – гр. Априлци, Дирекция на НП „Централен Балкан“ и Община Априлци.

Бъдещото развитие на дърводобива, дървообработващата и мебелна промишленост освен от лесоустройствените планове ще зависи от физическите и юридическите лица, на които е възстановена собствеността на горите. При дърводобива в сегашните условия възникват редица проблеми: незаконна сеч; на мястото на голата сеч, не винаги се провежда залесяване; прокарването на временни горски пътища и преминаването по тях на тежкотоварни трактори увеличава ерозията на горските почви и др. Извозването на добитата дървесина с тежкотоварна техника също така води до някои негативни последици като разрушаване на пътищата преминаващи през земеделските земи, горските пътища, местните пътища и др.

Сред основните отрасли развити на територията на общината свързани и горите са: дърводобив; производство на греди, дъски и др.; производството на дограма, конструкции и детайли за строителството; разкрояване, рендосване и др. на дървени материали; производство на мебели; производство на столове и седалки; услуги свързани с дърводобива и др.

Малко над половината от горските територии към 31.12.2011 г. е държавна собственост, 23% от горите са частни, а общински – малко над 8%. Около 14% са временно стопанисваните от общината, със статут на съществуваща собственост преди възстановяване. Около половин процент са собственост на юридически лица.

Съобразно функциите им 74% от горските територии на общината са причислени към групата “Гори и земи с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции”. Към групата “Рекреационни гори и земи” са включени 7% от горските територии, а към защитните – 19%. Защитените територии по „Натура 2000” са 3568 ха, от които залесени са 3551 ха. Най-голяма част от защитените територии заема Националният парк “Централен Балкан”.

Лесоустройствените проекти на ловното стопанство осигуряват добри предпоставки за стопанисване и ползване на горските територии. Основните насоки на организация на горските територии в общината, предвидени в лесоустройствените проекти, са съобразени с поставената цел по групи гори и земи съобразно функциите им.

В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на главния продукт – дървесината. Проектирани са подходящи залесявания, реконструкция на насажденията, сечи и други мероприятия, изцяло съобразени с екологичните условия на района. Направлението на стопанисването в защитните и рекреационните гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на особените им функции. Така в защитните гори (противоерозионни и мелиоративни) основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси, чрез подходящи мероприятия, запазване на инженерните съоръжения и подобряване на ландшафта около тях. В курортните гори, лесопарковете и зелената зона е дадено предимство на техните здравно-украшни функции и създаване на подходящи условия за краткотраен отдих на населението.

4.2.3. Състояние и потенциал за развитие на промишлеността.

За развитието на индустрията на територията на общината има редица предпоставки. Основните сред тях са:

- Стратегическото местонахождение на общината;
- Сравнително добре изградената техническа инфраструктура;
- Благоприятните природо-климатични условия;
- Наличието на свободни човешки ресурси и суровини;
- Сравнително добри възможности за доставка на суровини и материали;
- съществуващите традиции и др. Стимули за повишаване на инвеститорския интерес са също така:
- Наличието на свободни терени и сгради, общинска собственост;
- Функционирането на митнически бюра в съседните на общината по-големи градове;
- Комплексни усилия на местната власт да подпомага развитието на малкия и среден бизнес.

Все по-голяма роля ще има цялостното представяне на фирмите: производствени площадки, мощности, човешки ресурс и др., с оглед по-нататъшно развитие и коопериране с български и чуждестранни фирми, за да се търсят възможности за разширяване на вътрешния и международния пазар с продукция, отговаряща на европейските стандарти.

Преходът към пазарна икономика на територията на общината доведе до ликвидирането на някои производства, до намаляване на производството при запазване на същия собственик до реституиране и намаляване производството, продажба, смяна на производствата и почти преустановяване на производството, продажба и закриване и др.

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се преструктурира

отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В сегашните условия, сред по-развитите подотрасли на индустрията в общината са:

- производство на месо и месни изделия;
- производство на дървен материал и изделия от него;
- производство на пластмасови изделия;
- производство на скрепителни елементи и пружини;
- производство на металически касетки;
- производство на керамични изделия;
- производство на мляко и млечни продукти;
- производство на килими и килимени изделия;
- строителство, преди всичко на вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.;
- традиционно за района производство на занаятчийските изделия.

Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС. Частният сектор е структуроопределящ в развитие на индустрията.

В някои от индустриалните предприятия се наблюдава незадоволителна техникотехнологична база, което неминуемо се отразява негативно върху качеството на продукцията. От финансова гледна точка само част от индустриалните предприятия са проспериращи, другите се борят за оцеляване. Някои са се наложили на пазара, а други срещат значителни трудности, поради слаба конкурентоспособност. Основната част от предприятията са твърде далеч от стандартите свързани с европеизацията и глобализацията. Управлението на фирмите понякога се основава на ентусиазма на собствениците и лични контакти, но не са редки случаите, когато липсват съвременни организационни форми на производство и труд, и ефективна система в областта на маркетинга и рекламата.

Като основни промишлени отрасли през последните 5 години се налагат:

- производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- производство на мебели;
- производство, некласифицирано другаде;
- ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива

4.2.4. Състояние и потенциали за развитие на туризма

Изключително красивата природа, близостта до Национален парк "Централен Балкан", наличието на значителна материално-техническа база и редица други фактори благоприятстват развитието на туризма в общината. Те определят и основните видове туризъм, които да се развиват в общината – ваканционен, културно – исторически, екологичен, здравен, селски, конгресен, ловен и др. Априлци все повече се утвърждава като изключително подходящо място за отдих, туризъм и бизнес.

В резултат на сътрудничеството и инициативността на бизнеса и неправителствените организации е факт разширяване и обновяване на легловата база, разширяване на предлаганите туристически продукти и услуги. С усилията на местните и централни власти е подобрен достъпът до туристическите обекти, извършени са необходимото обновяване на техническата инфраструктура и комуникациите.

Анализът на социално-икономическото развитие на общината показва, в Стратегията, Общинския план и Програмата за реализирането му, отрежда първостепенно значение на туризма. Наблюдава се тенденция към значително нарастване на неговата роля за социално-икономическото стабилизиране и развитие на общината. По сравнение с годините преди прехода, поради значителния срив в селското стопанство и намаляване капацитета на индустрията, относителният дял на заетите и приходите от туризма в общата икономическа структура на общината нараства. Неговото настоящо развитие е свързано преди всичко с вътрешния туризъм. За в бъдеще важна роля се отделя на развитието на международния туризъм. Очакванията са в посока развитие както на вътрешния, така и на международния туризъм.

Туризмът е силно динамичен отрасъл. През последните няколко години в общината са създадени редица предпоставки, които в бъдеще ще окажат съществено въздействие върху развитието на туризма и превръщането му в приоритетен за местната икономика отрасъл. Увеличават се инициативите на общината, бизнеса и НПО за привличане на допълнителни инвестиции за разширяване на предлагането и търсенето на туристически продукти и т.н.

Община Априлци е една от водещите общини в Ловешка област по отношение на по-нататъшното туристическо развитие. Съществуването на Национален парк "Централен Балкан" е силно предизвикателство за търсенето на нов поглед към природната среда и развитието на туризма. В плана за управление на парка са включени програми, ориентирани към развитието на екологичен туризъм, а не само забранителни и други разпоредби.

Една от характерните и отличителни особености на общината е, че на нейната територия активно се строят вили и къщи за почивка от сравнително заможни лица с постоянно местоживее в други общини, главно от по-големите населени места или с полоша околна среда. Това променя облика на Априлци, контингента на временно присъстващите, разширява рекламата за общината, довежда до нови контакти, създава нова бизнес среда, привлича туристи и др.

4.3. Развитие на демографската среда и човешките ресурси

4.3.1. Демография

4.3.1.1. Населението на община Априлци по постоянен и настоящ адрес

На населението по постоянен и настоящ адрес община Априлци е както следва:

Таблица:

Населено място	Постоянен адрес - общо	Настоящ адрес - общо	Постоянен и настоящ адрес в същото НМ
Гр. Априлци	2503	2663	2198
С. Велчево	94	144	81
С. Драшкова поляна	52	94	42
С. Скандалото	37	65	28
Всичко за общината	2686	2966	2349

Източник: <http://www.grao.bg>

ЗДРАВНИ, ОБРАЗОВАТЕЛНИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

4.3.2. Анализ на здравеопазването.

Медицински персонал

години	(брой)		
	Лекари	Лекари по дентална медицина	Медицински специалисти по здрави рижи
2017	3	2	2
2018	3	2	3
2019	3	2	2
2020	3	2	2

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

4.3.2.1. Анализ на здравословното състояние на децата и учениците

Обобщени данни за община Априлци:

Здравословното състояние на учениците през учебната 2020/2021 г. е в границите на нормата.

При утвърдените 17 ученика с епилепсия, бронхиална астма и алергии, не се наблюдават отклонение и пристъпи. Увеличават се децата с наднормено тегло, поради малко движение и неправилно хранене. Задължителните имунизации са направени от личните лекари в определените срокове. Ученици с утвърдена диагноза COVID-19 няма.

Физическо развитие на децата:

Физическа дееспособност на децата:

100% от изследваните деца са покрили нормите за физическа дееспособност – както и през изминалата година.

4.3.3. COVID 19

А/ Икономически мерки.

Б/ Мерки за преференциално кредитиране.

В/ Земеделски производители и животновъди.

-Извънредно временно подпомагане за МСП и признати групи и организации на производители.

-Държавна помощ за преработвателни предприятия за част от разходите им, свързани с транспорт, логистика, съхранение на готовата продукция и други операции по преработката на праскови и нектарини, сливи, малини, домати, пипер и патладжан – реколта 2020 г.

-Държавна помощ за преработвателни предприятия за част от разходите, свързани с транспорт, логистика, съхранение на готовата продукция и други операции по преработка на ябълки и круши – реколта 2020 г.

-Държавна помощ за животновъди, отглеждащи едри и дребни преживни животни и производители на картофи.

Г/ Социални мерки.

- Програмата „Топъл обяд“ за хора в нужда;
- Еднократна помощ за семейства с деца;
- Месечна помощ за семейства с деца при затворени детски градини и училища.

Изводи и тенденции в развитието на системата на здравеопазването и здравната инфраструктура на община Априлци.

Демография и здравни проблеми:

• Миграционните процеси и отрицателния естествен прираст на населението ще повиши необходимостта от по-адекватни и качествени здравни услуги на фона на масовото обедняване на населението.

- Негативна тенденция за обезлюдяване на малките населени места.
- Увеличава се броят на хората в нужда и хората от рисковите групи и групите в неравностойно положение.

Лечебни заведения:

Достъп до болнични заведения:

• Отдалечеността на селищата от мястото на предлагане на медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), показва неравномерно покритие на селските райони от мрежата от лечебни заведения.

• Отдалечени населени места от областния и от общинския център с фрагментарно покритие на нуждите от здравни грижи за населението. Необходимо е подобряване на

здравния достъп и осигуряване на равни възможности за използване на здравни услуги в малките населени места в общината.

Осигуреност с лекари:

- Тенденция към намаляване броя на лекарите по медицина и дентална такава, както и на специалистите по здравни грижи.
- Осигуряването на качествено здравеопазване изисква:
- Осигуряване на равен и ефективен достъп до качествено здравеопазване чрез осигуряване на равни възможности за достъп до здравните услуги на хората, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от общинския център;
- Модернизация на материално-техническата база на спешния център, чрез осигуряване на съвременна медицинска апаратура;
- Създаване на мобилни екипи за осигуряване на медицинска помощ в отдалечените и труднодостъпни места;
- Укрепване на капацитета на общественото здравеопазване и засилване ролята на първичната помощ за сметка на болничното лечение; повишаване на здравната култура сред малцинствените групи.
- Изграждането и управлението на справедлива, устойчива и ефективна общинска здравна система, ориентирана към качество и резултати с навлизане на електронно управление в системата на здравеопазването и създаване на условия за здраве за всички през целия живот.

4.3.4. Анализ на образованието.

Детски градини.

	(брой)					
година	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Априлци	1	1	1	1	1	1

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Деца в детските градини по пол.

	(брой)		
години	Общо	Момчета	Момичета
2015-2016	81	49	32
2016-2017	93	54	39
2017-2018	84	51	33
2018-2019	77	35	42
2019/2020	70	40	30
2020/2021	70	38	32

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Групи в детските градини.

		(брой)					
години		2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
SZR37	Априлци	4	4	4	4	4	4

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Педагогически персонал в детските градини.

Таблица:

		(брой)					
години		2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
	Априлци	0	10	1	11	11	10

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Училища..

Степента на завършено образование е необходимо условие за осигуряване за заетост на жителите, за получаване на по-високи доходи, за постигане на по-добро качество и стандарт на живота на населението, а в териториален аспект, и за намаляване на риска от бедност и социална изолация.

В изпълнение на ПМС № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, общинската администрация оптимизира процесите и алгоритъма за съвместна работа на институциите в проследяването на всички незаписани, отпаднали, реинтегрирани, повторно и новоотпаднали деца/ученици.

Завършили в общообразователни училища по степени на образование.

			(брой)
години	Основно образование	Средно образование	
2016	7	9	
2017	14	15	
2018	-	20	
2019	16	12	
2020	11	9	

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Самостоятелни паралелки в общообразователните и специалните училища по групи класове.

	(брой)											
	Общообразователни училища						Специални училища					
	Общо	I - IV клас	V - VIII клас	V - VII клас	IX - XIII клас	VIII - XII клас	Общо	I - IV клас	V - VIII клас	V - VII клас	IX - XIII клас	VIII - XII клас
2015-2016	8	4	4									
2016-2017	8	4	4									
2017-2018	7	4	-	3								
2018-2019	7	4	-	3								
2019-2020	7	4	-	3								
2020-2021	7	4	-	3								

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Напуснали основното образование (I-VII клас) от общообразователните и специални училища в община Априлци.

2017-2018 – 1

2018-2019 – 2

2019-2020 – 2

Учители в общообразователните и специалните училища по степени на преподаване в община Априлци.

	(брой)					
учебнагодина	Общо	I - IV клас	V - VII клас	V - VIII клас	VIII - XII клас	IX - XIII клас
2015-2016	10	4	-	6		
2016-2017	10	4	-	6		
2017-2018	10	4	6			
2018-2019	18	4	7	-	7	
2019-2020	14	7	7			

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Детски учители - община Априлци.

Таблица :

	(брой)					
Учебна години	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Априлци	10	10	10	10	10	9

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Учащи в професионалните училища по пол.

учебна година	Общо			Професионални гимназии и паралелки за придобиване на II степен професионална квалификация		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014-2015	87	46	41	87	46	41
2015-2016	88	43	45	88	43	45
2016-2017	58	35	23	58	35	23
2017-2018	72	42	30	72	42	30
2018-2019	59	33	26	59	33	26
2019-2020	50	34	16	50	34	16

Източник НСИ 2020 www.nsi.bg

Основни изводи, относно развитието на сектор „Образование“.

- Демографското и урбанистично развитие на града и общината са предизвикателства, на които системата на общинското образование трябва да отговори.
- Засилени са обществените очаквания към системата за предоставяне на качествено образование, съобразено с потребностите на социално-икономическата и културна среда.
- Модернизирането и развитието на системата на общинското образование не може да бъде осигурено единствено с ресурсите от държавния бюджет за държавно делегирана дейност “Образование”. Необходимо е да се развият оптимално възможностите на публично-частните партньорства в областта на образованието и максимално да се използват възможностите за проектно финансиране на образователни дейности в Общината.
- Персоналът, работещ в учебните и учебно-възпитателните заведения притежава необходимата квалификация и опит, но в по-голямата си част е на възраст над 45 години.
- По отношение членството в Европейския съюз: нарастват изискванията към образованието; повишава се необходимостта от гражданско участие; повишават се възможностите за участие в европейски и национални програми; разкриват се възможности за финансиране по Структурните фондове (ОП “Човешки ресурси”, ОП „Регионално развитие”).
- Не е достатъчна активността на Община Априлци, учебните и учебно-възпитателните заведения при идентифициране и участие в Проекти по линия на ЕС, свързани с образованието в общината.
- Ниска степен на взаимодействие с бизнеса относно осигуряване на реални работни места, изнесени практики в професионалното обучение.

4.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност.

Развитието на икономиката в община Априлци в пазарни условия е свързано с нуждата от специфичен вид услуги, целево насочени към подкрепа на населението и бизнеса. Във функционално-отраслов аспект, те са свързани основно със създадена и функционираща инфраструктура в следните направления.

4.4.1. Институционална инфраструктура.

Институционалната инфраструктура е със специфичен характер. Тя включва обекти, предоставени на различни институции, олицетворяващи дейността на различните видове власти на територията на община Априлци. Седалищата на тези институции са в община Априлци и за тяхното функциониране е изградена съответната инфраструктура.

От обектите на инфраструктурата на местната власт е сградата на общинската администрация на община Априлци, както и обекти, в които са настанени изнесени общински структури. Инфраструктурата, използвана от районните институционални структури, осигуряваща обслужване на населението са:

4.4.2. Техническа инфраструктура.

а/ Водоснабдителна мрежа.

Водоснабдяването на гр. Априлци

Град Априлци и селата Скандалото и Велчево са централно водоснабдени от водоснабдителна група „Априлци, а с. Драшкова поляна се водоснабдява с вода от водоснабдителна група „Черни Осъм“ през мрежата на с. Орешак (община Троян) чрез помпена станция „Раков дол“ (стопанисвана от В и К "Стенето" ЕООД гр.Троян).

Отделни махали в състава на гр. Априлци (м. Боголанта) и с. Велчево (м. Черневото) са водоснабдени от местни водоизточници, стопанисвани от дружеството, – каптажи „Цоневското“, „Бъджев чучур“, „Курията“ и „Дановската къща“.

Застроени имоти в махали от състава на гр. Априлци (м. Пандуците, м. Горнени, м. Маришница, м. Ковачите, м. Безергени и м. Пъздери) са водоснабдени от магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките“, стопанисван от В и К "Бяла" ЕООД гр.Севлиево и захранван с вода от речно водохващане „Видима“.

Предстои реконструкция на магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките“.

Отделни махали в състава на с. Велчево (м. Джокери и м. Мачковци) не са централно водоснабдени, както и някои махали в състава на останалите населени места.

Водоснабдителна група „Априлци“ довежда питейна вода до гр. Априлци, с. Скандалото, с. Велчево и с. Гумощник (община Троян). Групата включва водоизточници – каптажи „Бъзов дял“, „Пеньови дупки“, „Глиганови дупки“ и „Глогът“. При недостиг системата получава вода от три отклонения от магистрален водопровод "Видима – ПСПВ Стоките", стопанисван от "Бяла" ЕООД гр.Севлиево.

Хлораторни станции – 2 броя: хлораторна станция, работеща с хлор-газ за водата от каптаж „Бъзов дял“ и хлораторна станция, работеща с дозираща помпа и натриев хипохлорит за водите от каптажи „Пеньови дупки“, „Глиганови дупки“ и „Глогът“

Довеждащ (магистрален) водопровод с обща дължина 32 км, изграден от стоманени тръби Ø200, Ø150, Ø80 и етернитови тръби Ø200, Ø150, Ø100.

Местни водоизточници – каптажи Цоневското“, „Бъджев чучур“, „Курията“ и „Дановската къща“. Първите два каптажа водоснабдяват м. Боголанта (гр. Априлци), а вторите два – м. Черневото (с. Велчево)

Общия дебит на водоизточниците варира в широки граници според сезона от 50 до 8 л/с. Средногодишното водопотребление е около 143 л/жит/ден, от което около 93 л/жит/ден битово ползване от населението в жилищни сгради (частни домове).

Подаваните за питейно – битово водоснабдяване природни води не се пречистват (поради липса на ПСПВ), а само се обеззаразяват.

Качеството на питейната вода отговаря на всички изисквания на Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели по физико-химични, радиологични и микробиологични показатели. В много редки случаи, обикновено при обилни валежи във водосбора на водоизточниците – карстови извори, добиваните водни количества са с повишена мътност, която не може да бъде отстранена поради липса на подходящи съоръжения.

Каптажите “Бъзов дял” (река “Видима”) и “Пенови дупки” (река “Острешка”) са основен източник на водоснабдяването на община Априлци. Изградените външни водопроводи се нуждаят от реконструкция и обновление. В общината е изпълнен проект за допълнително водоснабдяване от каптажи Пенови дупки и Глога. Предстои довършване на допълнителния водопровод на община Априлци от каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”. Питейна вода от река “Видима” на територията на община Априлци е източник за водоснабдяване на населени места в община Севлиево и община Велико Търново. Изграждането на язовир “Бяла” на територията на община Севлиево, който ще осигури вода за населени места от тази община ще даде възможност питейната вода от водохващането от ВЕЦ “Видима” да се използва за нуждите на община Априлци. Независимо от достатъчния брой водоизточници, през летния период възниква недостиг на питейна вода, а в някои случаи през последните години се налага въвеждане режим на водоподаване.

Основните причини за това са от различно естество:

- Намаления дебит на водата;
- Течовете и честите аварии във водопроводната мрежа поради нейното физическо и морално остаряване;
- Увеличеното потребление на питейна вода през активния туристически сезон в обектите за настаняване на туристи, заведенията за хранене и развлечения, вилите и къщите за почивка;
- Пълненето на няколко десетки плувни басейни, както за публично ползване към туристически обекти, така и на частни собственици на вили и къщи за почивка;
- Недовършения поради недостатъчно средства допълнителен водопровод от каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”;
- Неразрешеното ползване на питейна вода за поливане на растителни култури в прилежащите към сградния фонд дворове на домакинствата и др.

В момента много малко площи в общината се напояват, а изградената преди години напоителна система за някои участъци земя е разрушена или изоставена. Водовземането от реките е предимно във вад с локално значение (в кв. Зла река, кв. Острец и др.) и само частично за напояване на малки обработваеми участъци. Реките имат значение за производство на електроенергия. В момента в общината функционират 5 водно-електрически централи: ВЕЦ „Видима“ на река „Видима“, една малка водно-електрическа

централа МВЕЦ "Априлци" на река "Видима" в района на кв. Зла река; една МВЕЦ "Стърна" на р. Стърна река, приток на река Видима, МВЕЦ "Зора" на р. Видима в кв. Зла река, МВЕЦ "Зла река" на р. Зла река, приток на река Видима. В тази връзка много остро стои въпросът за определянето на оптимален брой МВЕЦ на територията на общината и тяхното месторазположение с оглед опазване на околната среда и недопускане влошаване на екологичното състояние на реките.

Хидротехнически съоръжения, собственост на НЕК ЕАД са :

- Покрит канал „Пръскалото, покрит канал Видима лява“, покрит канал „Бъзов дял“, покрит канал „Говежда вода“ и водохващания „Пръскало“, „Мешичев дол“, „Говежда река „ и Бъзов дял“

Водопроводната мрежа (магистрална и разпределителна) е с обща дължина 146 км. – основно изградено от АЦ тръби с диаметри от ф60 до ф200 през периода 1955 – 1985 год. Общото състояние на водопроводната мрежа се характеризира с повишена аварийност и скрити течове вследствие на физическа амортизация на материала и връзките на етернитовите тръби. Средния размер на загубите се оценява на около 50 % от общо подаваното водно количество.

Необходимо е развиване на разпределителната водопроводна мрежа-мах.Пандуците, мах.Горнени, мах.Маришница, мах.Ковачите, мах.Безергени-Игов рът(високата част), мах.Долни Паздери-Трапът и напорни водоеми за кв.»Острец«, мах.Пандуците и мах.Маришница, с цел резервиране на необходимото водно количество и създаване на необходим напор, изграждане на преходен водоем м.Реката, кв.»Острец« и каптажи «Пенови дупки», «Глиганови дупки» и «Глогът»

Качеството на водата на територията на Община Априлци отговаря на изискванията на Наредба №9 и не се нуждае от специално третиране за подобряване на питейните и качества. Не се налага и няма изградени пречиствателни станции за питейна вода.

6/Канализационна мрежа.

Степен на изграденост на канализационната мрежа, разрешителни за зауствания

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждаат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри Ф400 и Ф1000. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

С изключение на центъра на град Априлци, в общината няма изградена канализационна мрежа. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Априлци като добро място за инвестиции и туризъм.

В повечето случаи към момента се използват септични и попивни ями. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. Като приоритет е

необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Априлци и околните села, като може да се проучи възможността за изграждане на общи пречиствателни станции, които да обслужват по няколко населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води. В общия устройствен план са отредени парцели за 4 площадки за изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води.

С ОУП са предложени са примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции.

Наличните данни в дружеството за изградени ПСОВ се свеждат до предадената ни за експлоатация „Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за битово фекални води с биологично пречистване на кв.Център, гр.Априлци”, а именно:

Пречиствателното съоръжение е модулно: за механично и биологично пречистване на битово – фекални води от 180 ЕЖ. Работи на аеробно-биологичен принцип на пречистване, тип "биоротор" (ПСБОВ- пречиствателно съоръжение за битови отпадни води). Разположено е в кв. Центъра, гр. Априлци, поз.имот № 52218.530.527; въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оразмерителни параметри на ЛПСБОВ:

$Q_{ср.дн.}=21,10 \text{ m}^3/\text{d}=0,24 \text{ l/s}$

$Q_{max.h.}=3,10 \text{ m}^3/\text{h}=0,86 \text{ l/s}$

Неразтворени вещества: $10,40 \text{ kg/d} = 492,9 \text{ mg/l}$

$БПК_5=8,64 \text{ kg/d} = 409,5 \text{ mg/l}$

Общ азот = $1,28 \text{ kg/d} = 60,7 \text{ mg/l}$

Общ фосфор = $0,53 \text{ kg/d} = 25,0 \text{ mg/l}$

Пределно допустими концентрации на основните замърсители в пречистените отпадъчни води, преди заустването във водоприемника:

Активна реакция $pH = 6-8.5$;

Неразтворени вещества = 35 мг/л ;

$БПК_5 = 25 \text{ мг/л}$;

$ХПК = 125 \text{ мг/л}$.

Представените протоколи от изпитване на Акредитирана лаборатория СЖС България ЕООД за ПСБОВ гр.Априлци, (със заявител ВиК АД Ловеч) за периода м.07.2011-м.04.2016 г. не показват превишения по наблюдаваните параметри.

Съгласно Програма за опазване на околната среда на община Априлци 2015-2020 г, на територията на Община Априлци има четири производствени обекта с изградени локални пречиствателни съоръжения :

- “Свежо пране” ЕООД;

- “Екофер” ЕООД;
- ПК “Пластик”;
- “Росина” ОО.

Туристическите обекти, с изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- семеен хотел “Дорели”;
- семеен хотел “Сватове”;
- почивен комплекс “Видима”

За община Априлци е характерна и високата степен на изграденост на канализационната мрежа.

Обобщени данни за водоснабдителната и канализационната инфраструктура на община Априлци, представяме в Таблица:

№	Населени места	Водопровод на мрежа (км)	Отн. дял %	Общо под. кол.	Полезно използвано количество вода на човек л/ч/д	Канал. мрежа (км)	Отвеждане на отпадъчните води
1	Априлци	16,8	71,87	78,4	110	5	канализ. + септ. ями

Източник: Програма за опазване на околната среда на община Априлци 2015 – 2020 г.

Основни изводи от анализа на водоснабдителната и канализационната инфраструктура: Липсата на изградена фекално-битова и дъждовна канализация в селата на общината и частично на Априлци налага изграждането на такава мрежа. Канализационната мрежа в трябва да бъде разделна за дъждовни и за фекално-битови отпадъчни води, за да не се натоварва мрежата. Фекално-битовите отпадъчни водни количества, трябва да бъдат отвеждани към ПСОВ (пречиствателна станция за отпадъчни води).

Битовите отпадни води са един от основните замърсители на околната среда и се налага изграждането на пречиствателни съоръжения. С ОУП е предвидено проектиране и изграждане на малки пречиствателни съоръжения и канализации за битови отпадни води. Във всички населени места в Община Априлци има изградена водопроводна мрежа. Налага се частична подмяна на тръбите, защото са амортизирани и често аварират.

Необходимо е :

1. Успоредно с реконструкцията на водопроводната мрежа на населените места в общината е да се започне изграждане на канализационна мрежа;
2. Предпроектно проучване, идейни и работни проекти за изграждане, както на канализационна мрежа, така и на пречиствателни съоръжения. Редно е тези проучвания да стартират своевременно и едновременно, с оглед изготвяне на работна документация и осигуряване на средства;

в/Електроснабдяване, енергопотребление и ВЕИ.

В община Априлци е изградена и мрежа за електроснабдяване на основните по-

требители – бита, комуналния сектор и производствените предприятия.

Енергийната система за захранване на Община Априлци е включена в националния енергиен пръстен. На територията на Общината няма изградена подстанция 110/20 kV, а се използва подстанцията на ВЕЦ „Видима“ за износ на ел. енергия”. Основното захранване е на 20 kV с резервна връзка към П/ст „Троян 1-110/20 kV”

Източници от регионално и републиканско ниво.

Основен източник на захранване на Общината е Републиканската енергийна мрежа на 110 kV.

На територията на Общината са разположени следните енергийни обекти за пренос на електрическа енергия стопанисвани от „ЕСО“ ЕАД МЕР Плевен:

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Острец“ - връзка между подстанция „Троян 1“ и подстанция „Балкан“ с трасе през землищата на с. Драшкова поляна, Велчево, Скандалото и гр. Априлци.

-Въздушна електропроводна линия 110 kV „Отклонение 1“ на ЕП „Острец“ до стълб №74 – връзка към ВЕЦ „Видима“ с трасе през землището на гр. Априлци.

Източник на ел. енергия за задоволяване потребностите на Общината е трансформаторна подстанция „ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци” 110/20kV. и с въздушни ел. проводи 20 kV се електрозахранват всички населени места.

По поречието на реките “Видима” и “Зла река” има изградени 5 броя ВЕЦ с регионално значение-Фиг.25

-ВЕЦ „Видима“ гр. Априлци, кв. Видима – 3300kW

-ВЕЦ „Зла река“ гр. Априлци, кв. Зла река – 300kW

-ВЕЦ „Зора“ гр. Априлци, кв. Зла река – 500kW

-МВЕЦ „Априлци“ гр. Априлци – 575kW

-МВЕЦ „Стърна“ гр. Априлци, кв. Видима – 580kW

Електропреносна и разпределителна мрежа

Електропроводи и кабелни линии 20kV

Основното захранване на селищата в Община „Априлци” се осъществява с два електропровода 20 kV „Зла река” от П/ст ВЕЦ „Видима” - 110/20 kV и аварийна връзка с подстанция “Троян”1- 110/20 kV и „Водохващане” 20 kV.

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20kV за захранване на селищата в Община „Априлци”, около и в „Априлци” са изградени така, че не се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране.

Съществуващата мрежа е амортизирана, което води до чести аварии и прекъсване на електрозахранването за продължително време. Недостатъчна е мощността на съществуващите трансформаторни постове.

Авариите по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация и амортизирани стълбове. Електроразпределителното дружество ежегодно

следва да почиства просеките и извършва върхови ревизии на ВЕЛ.

Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

Сервитутите на далекопроводите са определени както следва:

За 110 kV:

Извън населени места – 48 м.

В населени места – 16 м.

За 20 kV:

Извън населени места – 22 м.

В населени места – 9 м.

Електроенергийната система на община Априлци е част от единната електроенергийна мрежа, както на Ловешка област, така и на страната. Общината се обслужва от електроразпределително дружество "ЧЕЗ Електро България" технически район Троян.

Електроснабдителната мрежа е развита, но е необходимо подобряване на техническото и състояние и кабелизация на мрежите НН. Годишната консумация на електричество е основно от населението и функциониращите предприятия на територията на общината. Освен изградените досега трафопостове възниква необходимостта от изграждане на нови трафопостове за захранване на новоизграждащите се туристически и други обекти. Недостатъчна е мощността в мрежата от трансформаторни постове в някои квартали и махали. Това изисква да бъде извършен ремонт и модернизация. Поради планинския характер на общината, сравнително често възниква прекъсване на електрозахранването. Наличието на голям брой туристически обекти, заведения за хранене и развлечения, наличие на производства които функционират само при наличие на електрозахранване и други, налагат преминаване на община Априлци във втора категория електрозахранване. За това има всички предпоставки и мотиви.

Всички населени места на общината са електрифицирани. Уличното осветление се осъществява с енергоспестяващи лампи.

- Гъстотата на разпределителната мрежа е над средната за страната – т.е. добре развита и осигурява захранването на всички населени места.
- На територията на общината няма изградени ТЕЦ. Има изградена една Фотоволтаична централа с мощност 68,04 kw, собственост на фирма "ЕЛПАРТ" ООД.

Геотермална енергия

Съгласно „Регистър на ресурсите на минерални води – изключителна държавна собственост по находища и водоземни съоръжения“ публикувано от МОСВ (<http://www.moew.government.bg>) към момента общината не разполага с геотермални ресурси.

На територията на община Априлци има четири геотермални извора, но възможностите за тяхната експлоатация не са проучени.

Използването на геотермалните ресурси е възможно на територия на общината. Но за всеки конкретен случай трябва да се правят анализи на термичните параметри и да се разработва проект, използващ най-подходящата технология.

Водна енергия

Техническият потенциал, оценен на база гравитачни водопроводи от дълго време представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти и вече е на изчерпване. В старопланинската зона по течението на река Видима, и нейните притоци р. Стърна и р. Зла река са изградени един ВЕЦ и четири мини ВЕЦ. Разработването и утвърждаването на такива проекти трябва да става много предпазливо от гледна точка на опазване на околната среда и екологичното състояние на реките, защото това би застрашило развитието на туризма в региона, който също има голям потенциал за развитие.

Ветрова енергия

Възможността за усвояване на достъпния потенциал на вятърната енергия зависи от икономическите оценки на инвестициите и експлоатационните разходи по поддръжка на технологиите за трансформирането ѝ. Бъдещото развитие на вятърната енергетика в подходящи планински зони и такива при по-ниски скорости на вятъра ще зависи и от прилагането на нови технически решения. Бурното развитие на вятърните технологии през последните години, дава възможности да се използват генериращи мощности при скорости на вятъра 3–3,5 m/s. Малките вятърни генератори са добра инвестиция за собственици на къщи, ферми, оранжерии, както и за малкия и среден бизнес.

- *Биогаз*

Техническият потенциал е изчислен за комбинирана система за топло и електро-производство ($\eta_t = 0,45$ и $\eta_{el} = 0,4$) при коефициент на натоварване 8400 часа.

Техническият потенциал практически е равен на нула и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.

- *Биомаса*

За района на общината голямо значение имат буковите гори. Срещат се главно в по-северните склонове на Стара планина от 600 до 1550 м н.в. Ограничено се срещат и в хълмисто-предпланинския район. Естествените насаждения са предимно чисти букови, по-малко чисти габъррови и смесени от двата вида. Често в състава им участват явор, ясен, шестил, трепетлика и др. По изкуствен начин са създадени култури от бял бор, смърч, смесени с ела, зелена дуглазка, бреза или издънков бук. Създадени са и култури от бук, смесени с явор, офика, бреза, ива и др. От храстите се срещат леска, хвойна, шипка, къпина, малина и др.

- *Слънчеви фотоволтаични инсталации*

Има изградена една Фотоволтаична централа с мощност 68,04 kw, собственост на фирма "ЕЛПАРТ" ООД.

г/Топло и газоснабдяване.

На територията на общината няма изградени ТЕЦ.

д/Транспортно-комуникационна.

Транспортният достъп “от” и “до” община Априлци е от значение за устройственото планиране от гледна точка на условията за реализиране на външните (входящи и изходящи) връзки със съседните общини и основните национални пътни артерии.

Основните транспортно – комуникационни пътни връзки на територията на община Априлци са следните:

- **Републикански път III-607** (О.п. Калофер – Априлци – Велчево – /III-357/) от км. 36+000 до км. 75+000 с дължина 39,000 км. - клас трети. От км. 36+000 до км. 53+000 пътят е без настилка. Трасето на пътя през гр. Априлци минава по следните улици „Росалийски проход“, „Цанко Дюстабанов“, „Васил Левски“, „Зора“, „Салапийска“.

Състояние на настилка към 01.01.2014 г.:

От км. 36+000 до км. 53+000 – без настилка;

От км. 53+000 до км. 56+587 – средно;

От км. 56+587 до км. 75+000 – добро.

Този път има изключително важно значение за управлението на Национален парк “Централен Балкан”, развитието на туризма и на екологосъобразен поминък на населението. В тази връзка се предвижда да бъде извършена рехабилитация на пътя. С извършването на ремонта той ще се превърне в най-краткия път в транспортната мрежа север – юг, свързващ Северна и Южна България през община Априлци – хижа “Тъжа”.

- **Републикански път III-3505** (/II-35/ – Казачево – Стефаново – Дебнево – Велчево /III-607/) от км. 27+724 до км. 30+385 с дължина 2,661 км.

Състояние на настилка към 01.01.2014г.

От км. 27+724 до км. 29+670 – средно;

От км. 29+000 до км. 29+780 – лошо;

От км. 29+780 до км. 30+385 – средно.

- **Републикански път III-6072** (/III-607/ кв. Острец - Кръвеник) от км. 0+000 до км. 4+766 с дължина 4,766 км. Трасето на пътя минава през гр. Априлци по ул. „Соколска“.

Състояние на настилка към 01.01.2014 г. – лошо.

- **Общински пътища**

Общинските пътища на територията на община Априлци са с обща дължина 33,400 км. и са със следните отсечки:

LOV 1001 Зла река – Видима – ВЕЦ Видима -9 км;

LOV 1002 Острец – Паздери – 2 км;

GAB 1165 Боаза – Паздери - Маришница 7,2 км;

LOV 3006 – кв. Ново село – махала Свинова поляна – 2,5 км;

LOV 2003 – Острец - Маришница – 3 км;

LOV 3007 – LOV 3006– Шоляци – 3 км;

LOV 3005 – кв. Ново село – Йочевци - Пиперите – 2,5 км;

LOV 3004 – Паздерите – Пиперите – 1,2 км;

LOV 3015 – III 607- с.Скандало- м.Павлово - 1,5 км;

LOV 3016 – III 3505 –Велчево –Мачковци - 3,2 км;

LOV 3505 - III 3505- Велчево – Джокари-1,5 км;
GAB 1165 – Пиперите 1,2 км.

За съществуващото състояние на пътната инфраструктура могат да се направят следните обобщения:

- Територията на община Априлци е сравнително добре подсигурана в транспортно – комуникационно отношение въпреки периферното разположение на общината спрямо главната транспортно-комуникационна мрежа на страната.
- На територията на общината преминават три пътя от републиканската пътна мрежа и единадесет общински пътя.
- Общото състояние на пътищата е средно, а рехабилитацията на участъците с лошо състояние е отложена за периода 2014 – 2020 г.

С общия устройствен план на общ. Априлци се предвижда увеличаване на общинските пътища.

Целта е да се осигури достъп до всички 22 махали на общината. В момента, пътищата отвеждащи до някои махали са тесни и с пътна настилка в много лошо състояние. С издигането им като общински пътища, шансовете за тяхното подобряване нарастват. Това са следните отсечки:

- с. Драшкова поляна – Липова махала	– 1 км;
- с. Драшкова поляна - мах. Балинцово – Събевци	– 1 км;
- с. Велчево – мах. Йорговци	-1,1 км;
- с. Велчево – мах. Черневото	- 0,7 км;
- кв. Видима – мах. Габровница	- 0,9 км;
- LOB 3005 - мах. Добревци – Йочевци	- 0,3 км;
- кв. Острец - мах. Минковци – Боголонта	- 1,1, км.

Общата дължина на тези къси трасета е около 6,5 км, но за обитателите на тези махали това има важно значение.

Проектирана е пътна отсечка, която да свързва кв.Острец с кв.Видима.

Първоначално тя минава по съществуващия общински път LOV2003 , който е между кв.Острец и мах.Маришница. Останалата част между мах.Маришница кв.Видима е проектиран върху съществуващ черен път с дължина 2,5 км.

Масовият обществен пътнически транспорт се осъществява от фирма „Екотранс“ ООД, която поддържа линията Априлци – Троян и градския транспорт. Има пряка автобусна връзка със София, Ловеч и Севлиево.

Общината разполага с три училищни автобуса, които превозват учениците от населените места до средните училища.п

През територията на община Априлци не минава ж.п. линия от националната ж.п. инфраструктура. Най – близката ж.п. линия е обслужващата трасето Троян – Ловеч – Летница – Левски с най-близка ж.п. гара Троян.

Проектирана е площадка за хеликоптери за нуждите на противопожарната служба. Тя е ситуирана върху парцела на старото летище, североизточно от кв.Видима.

Улична мрежа

Оценките на състоянието на главната пътна улична мрежа са от съществено значение както за развитие на общината. Причината за това е, че по нея се осъществява основният транспортен трафик, т.е. тя поема основните транспортни потоци в рамките на града и на-

селените места.

Конфигурацията на съществуващата главна улична мрежа на община Априлци е изградена съобразно особеностите на релефа на градската територия, посоките и темповете на пространствено нарастване и развитие (геометричните особености) на селищната територия и други фактори. Като резултат от влиянието на тези теренни фактори, главната улична мрежа на община Априлци е с подчертан линеен характер, като са определени основните районни артерии:

4.4.6.Туристическа инфраструктура.

Паметниците на културата са ресурс и важна предпоставка за осъществяване на различни видове туризъм в общината:

- културно-исторически;
- опознавателен;
- научно-изследователски;
- фототуризм;
- велотуризм и автомобилен туризм.

Реализацията на подобни туристически дейности стимулирала изграждането и усъвършенстването на туристическата инфраструктура в града, би повишила неговата туристическа атрактивност и привлекателност, би способствала за цялостното му развитие.

Анализът на структурата на обектите за настаняване в община Априлци показва голям относителен дял на обектите с ниска категория.

4.5. Анализ на екологично състояние и рискове.

Спецификата на географското положение, характера на релефа и социалноикономическата характеристика на района определят община Априлци като екологично чист район.

4.5.1. Водоснабдяване. Канализационна мрежа-изграденост. Пречистване на отпадъчните води.

4.5.1.1.Водоснабдяване.

Град Априлци и селата Скандалото и Велчево са централно водоснабдени от водоснабдителна група „Априлци, а с. Драшкова поляна се водоснабдява с вода от водоснабдителна група „Черни Осъм“ през мрежата на с. Орешак (община Троян) чрез помпена станция „Раков дол“ (стопанисвана от В и К "Стенето" ЕООД гр.Троян).

Отделни махали в състава на гр. Априлци (м. Боголанта) и с. Велчево (м. Черневото) са водоснабдени от местни водоизточници, стопанисвани от дружеството, – каптажи „Цоневското“, „Бъджев чучур, „Курията“ и „Дановската къща“.

Застроени имоти в махали от състава на гр. Априлци (м. Пандуците, м. Горнени, м. Маришница, м. Ковачите, м. Безергени и м. Пъздери) са водоснабдени от магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките“, стопанисван от В и К "Бяла" ЕООД гр.Севлиево и захранван с вода от речно водохващане „Видима“.

Предстои реконструкция на магистрален водопровод „Видима – ПСПВ Стоките“.

Отделни махали в състава на с. Велчево (м. Джокери и м. Мачковци) не са централно водоснабдени, както и някои махали в състава на останалите населени места.

Водоснабдителна група „Априлци“ довежда питейна вода до гр. Априлци, с. Скандалото, с. Велчево и с. Гумощник (община Троян). Групата включва водоизточници – каптажи „Бъзов дял“, „Пеньови дупки“, „Глиганови дупки“ и „Глогът“. При недостиг системата получава вода от три отклонения от магистрален водопровод "Видима – ПСПВ Стоките", стопанисван от "Бяла" ЕООД гр.Севлиево.

Хлораторни станции – 2 броя: хлораторна станция, работеща с хлор-газ за водата от каптаж „Бъзов дял“ и хлораторна станция, работеща с дозираща помпа и натриев хипохлорит за водите от каптажи „Пеньови дупки“, „Глиганови дупки“ и „Глогът“

Довеждащ (магистрален) водопровод с обща дължина 32 км, изграден от стоманени тръби Ø200, Ø150, Ø80 и етернитови тръби Ø200, Ø150, Ø100.

Местни водоизточници – каптажи Цоневското“, „Бъджев чучур, „Курията“ и „Дановската къща“. Първите два каптажа водоснабдяват м. Боголанта (гр. Априлци), а вторите два – м. Черневото (с. Велчево)

Общия дебит на водоизточниците варира в широки граници според сезона от 50 до 8 л/с.

Средногодишното водопотребление е около 143 л/жит/ден, от което около 93 л/жит/ден битово ползване от населението в жилищни сгради (частни домове).

Подаваните за питейно – битово водоснабдяване природни води не се пречистват (поради липса на ПСПВ), а само се обеззаразяват.

Качеството на питейната вода отговаря на всички изисквания на Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели по физико-химични, радиологични и микробиологични показатели. В много редки случаи, обикновено при обилни валежи във водосбора на водоизточниците – карстови извори, добиваните водни количества са с повишена мътност, която не може да бъде отстранена поради липса на подходящи съоръжения.

Каптажите “Бъзов дял” (река “Видима”) и “Пенови дупки” (река “Острешка”) са основен източник на водоснабдяването на община Априлци. Изградените външни водопроводи се нуждаят от реконструкция и обновление. В общината е изпълнен проект за допълнително водоснабдяване от каптажи Пенови дупки и Глога. Предстои довършване на допълнителния водопровод на община Априлци от каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”. Питейна вода от река “Видима” на територията на община Априлци е източник за водоснабдяване на населени места в община Севлиево и община Велико Търново. Изграждането на язовир “Бяла” на територията на община Севлиево, който ще осигури вода за населени места от тази община ще даде възможност питейната вода от водохващането от ВЕЦ “Видима” да се използва за нуждите на община Априлци. Независимо от достатъчния брой водоизточници, през летния период възниква недостиг на питейна вода, а в някои случаи през последните години се налага въвеждане режим на водоподаване.

Основните причини за това са от различно естество:

- Намаления дебит на водата;
- Течовете и честите аварии във водопроводната мрежа поради нейното физическо и морално остаряване;
- Увеличеното потребление на питейна вода през активния туристически сезон в обектите за настаняване на туристи, заведенията за хранене и развлечения, вилите и къщите за почивка;
- Пълненето на няколко десетки плувни басейни, както за публично ползване към туристически обекти, така и на частни собственици на вили и къщи за почивка;
- Недовършения поради недостатъчно средства допълнителен водопровод от

каптажите “Пенови дупки” и “Глогът”;

- Неразрешеното ползване на питейна вода за поливане на растителни култури в прилежащите към сградния фонд дворове на домакинствата и др.

В момента много малко площи в общината се напояват, а изградената преди години напоителна система за някои участъци земя е разрушена или изоставена. Водовземането от реките е предимно във вади с локално значение (в кв. Зла река, кв. Острец и др.) и само частично за напояване на малки обработваеми участъци. Реките имат значение за производство на електроенергия. В момента в общината функционират 5 водно-електрически централи: ВЕЦ „Видима” на река „Видима”, една малка водно-електрическа централа МВЕЦ “Априлци” на река “Видима” в района на кв. Зла река; една МВЕЦ “Стърна” на р. Стърна река, приток на река Видима, МВЕЦ “Зора” на р. Видима в кв. Зла река, МВЕЦ “Зла река” на р. Зла река, приток на река Видима. В тази връзка много остро стои въпросът за определянето на оптимален брой МВЕЦ на територията на общината и тяхното месторазположение с оглед опазване на околната среда и недопускане влошаване на екологичното състояние на реките.

Хидротехнически съоръжения, собственост на НЕК ЕАД са :

- Покрит канал „Пръскалото, покрит канал Видима лява”, покрит канал „Бъзов дял”, покрит канал „Говежда вода” и водохващания „Пръскало”, „Мешичев дол”, „Говежда река „ и Бъзов дял”

Водопроводната мрежа (магистрална и разпределителна) е с обща дължина 146 км. – основно изградено от АЦ тръби с диаметри от ф60 до ф200 през периода 1955 – 1985 год. Общото състояние на водопроводната мрежа се характеризира с повишена аварийност и скрити течове вследствие на физическа амортизация на материала и връзките на етернитовите тръби. Средния размер на загубите се оценява на около 50 % от общо подаваното водно количество.

Необходимо е развиване на разпределителната водопроводна мрежа-мах.Пандуците, мах.Горнени, мах.Маришница, мах.Ковачите, мах.Безергени-Игов рът(високата част), мах.Долни Паздери-Трапът и напорни водоеми за кв.»Острец», мах.Пандуците и мах.Маришница, с цел резервиране на необходимото водно количество и създаване на необходим напор, изграждане на преходен водоем м.Реката, кв.»Острец” и каптажи «Пенови дупки», «Глиганови дупки» и «Глогът»

Качеството на водата на територията на Община Априлци отговаря на изискванията на Наредба №9 и не се нуждае от специално третиране за подобряване на питейните и качества. Не се налага и няма изградени пречиствателни станции за питейна вода.

4.5.1.2.Канализация и пречистване на отпадъчните води.

Степен на изграденост на канализационната мрежа, разрешителни за зауствания

В централната градска част на квартал „Център“ в гр.Априлци е изградена канализационна мрежа, която се състои от Гл.колектор I, Колектор 66, Колектор 67, Колектор 67а и Колектор 68а. Те събират отпадъчните води от централната градска част и ги отвеждат до ПСБОВ. Тръбите са полиетиленови гофрирани с обща дължина 1056 м. и диаметри Ф400 и Ф1000. Сградните канализационни отклонения са 34 бр.

С изключение на центъра на град Априлци, в общината няма изградена канализационна мрежа. Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на

живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Априлци като добро място за инвестиции и туризъм.

В повечето случаи към момента се използват септични и попивни ями. Дъждовната вода се оттича по асфалтовото покритие на пътищата и го руши. Като приоритет е необходимо да се изгради канализационна мрежа за битови води в град Априлци и околните села, като може да се проучи възможността за изграждане на общи пречиствателни станции, които да обслужват по няколко населени места в общината. Това ще доведе до непосредствено намаляне на замързяването на почвата и повърхностните водни басейни. Като дългосрочна перспектива трябва да си изградят отводнителни канали за дъждовни води. В общия устройствен план са отредени парцели за 4 площадки за изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води.

С ОУП са предложени са примерни трасета за главни канализационни колектори. Целта е при бъдещо изграждане на съответните ЛПСОВ да бъде обхванато максимално населението на общината. Наличието на отредени парцели за няколко площадки ще даде възможност в бъдеще, да бъде разработен проект, в който да бъде обследвана възможността за една централизирана или няколко локални пречиствателни станции.

Наличните данни в дружеството за изградени ПСОВ се свеждат до предадената ни за експлоатация „Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за битово фекални води с биологично пречистване на кв.Цнтър, гр.Априлци”, а именно:

Пречиствателното съоръжение е модулно: за механично и биологично пречистване на битово – фекални води от 180 ЕЖ. Работи на аеробно-биологичен принцип на пречистване, тип "биоротор" (ПСБОВ- пречиствателно съоръжение за битови отпадни води). Разположено е в кв. Центъра, гр. Априлци, поз.имот № 52218.530.527; въведено в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-СЗР-87/30.12.2010г. издадено от РДНСК-Северозападен район.

Оразмерителни параметри на ЛПСБОВ:

$Q_{ср.дн.}=21,10 \text{ m}^3/\text{d}=0,24 \text{ l/s}$

$Q_{max.h.}=3,10 \text{ m}^3/\text{h}=0,86 \text{ l/s}$

Неразтворени вещества: $10,40 \text{ kg/d} = 492,9 \text{ mg/l}$

$БПК_5=8,64 \text{ kg/d} = 409,5 \text{ mg/l}$

Общ азот = $1,28 \text{ kg/d} = 60,7 \text{ mg/l}$

Общ фосфор = $0,53 \text{ kg/d} = 25,0 \text{ mg/l}$

Пределно допустими концентрации на основните замърсители в пречистените отпадъчни води, преди заустването във водоприемника:

Активна реакция $pH = 6-8.5$;

Неразтворени вещества = 35 мг/л ;

$БПК_5 = 25 \text{ мг/л}$;

$ХПК = 125 \text{ мг/л}$.

Представените протоколи от изпитване на Акредитирана лаборатория СЖС България ЕООД за ПСБОВ гр.Априлци, (със заявител ВиК АД Ловеч) за периода м.07.2011-м.04.2016 г. не показват превишения по наблюдаваните параметри.

На територията на Община Априлци има четири производствени обекта с изградени локални пречиствателни съоръжения :

- “Свежо пране” ЕООД;

- “Екофер” ЕООД;

- ПК “Пластик”;

- “Росина” ОО.

Туристическите обекти, с изградени локални пречиствателни съоръжения на територията на Община Априлци са:

- семеен хотел “Дорели”;
- семеен хотел “Сватове”;
- почивен комплекс “Видима”

Основни изводи от анализа на водоснабдителната и канализационната инфраструктура:

Липсата на изградена фекално-битова и дъждовна канализация в селата на общината и частично на Априлци налага изграждането на такава мрежа. Канализационната мрежа в трябва да бъде разделна за дъждовни и за фекално-битови отпадъчни води, за да не се натоварва мрежата. Фекално-битовите отпадъчни водни количества, трябва да бъдат отвеждани към ПСОВ (пречиствателна станция за отпадъчни води).

Битовите отпадни води са един от основните замърсители на околната среда и се налага изграждането на пречиствателни съоръжения. С ОУП е предвидено проектиране и изграждане на малки пречиствателни съоръжения и канализации за битови отпадни води.

Във всички населени места в Община Априлци има изградена водопроводна мрежа. Налага се частична подмяна на тръбите, защото са амортизирани и често аварират.

Необходимо е :

1. Успоредно с реконструкцията на водопроводната мрежа на населените места в общината е да се започне изграждане на канализационна мрежа;

2. Предпроектно проучване, идейни и работни проекти за изграждане, както на канализационна мрежа, така и на пречиствателни съоръжения. Редно е тези проучвания да стартират своевременно и едновременно, с оглед изготвяне на работна документация и осигуряване на средства;

4.5.2. Управление на битовите отпадъци.

4.5.2.1. Отпадъци. Дейности по управлението на отпадъците.

На територията на общината се образуват различни видове отпадъци, като преобладава делът на смесените битови и биоразградимите. Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина – функция от броя на населението, годишния сезон, мястото, начина на живот, стандарта на живот на населението, степента на благоустрояване на населеното място, начина на отопление на сградите – с или без използване на твърдо гориво и други компоненти. Средно годишно на територията на Община Априлци годишно се генерират около 1200-1300 т. битови отпадъци.

Смесените битови отпадъци от територията на община Априлци се образува от домакинствата в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в обществените сгради, социални и административни сгради, търговските обекти и обекти за отдых и забавление, които нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите. Смесените битовите отпадъци по състав и количество се изменят под влияние на различни фактори от социален и икономически характер, поради което за различните години техните количества и състав се променят.

В началото на 2007г. е прекратена експлоатацията на общинското депо за битови отпадъци на територията на Община Априлци и отпадъците се извозват на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци”. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително № 265-Н1/2019 г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

Количеството на депонираните твърди битови отпадъци на регионалното депо се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на депото.

Специализираните сметоизвозващи машини преминават през нея при влизане и излизане от депото. Везната е свързана със специален софтуер, позволяващ издаването на кантарни бележки за всеки курс извозени отпадъци. Общото количеството на постъпилите отпадъци се отчитат ежемесечно, като данните се записват в Отчетни книги по приложение № 2, към чл.7, т.2 и 3 от Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците. В следващата таблица може да се проследи, количеството на събраните, извозени и депонирани отпадъци на регионалното депо по месеци и години. Границите на районите, честотата на обслужване и видът на предлаганите услуги по чл.62 от Закон за местни данъци и такси, които общината ще извършва през съответната година на територията на община Априлци се определя ежегодно със Заповед на Кмета на общината, съгласно Закона за местните данъци и такси и Наредбата за определянето и администрирането на местните данъци и такси.

4.5.2.2 Дейности по управлението на отпадъците.

През 2016г. и 2019г. е извършен Морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани в територията на община Априлци

Еще през 2006г. в Община Априлци стартира проект за домашно компостиране, в рамките на който са изведени разяснителни кампании сред населението, отпечатани са ръководства с начините и условията за домашно компостиране и са доставени пластмасови контейнери (компостери), 100бр. по 100л. и 100бр. БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 семейства, 4бр. семейни хотели и 11 места за настаняване.

Битовите отпадъци по състав и количество се изменят под влияние на фактори от сезонен и природен икономически характер, поради което за различните години техните количества и състав се различават.

В Община Априлци е въведена е система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), като е сключен Договор на 16.11.2009г., с оползотворяващата организация "ЕКОБАТЕРИ" АД, получила разрешение от МОСВ като организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. На 26.01.2010г. са предоставени общината 7бр. контейнери от 50л. и още 2 бр. на 28.11.2013г. поставени на следните места на територията на Община Априлци:

1. гр.Априлци, кв.Център – сградата на Община Априлци
2. гр.Априлци, кв. Острец – сградата на читалище "Бъдеще - 1894 г."
3. гр.Априлци, кв. Видима - сградата на читалище "Просвета – 1927 г."
4. гр.Априлци, кв. Зла река - сградата на читалище "П. Берон – 1927 г."
5. гр. Априлци, кв. Център – сградата на СОУ "Васил Левски"
6. гр. Априлци, кв. Острец – сградата на бивша ПГТ "Иван Марангозов" - общежитие
7. с. Скандало - сградата на Кметството
8. с. Велчево – сградата на Кметството
9. с. Драшкова поляна – сградата на Кметството

През 2019г. от територията на общината са събрани и предадени за оползотворяване 860 кг. излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, предадено за оползотворяване на „ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД“ ООД, притежаващо Комплексно разрешително № 463-НО-И2-А1/2017г. Предадените количества са в изпълнение на целите на „Елтехресурс“

АД – Организация по събиране и оползотворяване на ИУЕЕО, а през 2020г. 3807 кг.

На 02.12.2013г. е подписан предварителен договор за организиране на система за събиране на излезли от употреба моторни превозни средства, между Община Априлци и «АУТО ЕР» АД.

На 11.06.2021г. е подписан договор за сътрудничество с Организация по оползотворяване на текстил и обувки АД, вписано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК: 206478735, със седалище и адрес на управление: гр. Габрово, ул. „Орловска“ № 154, за организиране на дейностите по разделно събиране на отпадъци от обувки и текстил от територията на общината.

На територията на общината има една площадка за разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства собственост на фирма «МТМ – ТРАНС» притежаваща Разрешение № 08-ДО-00000345-00 от 15.07.2013 г. за отпадъци със следните кодове по Наредба № 2 за класификация на отпадъците:

- Код 16 01 04* - Излезли от употреба превозни средства.

R12 - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11;

R13 - Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване;

- Код 16 01 06 - Излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти.

R12 - Размяна на отпадъците за оползотворяване по който и да е от методите R1 - R11;

R13 - Съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите R1 - R12, освен временното съхраняване до събирането им на мястото на образуване;

Съществуващи практики за събиране и транспортиране на отпадъците

Събиране и транспортиране на отпадъци

Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Тя покрива 97 % от населението на общината. Системата за събиране на битовите отпадъци е организирана като общинска дейност. Отпадъците се събират на територията на гр. Априлци – кв. „Острец“, кв. „Зла река“ и кв. „Ново село“ и както следва населените места с. Велчево и с. Драшкова поляна. Не се обслужват някои от махалите на територията на общината поради затрудненият достъп на сметоизвозната техника и ограниченият брой на постоянно живеещите там жители. Останалите дейности по улично почистване – миене и метене на тротуарите, поддържане на тревните и цветни площи, се извършва от работници на общината за временна заетост и работници, ползващи социални помощи.

Съдовете използвани за събиране на ТБО са:

1. контейнери 4 м³ за смесени битови отпадъци – 12 бр.
2. контейнери тип „Бобър“ 1,1 м³ за смесени битови отпадъци – 398 бр.
3. кофи „Мева“ 0,11 м³ - 56 бр.
4. паркови и тротоарни кошчета 0,06 м³ за смесени битови отпадъци - 39 бр.

Специализираните автомобили са :

Специализираните сметоизвозни коли с надстройка и устройство за пресоване на отпадъците, „ИСУЗО “ NPR 60 – 16бр.и „IVECO“ DAILY 70 С 15 - 1 бр. и”FORD TRUCKS 1833 DC EURO 6D” с максимален товарен капацитет 19 000 кг. - за контейнерите тип „Бобър“ и кофи тип „Мева“; миксовозови ГАЗ 53 - 1 бр. - за контейнери 2 и 4м³ ;

от 09.09.2013 г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства.

Четирикубиковите контейнери се използват в махали и зони на населените места със свободен достъп и сезонно използване на жилищата. Отпадъците в тези с контейнери се извозват директно в същите съдове, в които се събират и съхраняват. Автомобила за контейнерите с обем е предназначен за транспортиране само на един контейнер. Товарните и разтоварни работи са извършвани.

Специализираните сметоизвозни коли с надстройка и устройство за пресоване на отпадъците имат увеличена полезна товароподемност чрез увеличаване на степента на уплътняване. В зависимост от отпадъците, средното уплътняване /компактиране/ е 3:1 а максималното 5:1. Този тип коли обслужват несменяемите съдове: тип „Бобър“ и кофи „Мева“.

Обслужването на кошчетата 0.06 м³ в парковете, градините и тротоарите се извършва ръчно. В общината е възприета планово-регулярна система за транспортиране на отпадъците. Тя се осъществява в редовно транспортиране на отпадъците със специализирана техника без да зависи от броя на натрупаните отпадъци.

Организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва на територията на цялата община с честота веднъж седмично, четири пъти месечно.

4.5.2.3. Управление.

Целта на общинското ръководство е да се постигне екологосъобразно управление на отпадъците в общината за да се постигне намаляване на въздействията върху околната среда, осигуряване на образуваните отпадъци, подобряване на ефективността на използваните ресурси, осигуряване на отговорността на замърсителите и стимулиране на инвестициите и дейностите в сферата на управление на отпадъците.

Съгласно чл. 16 от Директивата за отпадъците (№ 2008/98/ЕО) Страните-членки са длъжни да предприемат необходимите мерки, за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от инсталации за обезвреждане, като се вземат предвид най – добрите налични техники, не допускащи прекомерни разходи. По силата на същата Директива – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани в една от най – близките подходящи инсталации, чрез най – подходящите методи и технологии, с оглед осигуряване високо равнище на защита на околната среда и общественото здравеопазване.

Община Априлци е малка община, член е на Регионално сдружение за управление на отпадъците Регион Троян, включващ общините Троян и Априлци. Количеството на генерираните отпадъци от територията на общината е около 1200-1300т/г и би било неефективно изграждането на самостоятелна инфраструктура за третиране на отпадъци с оглед на това, че двете общини ползват регионално депо, което се намира на територията на община Троян, където се генерират отпадъци, Общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците - Регион Троян, както и общинските съвети на двете общини са взели решение за кандидатстване с общо проектно предложение пред Министерство на околната среда и водите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Процедура BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за третиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“ по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020 г.), съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС.

На 20.12.2017 г., между Министерство на околната среда и водите и партниращите общини Троян и Априлци се подписа договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за

ение на проект АДФП ИСУН №BG16M1OP002-2.002-0005-C01 „Проектиране и изграждане на ителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и тираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на националната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“.

Проектното предложение е насочено към предприемане на мерки за подобряване на управлението на битовите отпадъци в съответствие с националния план за управление на отпадъците. Устойчивото управление на битовите отпадъци ще бъде постигнато чрез инвестиции в проектиране и изграждане на:

- компостираща инсталация за разделно събрани зелени отпадъци с капацитет 2200 т/г., заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци;
- инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци с капацитет 6300 т/г., както и на съпътстващата инфраструктура.

Целта на проектното предложение е намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци. Чрез изпълнение на дейностите по проекта ще се подпомогне постигането на националните цели, заложи в българската нормативна уредба и в НПУО, за ограничаване до 2020 г. на количеството на депонираните биоразградими отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани към 1995 г., и за увеличаване до края на 2020 г. на дела рециклирани отпадъци до не по-малко от 50 % от образуваните битови отпадъци. Изпълнението на проекта е в своята заключителна фаза. Към настоящия момент са изградени и оборудвани с необходимите съоръжения инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, компостиращата инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци и съответната сапътстваща инфраструктура. Доставено е и мобилното оборудване. Дейностите по проекта се предвижда да приключат до месец октомври на настоящата година.

4.5.3. Замърсявания и антропогенни въздействия върху компонентите на околната среда.

4.5.3.1. Основни източници на замърсяване на въздуха.

В структурата на промишлеността на община Априлци не влизат основни производства на металургията, тежката химическа промишленост и тежкото машиностроене, които по принцип предполагат високи нива на замърсяването на атмосферния въздух.

Промисленост – Основните структуроопределящи икономически отрасли и дейности на територията на Община Априлци в сферата на индустрията са свързани с производство на: електрическа енергия; дървен материал и изделия от него; месо и месни изделия; мляко и млечни продукти; пластмасови изделия; скрепителни елементи и пружини; металически касетки; керамични изделия; традиционно за района производство на занаятчийските изделия; строителство (предимно вили, къщи за почивка, туристически обекти и др.).

В резултат на извършените промени, индустрията в общината се реструктурира отраслово. Създадени са частни фирми, но в значително по-малки размери. В община Априлци са регистрирани фирми, представляващи главно малкия и средния бизнес. В тях са заети преобладаващо лица живеещи в общината. Част от тях са търговски фирми, а друга част се занимават с производство. Индустриалният сектор е представен от различни отрасли

на преработващата промишленост. Добивната промишленост не е развита.

Достъпът до подходящи висококачествени суровини, както и пазарът на продукцията, са едни от ключовите фактори за успех на промишленото производство. Все още не се използва рационално потенциалът и ресурсите на селското стопанство за развитие на сектора.

Водещо място в икономиката на общината заемат:

- ✓ производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели);
- ✓ производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини;
- ✓ производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване;
- ✓ производство на мебели;
- ✓ ремонт и инсталиране на машини и оборудване;
- ✓ производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива;
- ✓ и др.

Важен индикатор за състоянието на индустриалното развитие на Община Априлци е броят на трудово наетите лица. В отраслите от промишлеността на общината са наети 293 души. Според броя на наетите лица, като основен отрасъл се утвърждава производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване (с над 1/3 от всички наети в индустрията). Въпреки, че по брой на работещите предприятия отраслите „Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини“ и „Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях“ заемат първостепенно място, то по брой на наетите в тях лица изостават, като относителният дял на наетите лица е около 15%, което показва, че те осъществяват дейността си с по-малък наличен персонал.

Отрасъл „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване“ заема водещо място и по признаците „нетни приходи от продажби“ и „размер на дълготрайните материални активи“. Според реализираните приходи от продажби, изпреварва останалите сектори с относителен дял от общите продажби в границите между 30 и 43%. Другите два водещи отрасъла изостават по този признак като в отделните години не достигат дял, по-голям от 16%.

По размера на ДМА, отрасъл „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване“ заема дял между 27 и 37% като всяка година е регистрирано увеличение. По този показател на второ място се нарежда „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива“. Делът на отрасъла през годините се движи в диапазона между 23 и 29% с устойчива нарастваща тенденция.

През последните години общо за предприятията се наблюдава тенденция към увеличаване единствено на реализираните приходи от продажба. Средногодишното увеличение е близо 10%. За останалите показатели се отбелязва намаление (при броя на предприятията – с 4%, при броя на наетите лица и ДМА – с около 1-2%). С устойчива, нарастваща тенденция по всички показатели се откроява отрасълът „Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване“. Въпреки, че броят на предприятията се колебае между 5 и 8, по отношение на броя на наетите лица се отбелязва средногодишен темп на прираст от 6%, на приходите от продажби –13%, на размера на ДМА – 11%.

Частният сектор е структуроопределящ в развитието на индустрията в общината. Индустрията се развива преди всичко на базата на наличие на суровини, традиции и предприемчивост на малкия и средния бизнес. Някои от производителите са завоювали

позиции на пазара, други срещат сериозни затруднения. Усвояването на съвременните принципи на пазарната икономика, произвеждането на висококачествена продукция, отговаряща на европейските стандарти, иновации и модернизацията на производството, повишаване качеството на работната сила, завоюване на позиции на вътрешния и международните пазари са важни фактори към повишаване конкурентоспособността на продукцията, съобразена с изискванията на ЕС.

Строителството, разглеждано и оценявано като икономическа дейност, също изпитва последиците от реструктурирането на общинската икономика. Основните икономически параметри, които го характеризират, показват, че то се реализира основно на предприемачески принцип, като водещ е частният сектор. Като стопански субекти в сферата на строителството са регистрирани 13 фирми (6.8% от всички регистрирани фирми). Комунално-битови дейности - това са едни от основните дейности, замърсяващи въздуха в общината. Основното замърсяване е през отоплителния сезон. Причината за това е използването на лошокачествени твърди и течни горива – въглища, брикети. При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива, емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура.

При неблагоприятни метеорологични условия и затруднена дифузия на замърсителите може да се стигне до високи приземни концентрации на вредни вещества в близост до източниците. Това важи особено за емисиите на прах и твърди частици от ремонтно-строителни дейности. Подобни дейности имат локално въздействие и не оказва съществено влияние за състоянието на атмо-сферния въздух в общината.

4.5.3.2. Контрол на състоянието на атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

- Като част от националната система за мониторинг на околната среда, на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен (области Плевен и Ловеч), са разположени 3 стационарни автоматични станции за измерване на показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух (КАВ):
- Автоматична станция Плевен (градски фонов/транспортно ориентиран пункт)
- Автоматична станция Никопол (градски фонов пункт)
- Автоматична станция Ловеч (градски фонов/транспортно ориентиран пункт)
- Всички станции са оборудвани със стандартен набор метеорологични показатели (СНМП), в това число: посока и скорост на вятъра, температура, налягане и сила на слънчевото греене.
- Община Априлци е част от Северен/ Дунавски РОУКАВ, съгласно утвърдена Заповед № РД-969 от 21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите, актуализирана класификация на РОУКАВ, в сила от 01.01.2014 г.
- Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Априлци не спада към зони/териториални единици в рамките на Северен/Дунавски район за оценка на КАВ, в които са

превишени нормите на КАВ или горните оценъчни прагове.

- На територията на общината няма стационарна станция за замерване състоянието на въздуха и не се извършват редовни измервания.
- Оценка за качеството на атмосферния въздух се извършва на база измервания от мобилните автоматични пунктове за контрол /МС/, както и от данни за измерени емисии на вредни вещества изхвърляни в атмосферния въздух от промишлени обекти, статистически данни и теоретични разчети за емисиите от съответните сектори на промишлеността, бита и автотранспорта.
- На територията на общината няма регистрирани :
 - - големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80/ЕС и Наредба № 10/2003 г.към ЗЧАВ;
 - - обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове, съгласно Директива 2003/87/ЕС;
 - - обекти с издадени комплексни разрешителни по чл.117 от Закона за опазване на околната среда.
- В контролираните обекти не са установени превишения/несъответствия по контролираните показатели.
- Няма замервания за повърхностно натоварване на открити площи.
- Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее.

4.5.3.3. Качество на водата.

Генетичните хидроложки фактори, на която и да е територия, закономерно са свързани от една страна с климата, определяни като динамични, и от друга – с повърхнината на водосборните басейни, определяни като структурно-морфоложки.

Районът в който попада Община Априлци е сравнително богат на водни ресурси. Билото на Стара планина се явява главна водоразделна линия на Черноморския и Беломорския водосборни басейни. Дълбокият карст регулира подземното подхранване на реките, а обширните стари гори допринасят съществено за водозадържането. Реките, извиращи високо от склоновете, са стръмни и с голям воден отток. На много места те падат от високи скални прагове и образуват красиви водопади. Водите като цяло са с много добри питейни качества.

Валежите обикновено достигат средногодишна стойност до 1100-1200 мм/год., като максимумът им е през месец юни, а минимумът – през месец февруари. Снежната покривка в ниската зона се задържа средно 75-80 дни, а във високата – надвишава 150-180 дни. Максималната снежна покривка е през март, като дебелината ѝ достига средно 40-60 см. а за надморска височина над 2000м. – 150 до 200см. Снежните запаси, които се формират в границите на Община Априлци са най-важния ресурс на чиста питейна вода за населението на общината.

Местообитанията на водоемите с течащи води, включително растителността по бреговете им са с висока консервационна значимост и уязвимост. Тъй като основната заплаха за тях е замърсяването им, всички съществуващи източници на замърсяване с отпадни води и общи битови отпадъци от съоръженията и сградите трябва да бъдат обект на мониторинг и подобряване.

През територията на Община Априлци минава р. Видима и нейните основни притоци – р. Острешка и р. Зла река, формирани от множество малки реки и потоци.

Река Видима разполовява територията на общ. Априлци в посока север - юг. Тя е един от най-големите притоци на река Росица. Река Видима се образува от вливането на реките Лява Видима и река Пръскалска при ВЕЦ "Видима". Пръскалска река и Лява Видима имат средно голям воден дебит, чийто максимум е през април-май в периода на топене на снеговете. Наклона на водните течения е голям, поради което те са бързи и с множество прагове. Хидрографската им мрежа се състои от множество малки, но стръмни долове. Водите на Пръскалска река са хванати на вливането на дол "Ожовица" в реката под Турски рът, а на река Лява Видима в местността "Мазането", в закрити канали, откъдето по водопроводи се отвеждат до водоснабдителната група Севлиево - Велико Търново.

Пръскалска река извира непосредствено под връх Юрушка грамада. В горното течение на реката се намира красивия водопад "Видимско пръскало".

Река Лява Видима извира под връх Малкия Юмрук.

В средата на квартал Видима, реката Видима приема водите на своя ляв приток Стърна река. Тя започва като Седова река – извира под връх Жълтец и в местността "Козарката" приема името Стърна река, заради изместване на коритото си.

При квартал Зла река, под х. "Зора" река Видима приема водите на своя най-голям приток Острешка река – тя извира в местността "Русалийски преслап", като преминава през кварталите Острец и Ново село. В горната част на течението речното корито е каменливо, но в квартал Острец реката се разлива и коритото ѝ е покрито с речни наноси от чакъл и пясък. По-големи притоци на река Острешка са:

Река Рибна – ляв приток, извира под връх Русалка и се влива в Острешка река при горния край на квартал Острец.

Река Маришница – ляв приток, извира в местността "Цанко Дюстабанов" и се влива в Острешка река в квартал Ново село. При махала Злиевци река Видима приема водите на своя ляв приток Зла река, която извира в местността Долни поленици. Под с. Велчево река Видима приема водите от големия дол Липошница, който води началото си от територията на общ.Троян.

Хидрографската мрежа на река Видима е симетрична, като в горната си част е с ветрилообразна форма. Максимумът на водите ѝ е през април - май, а минимумът през юли - август. При топене на снеговете и изобилни дъждове водните течения прииждат значително, но нямат пороен характер (изключение прави наводнението през 1989 година, взело и човешки жертви) в резултат на обилните дъждове, най-вече във високопланинските пасища, предизвикали прииждането на река Острешка.

Характеризирането на повърхностните води се извършва по Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г., обн. ДВ, бр.22 от 05.03.2013 г., в сила от 05.03.2013 г, изменена и доп.бр.79 от 23.09.2014г, в сила от 23.09.2014г. Съгласно наредбата, химичното състояние на повърхностните води се оценява в два класа – добро и непостигащо добро състояние. Екологичното състояние на повърхностни водни тела се оценява в пет класа –отлично, добро, умерено, лошо и много лошо.

При оценката на химичното състояние на повърхностните води са разглеждани т.нар приоритетни вещества, като са съпоставяни с определените стойности на стандартите за качество, въведени от Директива 2008/105/ЕО и на Съвета от 16.12.2008 г. за определяне на стандарти за качество за околната среда, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители. (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., обн., ДВ, бр. 88 от 9.11.2010 г., в сила от 9.11.2010 г., изм., бр. 88

от 8.10.2013 г., в сила от 8.10.2013 г.)

На територията на Община Априлци няма минерални находища от Приложение № 2 към чл.14 на Закона за водите.

4.5.3.4. Почви и нарушени терени.

Почвите в територията на страната се отнасят към две европейски почвено-географски области (съществени части от Суббореалния и Субтропичния почвен сектор на Европа) (Н. Нинов, 1997 г. География на България) - Дунавска почвена подобласт (Северна България) на Карпатско-Дунавската почвена област и Балкано- Средиземноморска почвена подобласт (простира се на юг от Стара планина) на Средиземноморската почвена област.

Територията на общината Априлци попада в Долнодунавска почвена подобласт-Средна Предбалканска, Източнобалканска провинция и Старопланинска средновисока

Средна Предбалканска провинция - простира се от р. Огоста до Стара река. Релефът и е добре дрениран и ерозията широко развита. Доминират лесивирани почви (хромови, светли, калциеви). Характерно е и разпространението на рендзини, литосоли и кисели наносни почви. Провинциална особеност е разпространението на хромови лесивирани почви. Провинцията е една от най-богатите на планосоли, които са с много ниски земеделски качества. Земите са средни - III бонитетна група, клас S3N1. Основен проблем са ерозията, киселата реакция и повърхностното сезонно преовлажняване.

Източнобалканска провинция - мозаична почвена покривка от лесивирани (светли, хромови), на места в комплект с рендзини и литосоли. Има широки площи с планосоли (кисели), фйоземи (канелени), както и черноземи (обикновени, глееви) делувиялни и наносни (кисели, богати, пясъчни и др. Широко е проявена ерозията. Почвите са главно IV бонитетна група, клас S3N1 - лоши поради киселата реакция, бедност, сезонно повърхностно преовлажняване, ерозия и плиткост.

4.5.3.5. Шум.

Община Априлци включва общо 4 населени места, като функцията на общински център изпълнява гр. Априлци.

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места, а именно:

- транспортните потоци на автомобилния транспорт;
- промишлени и локални обекти (паркинги, предприятия, заведения).
- строително-ремонтни дейности

Основните причини за шумови емисии от транспортните потоци по пътищата могат да се сведат до:

- Лошо качество и състояние на пътната настилка;
- Увеличаване на интензивността и структурата на транспортните потоци;
- Висока средна възраст на експлоатирания автопарк и несъответствие с повишените екологични изисквания, вкл. акустични;

Съгласно нормативната уредба за шума, контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР.

РИОСВ провежда проверки на промишлени източници на шум в околната среда на обекти:

- с проведен планов контролен мониторинг по утвърден от МОСВ годишен график;
- с планови проверки за изпълнение на условията по фактор „шум“ в издадените комплексни разрешителни и решения по ОВОС;
- във връзка с постъпили жалби и сигнали.

За промишлени обекти, които сенамират жилищни зони или в близост до такива зони, освен спазването на нормата по границата на промишлената площадка (70 dBA) се контролира и спазването на граничната стойност за ниво на шум в т.нар. „място на въздействие“ – пред най-близката жилищна или обществена сграда (55 dBA през деня).

Наднормено излъчване на шум

Няма данни за наднормено излъчване на шум на територията на община Априлци.

Източници на шум

В градската среда основен източник на шум са транспортните средства. Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

Население подложено на въздействие

На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици на града.

За шумовото замърсяване на общината допринасят характерните особености на териториално - устройствените планове: двустранно плътно застрояване по главните улици, големи наклони на някои улици, лошокачествена настилка и остарелия автомобилен парк. Характерна за шумовото натоварване на общината е денонощната и седмична цикличност.

Няма данни за други източници на шум. Във вилните зони, районите за отдих, за възстановяване и други на територията на общината няма рискове в акустично отношение.

4.5.3.6. Радиационна обстановка и влияние от нейонизиращи лъчения.

Поради ограничените правомощия на РИОСВ по отношение на радиационния контрол, той се провежда само при необходимост от извънредни проверки – по жалби и сигнали или по искане на други компетентни органи за съвместен контрол.

Анализът на резултатите от проведения мониторинг позволява заключението, че радиационното състояние на околната среда в контролирания регион не показва отклонения от действащите норми и характерните за съответните райони стойности.

4.5.3.7. Национална мрежа „Натура 2000“.

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за

опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

4.5.3.8. Роля на ПИРО за повишаване на енергийната ефективност, внедряване на ВЕИ, намаляване на емисиите от парникови газове и употребата на изкопаеми горива.

ПИРО Априлци е в съответствие с приоритетите в политиката на енергийния сектор, отразени в Националната програма за развитие: България 2027 (НПР БГ2027), която е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2027 и Енергийната стратегия на страната. Важен аспект, посочен в нея, е политиката за насърчаване използването на ВЕИ. Оптималното използване на енергийните ресурси, предоставени от ВЕИ, е средство за достигане на устойчиво енергийно развитие и минимизиране на вредния отпечатък върху околната среда от дейностите в енергийния сектор.

Произведената енергия от ВЕИ е важен показател за конкурентоспособността и енергийната независимост на националната икономика. Делът на ВЕИ в енергийния баланс на България през годините постепенно се повиши и вече достига стойности над средните за страните от ЕС.

Реализирането на приоритетната национална цел за бърз и устойчив икономически растеж, свързан с наличието на енергиен сектор, отговарящ на ключови изисквания за:

- висока конкурентоспособност;
- сигурност на енергоснабдяването
- спазване изискванията за опазване на околната среда, не може да бъде постигната без мащабно внедряване на ВЕИ.

Държавното управление и системата на обществените отношения при осъществяване политиката за насърчаване използването на ВЕИ са регламентирани в Закона за енергетиката (ЗЕ) и Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ).

Националните цели за развитие на сектора на ВЕИ са посочени в Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ (НДПВЕИ):

- Производство на електроенергия: Делът на ВЕИ през 2020-2021 година да надвиши 16% от брутното производство на електрическа енергия;
- Заместване на конвенционални горива и енергии, използвани за отопление и БГВ;
- Да бъдат заместени конвенционални горива и енергии с общ енергиен еквивалент не по-малко от 1 500 ktоe годишно;
- Потребление на течни биогорива: Поемането на ангажимент по Директива 2003/30/ЕС за пазарен дял на биогоривата, да бъде съобразено с реалните възможности и пазарни условия в страната.

Изводи:

- Община Априлци е сред общините в страната, за които проблемите с околната среда, предизвикани от антропогенното въздействие, не изискват спешни и незабавни действия.
- Липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината;
- Приоритетните насоки за бъдещата работа в сферата на опазване на околната среда са решаването на проблемите с водоснабдяването, замърсяването на водите поради липсата на канализация и пречистване, обезвреждане на отпадъците от пестициди,
- При формирането на бъдещата екологична политика на общината е съществена оценката на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на община Априлци, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия.
- Общинската администрация следва да отчете трите основни приоритета на Стратегията Европа 2020 в сферата на климатичните промени и енергията, а именно:
 - намаляване на емисиите на парникови газове
 - добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници;
 - увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.
- Налагането на забрана или намаляване до минимум отсичането на дървета във водо-дайните и изворни зони е важна задача стояща пред общинското ръководство и съответните власти;
- Постепенното преструктуриране на горския фонд и нарастването на дела на широколистните видове е предпоставка за подобряване екологичното състояние и решаване на част от проблемите с недостига на вода.

4.5.3.9. Защитени територии и биоразнообразие.**4.5.3.9.1. Защитени територии.**

На територията на Община Априлци се намират три защитени територии, обявени по реда на ЗЗТ.

Защитена територия	Наименование	Населено място	Площ, ха
ЗМ по ЗЗТ	Злиевци	кв. Зла река, община Априлци	3,1
Резерват по ЗЗТ	Северен Джендем , част от НП „Централен Балкан“	гр. Априлци	1610
НП по ЗЗТ	Централен Балкан		72021,1

4.5.3.9.2. Защитените растителни и животински видове на територията на общината са:

Според геоботаническо райониране (Ив. Бондев), територията на община Априлци попада в Европейска широколистна горска област, Илирийска провинция, с два окръга. Областта се характеризира с растителност на умерената зона, с основна коренна растителност, представена от широколистни, лятнозелени, листопадни през зимата гори, предимно от европейски и европейско-азиатски произход, с преобладаване в тях на над 180 вида и подвида дървета и храсти.

4.6. Административен капацитет.

Административния капацитет на община Априлци се асоциира с възможностите на административните структури за реализация на набеязаните цели.

Структурата и функциите на общинска администрация Априлци не се различават съществено от наложената в национален план организационна структура на българските общини. Това се обосновава с правната основа, регулираща дейността на органите на изпълнителната власт на местно ниво.

Националната правна рамка, която определя вида и функциите на общинската администрация е обобщена по-долу:

- Конституция на Р. България;
- Закон за административно-териториалното устройство на Р България;
- Закон за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за администрацията;
- Закон за административните нарушения и наказания;
- Закон за достъпа до обществена информация;
- Закон за общинския дълг;
- Закон за държавния служител;
- Закон за общинските бюджети/Закона за публичните финанси - ДВ, бр. 15 от 15

февруари 2013 г., в сила от 01.01.2014 г. ;

- Специализирани административни актове, които определят дейността на общините в различни сектори, като например: Закон за местни данъци и такси, Закон за водите, Закон за горите, Закон за обществените поръчки, Закон за концесиите и т. н. секторно законодателство и подзаконови нормативни актове, от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация и др. ;

- Кодекси;
- Международни конвенции, ратифицирани от правителството на Р.България, с които е свързана работата в конкретен социално-икономически сектор напр. права на човека, културно наследство и т.н.;

4.6.1. Структура на общинската администрация.

Концентрацията на значителни управленски, образователни и информационни функции е важна предпоставка за динамичното развитие на община Априлци и до голяма степен предопределя структурата на общинската администрация.

4.6.2.Административни услуги.

Община Априлци предоставя широк спектър от административни услуги при използване на административно-информационна система с активирана функция за контрол на сроковете за изпълнение на услугите.

Административното обслужване в рамките на Община Априлци се осъществява при спазване на принципите, установени от Административно-процесуалния кодекс, Закона за администрацията, Наредба за административното обслужване, Наредбата за обмена на документи в администрацията, Наредбата за Административния регистър, Хартата на клиента, както и всички действащи нормативни актове в Република България, като се гарантира:

- равен достъп до административните услуги и информация за административното обслужване в Община Априлци ;
- осигуряване на пълна информация за актовете, административните услуги и действията, издавани и/или извършвани при осъществяване на административното обслужване;
- приложение на установени стандарти за качество на административното обслужване;
- координираност и взаимодействие с всички страни, заинтересовани от подобряване на административното обслужване;
- периодично проучване, измерване и управление на удовлетвореността на потребителите;
- осигуряване на различни форми и начини за заявяване на административни услуги – посещение на място, поща, електронна поща, телефон за предоставяне на информация, интернет;
- служебно събиране на информация;

Съгласно Единния технически протокол, утвърден от председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ община Априлци се включи в системата за електронен обмен на документи (СЕОС) между администрациите в Република България в изпълнение на задачите за създаване на електронно правителство, като на 100 % кореспонденцията между администрациите се извършва електронно. Извършена е регистрация и в системата за електронно връчване.

Административното обслужване в рамките на Община Априлци се осъществява чрез Център за административно обслужване (ЦАО), обозначен с указателни табели на български език, находящ се на следния адрес гр. Априлци, ул. „ Васил Левски“ № 109, сградата на Общинска администрация – първи етаж.

4.6.3.Човешки ресурси.

Числеността на общинската администрация е одобрена на Общински съвет по предложение на Кмета на Общината.

Общата численост на Общинска администрация – Априлци е 37 щатни бройки, в това число:

- Кмет на община - 1
- Кметски наместници - 3
- Заместник-кмет на община – 1
- Секретар на община - 1

- Главен архитект – 1
- Финансов контролър - 1
- Главен специалист „Общински съвет“
- Главен експерт „Обществен ред и сигурност“

Дирекция “Финансово-стопански дейности, административно, правно и информационно обслужване” - 10 щатни бройки, в това число 1 директор

- Финансово-стопански дейности
- Човешки ресурси
- Административно обслужване и връзки с обществеността
- Административно-правни
- Информационни и комуникационни технологии
- **Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост и евроинтеграция” -**

17 щатни бройки, в това число 1 директор.

- Териториално и селищно устройство
- Общинска собственост, обществени поръчки и транспорт
- Общински имоти, земи и гори
- Програми и проекти
- Екология и инспекторат
- Образование, социални програми и проекти и кохезионни политики
- Туризм, култура и спорт
- Местни данъци и такси и общински пазар

4.6.4.Граждански сектор.

Основна насока в работата на администрацията на община Априлци е синхронизиране на дейността си с неправителствените организации на местно, регионално и национално ниво.

4.7. Селищна мрежа и жилищен сектор.

4.7.1.Селищна мрежа.

Разпределението на общата урбанизирана територия наобщина Априлци е показана в Таблица:

Площ на урбанизираната територия		
Населено място	кв. м	относителен дял %
Априлци	6227.22	
с.Скандалото	802.72	
с.Велчево	949.64	
с.Драшкова поляна	430.04	
Общо	8409.62	

Отдалечеността на град Априлци до останалите населени места в Общината е показана в Таблица :

Населено място	Отдалеченост в км
с.Скандалото	3.0
с.Велчево	5.7
с.Драшкова поляна	9.0

Източник: Община Априлци

4.7.2.Урбанистичен модел за развитие на община Априлци.

Съгласно ОУП, община Априлци е възприела „пространствения модел“ за социално–икономическо и устройственото планиране и развитие на община Априлци и прилежащите и територии, подчинен на следните изисквания:

- Синтеза на проблемите и насоките за развитие на община Априлци, отчитайки анализите за социално-икономическото, демографското, инфраструктурното и функционално развитие на Общината;
- Предлагания „пространствен модел“ за развитие на община Априлци и прилежащите и територии подлежи на предварително обществено обсъждане;

4.7.3.Наличен сграден фонд на община Априлци.

Наличният сграден фонд за общината е показана в таблицата по-долу

Таблица:

Клас / обекти	площ кв.м.	%
Жилищна сграда - еднофамилна	240446	
Жилищна сграда - многофамилна	1839	
Хотел	12136	
Постройка на допълващото застрояване	3400	
Друг вид сграда за обитаване	12092	

Сграда за търговия	3650	
Сграда за обществено хранене	2467	
Сграда за битови услуги	1274	
Сграда за детско заведение	309	
Учебна сграда	5419	
Здравно заведение	1589	
Заведение за социални грижи	97	
Сграда за културни и обществени дейности	1953	
Спортна сграда база	418	
Административна делова сграда	5127	
Курортна туристическа сграда	15565	
Сграда на транспорта	0	
Сграда на съобщенията	488	
Култова сграда	2042	
Друг вид обществена сграда	719	
Промислена сграда	29888	
Сграда за енерго производство	2521	
Селскостопанска сграда	160829	
Сграда за водоснабдяване и/или канализация	76	
Сграда със специално предназначение	1004	
Складова база склад	2840	
Хангар депо гараж	10929	
Друг вид производствена складова инфраструктурна сграда	9402	
Общо за общината	528519	

Източник: ОУП Община Априлци

4.8. Влияние на инфраструктурни проекти с регионално и национално значение.

Урбанистично развитие на община Априлци се формират чрез интегрирането на зоните за въздействие, с транспортно-комуникационните направления, преминаващи през територията на общината.

.9. SWOT Анализ.

Най-агрегирано силните страни и слабостите, благоприятните възможности и заплахите за развитие на общината могат да бъдат обобщени в синтезиран SWOT-анализ, като в силните страни се изброяват най-важните разполагаеми ресурси, умения, достижения или други предимства, които има завоювани общината, а в слабите - се излагат обективните и субективните ограничения (недостиг на ресурси, умения, способности и др.), които възпрепятстват прогресивното развитие на общината до сега и ако не се отстранят, могат да повлияят отрицателно и върху бъдещото ѝ развитие.

Възможностите са съвкупност от систематизирани бъдещи благоприятни елементи на външната и вътрешната среда, които ще влияят положително върху бъдещото социално-икономическо развитие на общината, а заплахите са онези неблагоприятни елементи на вътрешната и на външната среда, които могат да ограничат, а в някои случаи и да спрат бъдещото развитие на цели отделни сектори от социално-икономическото развитие на общината.

СИЛНИ СТРАНИ

I. КОМПЛЕСНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

- Много добро географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество със съседните териториални общности;
- Партньорство и междуобщинско сътрудничество;

II. РАЗВИТИЕ НА НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР

1. ПРОМИШЛЕННОСТ

- Запазено ниво в инвестициите и ръст на продукцията в преработващата промишленост;
- Устойчиво развитие на МСП-тата;

2. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

- Традиции и опит при отглеждане на селскостопанските култури, характерни за района и съобразени със почви и климат;
- Добри запаси от дървесина, добри места за паша;
- Голям потенциал за отглеждане на билки и диворастящи плодове и гъби;
- Потенциал за развитие на пчеларството;
- Наличие на етерично –маслени култури;
- Добре организирано и поддържано горско и ловно стопанство.

3.ТУРИЗЪМ

- Наличие на функциониращ Туристически Информационен Център;
- Изготвена стратегия за развитие на туризма в община Априлци;

III. СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

- Добро състояние и развитие на здравеопазването, културата и на КИН;
- Утвърдени традиции в сферата на самобитни изкуства, художествена самодейност;

IV. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ

- Добре развита социална инфраструктура, съобразена с обслужваното население и

на-селените места; - Наличие на достъп до интернет и други комуникационни възможности във всички селища на общината; - Високо качество на повърхностно течащите и на подпочвените води - Готови проекти по за подобряване на питейното водоснабдяване на селата; - Готови проекти за решаване на проблемите с канализацията на общината и пречистване на отпадните води;
V. ЕКОЛОГИЯ
- Добра екологична оценка на община Априлци; - Високо качество на природния потенциал – гори, защитени територии, флора и фауна; - Съхранен екологически баланс, без големи замърсители;
VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ
- Опит в подготовката и реализацията на проекти по оперативните програми на ЕС; - Добро финансово управление на общината.

СЛАБИ СТРАНИ

I. КОМПЛЕКСНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА
Затруднена комуникация между населените места в планинската част;
II. РАЗВИТИЕ НА НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР
1. ПРОМИШЛЕННОСТ
- Забавяне на растежа и обновяването на предприятията в нефинансовия сектор; - Недостатъчно използване на природните дадености за производство на ел. енергия от ВЕИ; - Липса на стимули за стартиращи предприятия;
2. СЕЛСКО СТОПАНСТВО
- Липса на достатъчно техника и финансови средства за обработване в селското стопанство; - Нарушена връзка между наука, производство и пазар. Ниско ниво на организираност на производителите.
3. ТУРИЗЪМ
- Липса на популярност като дестинация за отдих и туризъм в сравнение със съседните общини; - Трудна транспортна достъпност до туристическите обекти; - Трудности при финансирането на малкия и среден бизнес в областта на туризма; - Неразвити сегментите на туристическото предлагане - пешеходен, планински колоездачен, селски, ловен, риболовен, културен туризъм и туристически маршрути;
III. СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ
- Проблемно демографско изменение, изразяващо се с намаляващи възможности за естествено възпроизводство, миграция и застаряване и намаляване на населението, в т.ч. и в трудоспособна възраст; - Затруднена транспортна достъпност до периферията; - Непълноценно използване на природните ресурси; - Недостатъчни проучвания и усвояване на важен за населението природен ресурс – питейна вода;

• Относително наличие на значими културни, исторически и археологични паметници и непроучени ресурси ; • Ограничен инструментариум на общинско ниво за въздействие на пазара на труда;
IV. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ
• Силна концентрация на населението в общинския център гр. Априлци и все още непреодоляна тенденция към обезлюдяване на периферията; • Липсва план за пълното оползотворяване на урбанистичните коридори , контактни зони, инвестиционни полета; • Недостиг от финансов ресурс за поддържане на общинската техническата инфраструктура; • Недостатъчно изградена бщинска пътна и улична мрежа;
V. ЕКОЛОГИЯ
• Наличие на малки визуални замърсители - микросметища; • Недостатъчно фокусирани политики за опазване на защитените територии .
VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ
• Няма ефективно действаща система за обучение, квалификация и стимулиране на служителите от общинската администрация; • Съществува недостиг на експертиза и инициатива за привличане на финансови средства, поддържане на ефективен взаимно-изгоден диалог с бизнеса и прилагане на публично-частни партньорства; • Липса на големите инвестиционни проекти от национално и регионално значение, насочени към подобряване на инфраструктурата и междуселската среда;

ВЪЗМОЖНОСТИ

I. КОМПЛЕСНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА
• Пълно усвояване на възможностите за финансиране от фондовете на ЕС, свързани с развитието на Община Априлци;
II. РАЗВИТИЕ НА НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР
1. ПРОМИШЛЕННОСТ
• Повишаване инвестиционния интерес и разкриване на нови микро и малки предприятия; • Създаване на по-добра интернет базирана система за набиране на информация за ресурсите и предлаганите продукти и услуги в областта на икономиката;
2. СЕЛСКО СТОПАНСТВО
• Развитие на биологичното производство; • Развитие на производството на билки и гъби. Развитие на пчеларството в региона; • Преструктуриране на икономиката в селата към неземеделски дейности и усвояване на пустеещите земи; • Създаване на специализирана борса и пазар за директни продажби на крайния клиент или преработващото предприятие и елиминиране на прекупвачите;

3.ТУРИЗЪМ
• Създаване на регионални екотуристически продукти и тематични маршрути; • Разширяване привличането на туристи чрез представяне на бита, фолклора, празниците и обичаит в селата от общината;
III. СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ
• Тенденция към повишаване на икономическия растеж, снижаване на безработицата и подобряване на жизнения стандарт.
IV. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОС
• Повишаване енергийната ефективност в Общината; • Възможности за използване формите на публично-частното партньорство; • Възможности за бъдещето развитие на селищата чрез обновяване на урбанизираните територии;
V. ЕКОЛОГИЯ
• Привличане на инвестиции за развитие на МСП и внедряване на екологични нови производства; • По-пълноценно използване на природните ресурси за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници, вкл. за сградите общинска собственост;
VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ
• По-широко използване на възможностите на европейските фондове (чрез добре обосновани и подготвени проекти) за подобряване на жизнената среда и качеството на човешкия капитал, административния капацитет на публичните институции.

ЗАПЛАХИ

I. КОМПЛЕСНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА
• Забавени темпове в растежа на ПЧИ; • Продължаващо увеличение на вътрешно-областните различия, особено между център и периферия;
II. РАЗВИТИЕ НА НЕФИНАНСОВИЯ СЕКТОР
1. ПРОМИШЛЕННОСТ
• Общ икономически упадък, финансови кризи предизвикани от вирусната пандемия; • Слаба активност на НПО и бизнеса за месно развитие; • Въвеждане на ограничения, свързани с преодоляване на кризата COVID 19;
2. СЕЛСКО СТОПАНСТВО
• Задълбочаване на неорганизираността на местните производители, което да доведе до загуби на пазар и нереализирана на продукцията; • Трудно достъпно кредитиране за малките и средни стопанства; • Дъмпингов внос на продукция от селскостопански и промишлен характер;
3.ТУРИЗЪМ
• Недостатъчни инвестиции в културно-историческото наследство и туризма.
III. СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

• Задълбочаване на демографските проблеми и застаряване на населението; • Тенденция към бъдещо обезлюдяване на малките населени места; • Нарастване на конкуренцията на съседни общини, големи градове и региони по отношение кадри, средства, заетост, инвестиции и др.;
IV. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОС
• Заплаха от продължаващо увеличение на вътрешно-общинските различия, особено между гр. Априлци и селата на общината; • Влошаване качеството на техническата инфраструктура и липса на собствени средства за нейната поддръжка; • Увеличаване загубите на питейна вода поради забавяне модернизацията на водопроводната мрежа;
V. ЕКОЛОГИЯ
• Тенденция към глобално затопляне, водещо до предизвикване на природни бедствия-засушаване на региони, наводнения, свлачища, пожари; • Замърсяване на околната среда от антропогенни или други фактори.;
VI. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ
• Зависимост на общинския бюджет от централната власт; • Липсата на достатъчен общински финансов ресурс за подготовката на проекти за финансиране, чрез инструментите на ЕС; • Недостатъчен административен капацитет за разгръщане на широка инвестиционна програма с привлечени средства и проблеми в координацията със структури в държавната администрация, с отговорности в усвояването на средства от ЕС; • Дълъг период от кандидатстване по определени мерки до реализация на проектите;

4.9.1. Взаимовръзките на анализа с резултатите от социално-икономическия анализ на района, изготвен от „Национален център за териториално развитие“.

Анализът на социално икономическото развитие на Община Априлци е в пълно съответствие с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на северен централен район, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД.

ПИРО като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на община Априлци и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е и планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие и на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

Териториален обхват: ПИРО Априлци се изработва за цялата територия на общината, като са определени зоните за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възмож-

ностите за коопериране със съседни общини. Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие се изготвя за територията на цялата община. В тази връзка е описан териториалният обхват на общината с всички включени в нея кметства и населени места.

Анализът взема под внимание и всички съседни територии в рамките на съседни общини, които поради съответните си специфики могат да окажат въздействие върху развитието на граничните общински територии, включени в обхвата на ПИРО.

В синтезиран вид, анализът отразява спецификата на Община Априлци, и на тази база в стратегическата част се обосновава предлаганият подход за развитие за периода 2021-2027 г.

Като резултат от анализа се идентифицират конкретните за общината проблеми, правят се изводи и се посочат тенденциите за развитие на общината, като се отчитат характеристиките на вътрешния ѝ потенциал за развитие.

Времевият обхват на социално-икономическия анализ покрива предходния програмен период от 2014 до 2019 г. и зависи от наличната информация по определени показатели. За анализа се установят настъпилите промени в общото икономическо, социално, демографско, инфраструктурно развитие и състояние на околната среда в периода 2014-2020 г.

Методиката за изготвяне на анализа, освен документално проучване на база наличните източници на информация, са включени и теренни проучвания (на място, чрез анкети или фокус групи) на специфичните характеристики на отделните територии, населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат в Община Априлци, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие.

Тематичният обхват на социално-икономическия анализ покрива основни тематични направления: икономическо развитие (малки и средни предприятия, чуждестранни преки инвестиции, научноизследователска и развойна дейност); туризъм (туристически ресурси и инфраструктура, специализация); социално развитие (демография, образование, здравеопазване, социални услуги, заетост и безработица), пазар на труда; култура и културно наследство; транспортна (пътен и железопътен транспорт) и инженерно-техническа инфраструктура (енергийни системи и мрежи, водоснабдяване и канализация, газоснабдяване, телекомуникации, управление на отпадъците); жилищен сектор (състояние на жилищния фонд, специфики на българския пазар); регионално и градско развитие (териториален модел, оси и центрове на развитие, агломерационни ареали); околна среда (състояние, НЕМ, изменение на климата, разходи за околна среда); управление и административен капацитет; и ефективност на проектите и усвоените фондове по оперативните програми, съфинансирани от Европейските фондове и от други финансови инструменти.

Обобщените изводи от проведеното изследване очертават основните насоки за развитие на Община Априлци след 2020 г. във всички тематични направления, свързани с

онези сектори, които имат най-ясно изразени въздействия върху общинското пространство и чрез интегрирането на политики и инвестиционните приоритети, които ще спомогнат за постигането на устойчив и приобщаващ растеж.

Основни изводи:

- Необходимост от оптимизиране на системата на здравеопазване;
- Подобряване ситемата на предлагане на социални услуги;
- Разширяване на обхвата на обучението през целия живот, обвързване с науката и производството, равнопоставен достъп до образование;
- Подобряване на условията за спорт за всички, повишаване на физическата активност;
- Повишаване на ЕЕ и цифровизацията в икономическите сектори;
- Доизграждане на транспортната инфраструктура;
- Доизграждане и/или реконструкция на техническата инфраструктура – ВиК, газоснабдяване, широко-колентов интернет;

ЧАСТ II.

5. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА В ПЕРИОДА 2021-2027

5.1. Основни параметри на регионалната политика и на общатаселскостопанска политика на ЕС за периода 2021 – 2027 г.

5.1.1. Основни параметри на регионалната политика в ЕС и България за периода 2021 – 2027.

За да се разработи стратегическа рамка за интегрирано развитие на община Априлци за програмния период е необходимо да се анализират параметрите на регионалната политика и на Общата селскостопанска политика (ОСП) както на равнище ЕС, така в частност и за България. Тези параметри не само ще маркират приоритетите за развитие, но ще бъдат полезни и при разработването на самия план за развитие, тъй като осигуряват навременна информация за възможностите за финансиране на мерки и проект за развитие.

За разлика от периода 2014 – 2020 г., за който бяха формулирани 11 „тематични цели“, новата регионална политика 2021 – 2027 г. фокусира своите ресурси върху пет инвестиционни приоритета в области, в които ЕС може да постигне най-добри цели и резултати:

1. По-интелигентна Европа – чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за МСП;
2. По-екологична Европа с по-малко въглеродни емисии – по Парижкото споразумение и чрез инвестиции в енергийния преход, ВЕИ и борбата с изменението на климата;
3. По-свързана Европа със стратегически транспортни и цифрови мрежи;
4. По-социална Европа, която изгражда европейския стълб на социалните права и подпомага качествена заетост, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравеопазване;
5. Европа по-близка до гражданите, чрез подкрепа на стратегии на водено от местната общност развитие на селските райони и стратегии за устойчиво развитие на градовете в ЕС. Между 65 и 85 % от средствата от ЕФРР и Кохезионния фонд са планирани за инвестиции по Цели 1 и 2 по-горе за регионите и членки на ЕС, които са допустими за подпомагане, в зависимост от относителното им благосъстояние.

Съгласувани са редица предложения за модернизиране на регионалната политика:

1. Акцент за ключови инвестиционни приоритети, за които ЕС може да постигне най-добрите резултати – иновации, подкрепа за МСП, цифровизация и подкрепа на индустрията, както и за подкрепа за прехода към нисковъглеродна икономика и борба с измененията в климата, подкрепени финансови чрез ЕФРР и КФ.
2. По-индивидуализиран подход към регионалното развитие:
 - (а) Инвестиции във всички региони: Регионите в Южна и Източна Европа, които все още изостават по икономическия растеж и доходите, ще получават значителна помощ от ЕС. Приоритетни са регионите в индустриален преход, както и тези с приоритети за

борбата с безработицата и борбата с измененията на климата;

(б) По-индивидуализиран подход: Подкрепата от ЕФРР ще продължи да отчита трите категории региони – по-слабо развити региони, региони в преход, по-развити региони. Методиката за подпомагане на регионите се основава на т.нар. „берлинска формула“ от 1999 г., включваща различни начини за пресмятане подкрепата за трите вида региони. Отчита се не само разликата на БВП на глава за конкретния регион спрямо средното за ЕС, но също младежката безработица, гъстотата на населението, изменението на климата и интеграцията на мигрантите, а за по-развитите региони и степента на образованост на населението. Периферните региони ще продължат да се ползват от специална подкрепа от ЕС.

3. По-опростена и по-гъвкава рамка на регионалната политика:

Изисква се дългосрочно планиране на инвестициите, но съчетано с по-голяма гъвкавост. Чрез междинен мониторинг (преглед) през 2024 г. ще се определи необходимостта от промени в ОП за последните две години от периода 2026 и 2027 г. съобразно:

- (а) препоръките от Европейския семестър през 2023 и 2024 г.;
- (б) измененията в социално-икономическото състояние;
- (в) постигнатия до междинния преглед напредък на ОП;
- (г) резултатите от техническата корекция през 2024 г., която ще доведе и до корекции на финансовите пакети на регионалната политика.

Положителен ефект ще има също възможността за прехвърляне до 5 % от средствата от една приоритетна дейност към друга, без одобрение от ЕК. Специфична е възможността да се мобилизира незабавна финансова помощ при природно бедствие върху територията. Проблемите в измененията в климата или интеграцията на мигрантите да се решават чрез Фонд „Европейска инициатива за градовете“, като се ползват 6 % от средствата на ЕФРР.

4. Подкрепа на териториалното сътрудничество:

(а) През 2021 – 2027 г. в транснационалното сътрудничество има възможността „даден регион да използва част от получените средства за финансиране на проекти на друго място в ЕС, съвместно с други региони“.

(б) По-силен акцент върху институционалното сътрудничество и съвместните обществени услуги. Формиране на Паневропейски клъстери за иновации. Региони с активи на „интелигентна специализация“ ще получат по-голяма финансова подкрепа за жизнеспособни междурегионални проекти за ИКТ, биоикономика, ресурсна ефективност, свързана мобилност и усъвършенствани технологии за производство.

(в) Ефективно финансово управление и правила. Ще се използва платформа за свободен достъп до данни, чрез които ще се следи в реално време подбора на проектите, плащанията, както и постигането на поставените цели. Новата рамка за 2021 – 2027 г. предвижда връщане към правилото „N + 2“ (години), вместо „N + 3“ за България и Румъния през последния програмен период.

5. По-гъвкава рамка на Политиката.

Новата рамка предлага по-малко бюрокрация и по-прости искания на плащане, като

се използват опростени варианти за разходите. Въведена е единна нормативна уредба, която обхваща 7 фонда на ЕС, които се реализират в сътрудничество с държави членки като „споделено управление“.

Все повече се разчита на националните системи за контрол и одит, като за да се избегне дублирането на проверки с ЕК се разширява принципът на „единния одит“. Въвежда се „Междинен преглед“ на изпълнението за 2024 – 2025 г., чрез който ще се определи дали са необходими промени в програмите за 2026 и 2027 г. въз основа на изпълнението на програмите, нови приоритети, и най-актуалните за всяка държава препоръки.

6. Укрепване връзката с европейския семестър и икономическо управление на ЕС.

Конкретните за всяка държава препоръки в контекста на европейския семестър, ще се вземат предвид два пъти през бюджетния период — в началото, за разработване на оперативните програми и по време на междинния преглед. Нови благоприятни условия ще спомагат за премахване на пречките пред инвестициите. Тяхното изпълнение ще се наблюдава през целия финансов период.

7. Повече възможности за взаимодействия в инструментариума на бюджета на ЕС

Единната нормативна уредба, обхващаща фондовете на Регионалната политика и фонда „Убежище и миграция“, ще улесни създаването на местни стратегии за интегриране на мигрантите, подпомагани със средства на ЕС. Извън рамките на единната нормативна уредба ще се улесни взаимодействието с други инструменти на ЕС, като например ОСП, „Хоризонт Европа“, LIFE или „Еразъм+“. В рамките на новата програма Interreg ще се подкрепят междурегионални иновационни проекти, като регионите могат да използват собствени средства за проекти в Европа, съвместно с други региони. Освен това, ЕК предлага нов инструмент, Европейски трансграничен механизъм за хармонизиране на правните рамки за сътрудничество на граничните региони.

8. Както досега, засилено използване на финансови инструменти

Планира се, фондовете за безвъзмездни средства (грантове) да бъдат допълвани от финансови (частни) инструменти, на която основа държавите членки ще могат да прехвърлят част от своите средства по регионалната политика към новия централен фонд InvestEU, така че да ползват гаранцията, предоставена от бюджета на ЕС. Съчетаването на безвъзмездни средства и финансови инструменти се улеснява, а новата рамка включва и специални разпоредби за привличане на повече частен капитал.

5.1.2. Приоритети на регионалната политика в България за периода 2021 – 2027 г.

Националните приоритети за периода 2021 – 2027 г. са определени на базата на извършения през 2018 г. „Анализ на социално-икономическото развитие на България“. Съставен е също списък с целите на политиките и политиките, които ще бъдат финансирани през периода 2021 – 2027 г. На базата на горния анализ, по-долу е представена справочна таблица за националните приоритети и оперативни програми. Тя ще се използва за структуриране на стратегическата рамка за развитие на община Априлци, и за конкретизиране на източниците за финансиране на мерките и проектите за развитие.

Таблица № 58.

Приоритети (П) и подприоритет на регионалната политика 2021 – 2027 г	Индикативни оперативни програми
П 1. Наука и образование за конкурентоспо-собност 1.1. НИРД и научна инфраструктура 1.2. Стимулиране на иновации в предприятията	ОП „Наука и образование“ ОП „Иновации и конкурентоспособност“
П 2. Образование и обучение за високо квалифицирана работна сила 2.1. Повишаване на уменията 2.2. Подобряване на здравните характеристики на работната сила	ОП „Развитие на човешките ресурси“ ОП „Наука и образование“
П 3. Подобряване на свързаността и цифровизация на икономиката 3.1. Свързаност и достъпност 3.2. Електронно управление	ОП „Транспортна свързаност“ ОП „Развитие на регионите“ ОП „Електронно управление и техн. помощ“ „Програми за териториално сътрудничество“
П 4. Насърчаване на социалното включване и намаляване на бедността 4.1. Включване в заетост 4.2. Подобряване на достъпа до социални и здравни услуги 4.3. Подкрепа за най-нуждаещите се	ОП „Развитие на човешките ресурси“ ОП „Храни и основно материално подпомагане“
П 5. Оползотворяване на местния потенциал 5.1. Туризъм и култура 5.2. Екологична инфраструктура	ОП „Околна среда“ ОП „Морско дело, рибарство и аквакултури“ „Развитие на земеделието и селските райони“

5.1.3. Основни параметри на Общата селскостопанска политика.

Договорените в Европейския парламент подобрения и изменения на ОСП засягат обхвата на организациите на производителите, укрепването на селскостопанските застраховки и на инструментите за стабилизиране на доходите, правилата за плащанията за опазване на околната среда, подпомагането на младите земеделски стопани и определението за „активен земеделски стопанин“, което може да се прилага гъвкаво от държавите членки на ЕС.

Въпреки че ЕС планира да отделя за селското стопанство 28,5 % от общия бюджет за периода 2021-2027 г., тези средства са 15 % по-малко спрямо предния програмен период поради излизането на Обединеното кралство от ЕС (нетен вносител в бюджета) и нуждите от финансиране на новите приоритети на ЕС (миграция, външни граници, цифрова икономика, транспорт).

Първият стълб на ОСП запазва своя приоритетен характер, въпреки че се планира намаление на бюджета му 11 %, докато Вторият стълб, който финансира развитието на селските райони, ще може да ползва с 28 % по-малко средства спрямо 2014 – 2020 г.

В центъра на вниманието за 2021 – 2027 г. е изискването за ориентиране на ОСП към очакваните резултати и принципа на субсидиарност, които изискват от държавите членки много по-важна роля в изпълнението на ОСП. За новия програмен период ЕС ще определя ключовите параметри (цели на ОСП, основните видове намеса по първи и втори стълб), а държавите членки трябва да изготвят многогодишни стратегически планове за постигане на целите и индикаторите.

Важно за първия стълб на ОСП е предложението на ЕК за ограничаване на преките плащания до 100 000 евро на бенефициент и прогресивно намаляване на плащанията за площи земя в диапазона от 60 000 до 100 000 евро. Освен това секторните програми за интервенции се прехвърлят от общата организация на пазара (ООП) към националните стратегически планове. Изменения се планират и за т.н. „архитектура за екологизиране“, като новата ОСП ще има три направления: нова задължителна система за кръстосано съответствие; програми за климата и околната среда; и мерки в областта на селското стопанство, околната среда и климата, които ще бъдат финансирани от първия стълб, докато досега бяха финансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

Важно за втория стълб е, че ЕЗФРСР вече не е фонд от общата рамка на политиката на сближаване; делът на съфинансиране от ЕСИФ към изпълнението на мерки е намален;

ЕК засилва опростяването на изпълнението; и накрая, правилата на програмата Leader попадат в обхвата на политиката на сближаване, въпреки че нейното финансиране се осигурява от бюджета за ОСП.

Към средата на 2020 г. са вече съгласувани решения за следните основни параметри:

- засилване на контрола на предлагането по „Пакета за млякото“ в ЕС;
- усъвършенстване на конкуренцията с цел насърчаване организациите на производители; разширяване на регулирането на лозаро-винарския сектор;
- изпълнението на мерки от стратегическите планове се планира за началото на 2022 г.;
- постепенно сближаване между държавите на преките плащания за хектар през 2027 г.;
- подпомагането за екологичната програма в първия стълб е 20 % от бюджета, 12 % за обвързаното с производството подпомагане; 3 % за секторните схеми);
- „екологично“ разпределение на средствата по втория стълб, насочено към 30 % от целите в околната среда и 30 % от мерки за инвестиране и за управление на риска;
- ограничаване до 15 % на трансферите от първия към втория стълб и до 5 % от втория към първия стълб на ОСП;
- резерв за кризи в земеделието на ЕС в размер на 1,5 милиарда евро.

Очаква се, че през 2020 г. ще бъдат съгласувани и конкретни предложения за: биологичното разнообразие, нивата на емисиите на парникови газове, стратегията „къси вериги на продажби“, за укрепване на продоволствената сигурност, намаляване употребата на пестициди, торове и антибиотици, подкрепа за иновациите информираността на потребителите в земеделието.

5.2. Стратегическа рамка на плана за интегрирано развитие на Община Априлци 2021-2027.

От особено важно значение е, че ПИРО Априлци е разработен като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие, като интегрира регионалното и пространственото развитие. Чрез прилагането на единен подход на планиране на развитието, и взаимната обвързаност с документите за пространствено развитие и стратегическите документи за регионално развитие, чрез използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане, се постига по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

В тази част на документа се определя стратегията за реализация на плана, която обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на програмата за реализация (предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти).

Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява и пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между общинските територии.

Целите и приоритетите на ПИРО Априлци се определят в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива, като се обвързват с постигането на резултати за територията на общината. Целите на плана отразяват местните потенциали за развитие и са съсредоточени върху решаването на конкретните проблеми на общината.

Приоритетите, дефинирани в ПИРО са в съответствие с предвижданията на НКПР и другите секторни политики, но без да ги преповтарят. На ниво ПИРО се гарантира връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, чрез ограничен брой ключови приоритети и евентуални допълващи приоритети.

Приоритетите логически произтичат от изводите на аналитичната част на документа, като се фокусират върху конкурентните предимства на общината. Всеки от приоритетите е свързан със съответна стратегическа цел и представлява по-краткосрочна и конкретна

цел, която води до постигането на по-общата стратегическата цел.

Стратегическата част на ПИРО Априлци е фокусирана и конкретна и ясно показва избраната посока на развитие на общината и съответната сфера или сфери, към които приоритетно са насочени усилията и основната част от инвестициите. Именно поради тази причина са набелязани ключови приоритети, които отразяват избрания фокус и специфика за развитие.

Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети.

5.2.1. Визия, цели и приоритети за развитие на Община Априлци за периода 2021–2027 година.

Съгласно възприетата методология за планиране на регионалното и местно развитие, стратегическите документи за развитие се разработват чрез едновременно прилагане на двата диаметрални подхода: „отгоре – надолу“ и обратно - „отдолу – нагоре“. При първия подход до 2019 г., като база за формулиране на плана по подхода „отгоре-надолу“ се използва областната стратегия за развитие, която играе ролята на „добра практика“. Съгласно измененията и допълненията в ЗРР от 2020 год., ролята на стратегически документ от по-висше ниво играе вече Регионалната стратегия за развитие на северен централен район, част от който е Област Ловеч и Община Априлци. След структуриране на стратегическата рамка на ПИР за община Априлци, нейната конкретизация по метода „отдолу – нагоре“ следва да се изпълни посредством анкетиране на представители на целевите групи от Общината.

На базата на идентифицираните възможности, ресурси и потенциал е формулирана следната визия за развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г.:

„ОБЩИНА АПРИЛЦИ – ПРИВЛЕКАТЕЛЕН ЗА ЖИВОТ И РАБОТА ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТ РАЙОН, ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАЩА СВОЯ ПОТЕНЦИАЛ ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ, СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА, БИЗНЕС И ТУРИЗЪМ, СЪС СЪХРАНЕНО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“

В Програмата за интегрирано развитие на община Априлци са формулирани следните стратегически цели, приоритети и мерки:

ЦЕЛ 1: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА, НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО, СТИМУЛИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В ИНОВАЦИИ, НЕУТРАЛНИ КЪМ КЛИМАТА ПРОИЗВОДСТВА, ТУРИЗЪМ И СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

Приоритет 1: Стимулиране на създаване и развитие на местен бизнес и привличане на инвеститори.

Като инструмент за насърчаване на инвестициите, индустриалните зони се превръщат във важен елемент на държавната и местна политика.

Необходимо е създаване на устройствени условия за повишаване на привлекателността на територията за развитие на икономически дейности.

Приоритет 2: Насърчаване на предприемачеството

Въпреки нарастването на предприемаческата активност в начална фаза (ПАНФ) в България, нивото остава сред най-ниските в света. За четвърта поредна година се наблюдава превес на ПАНФ в сектори с ниска добавена стойност, ниска степен на иновации и много малък дял на интернационализация. Търговията продължава да е предпочитаният сектор за предприемачите в България и достига 49.3%. България отчита традиционно ниско ниво на интернационализация на ПАНФ - 7.4% за 2018 г. Това са констатациите на Глобалния предприемачески мониторинг (GEM) за 2018/2019 г. Негативно влияние оказва и отчетената ниска припознаваемост на възможностите за пред-приемачество в България, като индивидите не се чувстват по-подготвени да стартират бизнес (19%-19.5%).

Политиките, които ще се насочат към подобряване условията, които благоприятстват предприемаческите начинания, са:

Мярка 1: Подкрепа за създаване на нови микро-и малки фирми в общината. Стимулиране на стартиращи, в т.ч в технологични производства и услуги;

Мярка 2: Изграждане на нова предприемаческа култура, придобиването на предприемачески, управленски и бизнес умения, както и професионални и ИТ умения. Предоставяне на целенасочена консултантска подкрепа за стартиране на самостоятелна стопанска дейност.

Мярка 3: Създаване на възможностите за заетост чрез самонаемане;

Мярка 4: Насърчаване на предприемачеството сред уязвимите групи на пазара на труда, включително и социалното предприемачество за безработни лица, хора с увреждания и лица от групи в неравностойно положение;

Мярка 5: Насърчаване на кооперирането между местните предприятия чрез подпомагане на клъстерирането и предоставянето на подкрепа за веригите на доставките, особено в случаите на привличане на стратегически инвеститори.

Приоритет 3: Развитие на устойчиво селско стопанство

Ефективното, балансирано и репродуктивно използване на природните ресурси е основна цел на устойчивото развитие на северен централен район, която трябва да се подкрепи с Интегрираната териториална стратегия за развитие.

Приоритетните дейности са насочени към структурното балансиране на селско-стопанския отрасъл.

Мярка 1: Преодоляването на технологичното изоставане и повишаване общата производителност;

Мярка 2: Внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура;

Мярка 3: Развитие на цифровата инфраструктура в селските райони и използване на Цифрови технологии от земеделските производители;

Мярка 4: Инвестиции в производството на плодове, зеленчуци, както и в животновъдството и биологичното производство;

Мярка 5: Интервенции към пчеларството и овощарския сектор;

Мярка 6: Разнообразяване на икономиката в селските райони с цел запазване на заетостта на местното население; насърчаване развитието на микро и МСП, които са потенциално жизнеспособни от икономическа гледна точка и допринасят за подобряване на структурата на местната икономика;

Мярка 7: Активизиране на бизнеса в изоставащи селски райони чрез насърчаването на индивидуалното и колективното предприемачество;

Мярка 8: Въвеждане на нови технологии и иновации в МСП;

Мярка 9: Повишаване на конкурентоспособността на селскостопанския сектор, включително насърчаване на научноизследователската дейност, иновациите и енергоефективните решения - модернизиране на стопанствата; подобряване на инфраструктурата, свързана със селското стопанство; професионално обучение и информационни дейности за заетите в селското стопанство;

Мярка 10: Прилагане на BOMP.

Мярка 11: Ограничаване на използването на висококатегорийни земеделски земи за нуждите на промишлеността и складовото стопанство чрез насочване на инвеститорския интерес посредством инфраструктурно обезпечаване на територии със слабопродуктивни земи;

Мярка 12: Прилагане на интегрирани (устройствени и агротехнически) решения за рекултивация и използване на замърсените територии (отглеждане на технически култури и др.).

Приоритет 4: Устойчиво развитие на туризма.

Мярка 1: Подкрепа за изграждане на специализирана инфраструктура за оползотворяване на туристическите ресурси и развитието на различни видове туризъм, включително и транспортна инфраструктура до туристическите обекти;

Мярка 2: Подкрепа за интегриране на културно-историческото наследство с тематични туристически маршрути (винени, религиозни, природно-екологични и др.)

Мярка 3: Повишаване на професионалната квалификация на заетите в туризма.

Мярка 4: Създаване и развитие на регионален туристически продукт.

Приоритет 5: Подкрепа на общинската икономика за иновации и технологично развитие

С помощта на националната политика и политиката за сближаване, мерките ще се концентрират в подкрепа на дейността на съществуващите научни организации в Северен централен район и изграждане на нови. Акцентът е поставен върху развитието на регионални и местни лаборатории за технологични изпитвания, насърчаване на

предприемачеството в организации, които се занимават с научни изследвания, поддържане на успешни клъстери, адресиране на пропуските в научно-изследователската инфраструктура и оптимално използване на споделяния инфраструктурен капацитет. Иновативните предприятия, особено микро и малките, имат ограничен достъп до капитал за НИРД и ИТ проекти. Затова се планира да се разработи по-привлекателна система от фискални стимули, която да се занимава с предприятията, отделните инвеститори и инвестиционните фондове.

Бъдещите мерки в областта на изграждане и подобряване на иновационна инфраструктура и насърчаване на иновациите включват:

Мярка 1: Стимулиране на иновационни МСП;

Мярка 2: Разширяване на мрежите за бизнес иновации и подкрепа за иновационни клъстери;

Мярка 3: Подкрепа на дейности за въвеждане на нови технологии, в т.ч. за намаляване на ресурсната и енергийна ефективност на производството.

Приоритет 6: Цифровизация на икономиката:

В областта на дигитализацията планираните интервенции се насочват към:

- Насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията;
- Подкрепа за подобряване достъпа на МСП до технологии, базирани на ИИ, изчислителен капацитет и облачни платформи.

Чрез специалните програми и целева финансова подкрепа, бъдещият дългосрочен бюджет на ЕС ще помогне за преодоляването на недостига на инвестиции в областта на цифровите технологии в ЕС, включително в отдалечените и селските райони. Той е насочен към справяне с цифровите предизвикателства — от изкуствения интелект до насърчаването на развитието на цифрови умения, от персонализираната медицина, базирана на суперкомпютри, до осигуряването на средства, с които ЕС да противодейства на кибер-атаките и кибер-престъпността. За целта Комисията предлага да бъде създадена нова програма „Цифрова Европа“ (2021-2027). Подобни възможности се предвиждат в ОПРЧР 2021-2027 г.

Инвестиции в сферата на цифровите технологии ще са възможни по четирите направления на бъдещия фонд Invest EU, по конкретно:

Мярка 1: Инвестиции в цифровата инфраструктура,

Мярка 2: Цифрова трансформация на малките предприятия,

Мярка 3: Подкрепа на социалната икономика чрез цифрова трансформация.

Мярка 4: Подкрепа за повишаване на квалификациите и за преквалификация на работната сила с цел подготвянето ѝ за бъдещите предизвикателства, свързани с цифровизацията и автоматизацията.

ЦЕЛ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА СРЕДА

Имайки предвид, че основен фактор за определяне качеството на живот в даден регион е възможността за жителите му да получават висококачествени социални, здравни, културни и други обществени услуги, се предвиждат инвестиции, както във физическите параметри на заведенията, където се предлагат тези услуги (сгради, оборудване и т.н.), така и с подобряване на "меката" инфраструктура, свързана с количеството и качест-

вото на предлаганите услуги в тези заведения. Тук са включени дейности по ремонт, възстановяване или изграждане на сгради, помещения, подобряване на енергийната ефективност и др., както и закупуване на оборудване.

Важен фактор за интегрираното развитие на общината е постигането на подобро качество на човешкия капитал, чрез подобряване на здравеопазването, образованието и социалните услуги и чрез повишаване на общото културното ниво.

Приоритет 7: Осигуряване на достъп до качествени здравни услуги

Целта е да се постигне териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до първична и специализирана медицинска помощ, особено в труднодостъпните и отдалечени места в общината.

За реализиране на политиката в областта на здравеопазването и предоставянето на равен достъп до здравни услуги на населението-първична и специализирана помощ са предвидени следните мерки:

Мярка 1: Създаване на мобилни екипи към общинските лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни населени места;

Мярка 2: Инвестиране в специализирани медицински обекти, в които се извършват дейности за долекуване, продължително лечение и рехабилитация и хосписи за пациенти, които не могат да се обслужват сами в домашна обстановка;

Мярка 3: Инвестиране в СМР и ремонтни дейности за създаване на медицински кабинети за новозавършили общопрактикуващи лекари в трудно достъпни райони на общината;

Мярка 4: Икономически ефективни мерки за намаляване на основни рискови за здравето фактори и подобряване профилактиката на болестите.

Приоритет 8: Достъп до специализирана дългосрочна грижа и социално включване

Предмет на целенасочени интервенции ще бъде осигуряването на равен достъп до специализирана дългосрочна грижа (вкл. здравна), повишаване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните социални услуги и подкрепа за развитие на интегрирани услуги.

Фокусът на политиките ще продължи да бъде върху деинституционализацията на грижата за децата, възрастните хора и хората с увреждания и за предоставяне на услуги в домашна среда, в специализирана среда, както и услуги, които се предоставят мобилно, включително изграждане на необходимата инфраструктура и доставка на оборудване.

В съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа, община Априлци ще продължи усилията за изграждане и/или рехабилитация на социална инфраструктура, чрез която да се обезпечат потребностите от услуги на възрастните и хората с увреждания.

По отношение на финансирането на инфраструктура ще се търси допълняемост и подкрепа от Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони

(една част от обектите, които ще бъдат предложени за финансиране, ще бъдат в малки населени места, поради което ще се търси допълняемост и със средства от ЕЗФРСР).

Предстои да бъде приета Националната карта на социалните услуги, чрез която ще се осъществи планирането на национално ниво на социалните услуги, финансирани от държавния бюджет. В картата ще бъдат включени и интегрираните здравно-социални услуги.

В рамките на програмния период 2021-2027 г. се планира изграждане на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за подобряване на средата /ре-формиране на съществуващи социални услуги, съответно за:

Мярка 1: Създаване на нови социални услуги за резидентна грижа за възрастни хора;

Мярка 2: Създаване на нови социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за лица с увреждания;

Мярка 3: Създаване на съпътстващи специализирани и консултативни социални услуги за лица с увреждания;

Мярка 4: Изграждане на Центрове за ранно детско развитие, като се финансират здравни, образователни и социални дейности на едно място,

Приоритет 9: Добро образование и обучение, основа за професионална реализация

Европейският стълб на социалните права има за свой водещ приоритет предоставянето на качествено и приобщаващо образование, обучение и учене през целия живот. Дейностите и мерките са насочени към подобряване на знанията и уменията на работната сила и инвестициите в човешките ресурси в предприятията като ключ за постигане на по-висока конкурентоспособност на икономиката, а така също осигуряването на баланс между търсенето и предлагането на знания и умения за по-успешното адаптиране на работната сила към потребностите на пазара на труда.

Националната програма за развитие „България 2030“ предвижда цялостно модернизиране на образователната система на всички нива, което ще благоприятства за пълно-ценната професионална и лична реализация.

Най-важните характеристики на човешкия капитал, които повишават неговата работоспособност са: знания, квалификация и професионални умения. Едва 2 % от населението в страната са въввлечени във форми на учене през целия живот при 11 % средно за ЕС-28. Едва 31 % от фирмите (при 66 % за ЕС-28) финансират програми за обучение на работното място. Важно е образователните услуги да се предоставят с равни възможности за населението, независимо от мястото, където живеят.

Приоритетните дейности по тази специфична цел в областта на предучилищното образование са ориентирани към:

Мярка 1: Осигуряване достъпа до качествено предучилищно и училищно образование;

Мярка 2: Изграждане на адекватна инфраструктура за образование;

Мярка 3: Прилагане на ефективни мерки за включване на децата от уязвимите групи към образование;

Мярка 4: Постигане на гъвкавост на образователната система спрямо промените и изискванията на бизнеса и местните пазари на труда;

Мярка 5: Разширяването на дуалното обучение и увеличаване на възможностите за осъществяването му по различни професии, което да е съобразено с потребностите на бизнеса на общинско ниво.

Мярка 6: Осигуряване на безплатен безжичен интернет за училищата в общината, съгласно инициативата WI-FI4EU за училищата.

Мярка 7: Инвестициите в ключови умения, включително на компютърни и цифрови умения на човешките ресурси, което пречат широко използване на ИКТ и базираните на тях услуги.

Мярка 8: Прилагане на комплексна оценка на потребностите на базата на разработени модели за работа и провеждане на обучения на служители, професионалисти и др.;

Мярка 9: Осигуряване на условия за качествена заетост на трудоспособните лица;

Мярка 10: Осигуряване на достъп до програми за активиране, ориентиране, обучение и заетост;

Мярка 11: Подкрепа за бърз преход от училище и безработица към работа и успешно включване в активен икономически живот, в т.ч. чрез стажове, чиракуване, професионално, неформално и самостоятелно обучение и придобиване на умения.

Приоритет 10: Подкрепа на културните институции и социализация и представяне на културно историческото наследство. Достъп до спорт и услуги

Ще бъдат извършвани дейности в подкрепа на местни културни средища, включително читалища, библиотеки, музеи, галерии и др., при използване на достиженията на модерните (цифрови) технологии за повишаване на достъпността на създавания културен продукт.

Същевременно, ще бъдат търсени начини за оптимизация на механизмите за финансиране на културните дейности и институции с цел включване на частния и независим творчески сектор „Културното наследство“, както в материалното, така и с нематериалното наследство, които са част от съвременното културно пространство на общината.

Културното богатство включва регистрирани недвижими културни ценности на материалното недвижимо културно наследство с тяхната принадлежност към определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути.

Като основни мерки, свързани с опазване, развитие и популяризиране на културното наследство се предвиждат:

Мярка 1: Опазване на паметниците на културното наследство, включително рес-

таврация, консервация и социализация;

Мярка 2: Изграждане на съпътстваща инфраструктура на значими археологически и природни обекти и превръщането им в туристически атракции;

Мярка 3: Маркетинг на дестинациите с акцент върху по-значими културни и природни атракции, чрез обмен на ноу-хау и добри практики в областта на туризма.

Мярка 4: Използване на интерактивни и смарт технологии, в т.ч. виртуална реалност, WI-FI осигуряване на обектите;

Мярка 5: Поддръжка, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата и селския ландшафт и др.

Мярка 6: Подобряване на училищната спортна инфраструктура;

Мярка 7: Поддържане на открити и закрити спортни площи за насърчаване на масовия спорт и провеждането на масови спортни събития.

ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Изграждането на екологична инфраструктура и опазване на биологичното разнообразие е друг аспект на политиката за устойчиво развитие на община Априлци.

В района има инфраструктура за опазване на околната среда, а намаляване на негативното въздействие върху околната среда, включително посредством по-ефективно използване на ресурсите е приоритет залегнал във всички общински стратегически и програмни документи.

Тази цел има комплексен характер и е свързана главно с изграждане на техническата инфраструктура, свързана с опазване на околната среда (водопровод и канализация и локални станции за пречистване на питейни и отпадъчни битови и промишлени води и др.).

Приоритет 11: Подобряване на ВИК инфраструктурата.

Мерките по отношение на водоснабдяването ще се предприемат след извършване на оценка на нивото на течовете по водоснабдителната система и изготвяне на план с действия за намаляване на течовете. Изключително високото ниво на загуби на вода, дължащо се преди всичко на амортизираната водопроводна мрежа, изисква спешна подмяна и модернизация, на база на оценката и плана за действие. За отстраняване режима на водоподаване е необходимо да се реконструират съществуващите резервоари или да бъдат изградени нови такива.

Мярка 1: Подмяна и модернизация на водопроводната мрежа;

Мярка 2: Реконструкция на съществуващи и изграждане на резервоари за питейна вода.

Мярка 3: Изграждане на нови и реконструкции на канализационни системи.

Мярка 4: Осигуряване на подходяща технология на пречистване на водите, изготвяне на оценка за приложимостта и икономическата обоснованост на централизирано от-веждане и пречистване на отпадъчните води в малките населени места, с разпръснато и намаляващо население.

Приоритетни ще останат дейностите по управление на отпадъчните води и пови-

шаването на свързаността на населението с пречиствателни станции за отпадъчни води, при подобряване на технологиите на пречистване и постигане на съответствие с изискванията на националното и европейското законодателство.

Приоритет 12: Развитие на енергийната инфраструктура. Енергийна ефективност.

Осигуряването на достъп до перспективен и ефективен енергиен източник за промишлеността, домакинствата и обществените сгради в общините, които не са включени в списъка на определените територии за газоразпределение, е важно условие за подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическото развитие и конкурентоспособността.

Освен степента на развитие и пространствената организация на газопроводната мрежа със съпътстващите диспропорции във възможностите за достъп, допълнителен проблем за битовите потребители да използват тази възможност, се явява и финансовият.

Основната причина е високата начална цена за инвестиция в газовата инсталация, непреодолима за голяма част от българските домакинства и вероятно недостатъчна осведоменост за по-ниските разходи в процеса на потребление на природен газ. Тук се изисква много грижлива политика от страна на държавата да намери баланса между икономическите възможности на населението и по-глобалните екологични цели, респ. поетите национални ангажименти за намаление емисиите на CO₂.

Следва да се предприемат действия насочени към изпълнение на пакета „кръгова икономика“ с цел превръщане на отпадъците в ресурси.

Мярка 1: Насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници, особено от биомаса и биогорива в съответствие с НПДЕВИ;

Мярка 2: Топлинна изолация на ограждащите конструкции на сградите и подмяна на дограма;

Мярка 3: Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление (УО) и парковото осветление, чрез монтаж на LED осветителни тела;

Мярка 4: Монтаж на котли на биомаса/дървесни пелети, слънчеви колектори за БГВ и др.;

Мярка 5: Подобряване ефективността на сградните инсталации;

Мярка 6: Оптимизира събирането и третирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба.

Мярка 7: Приоритетна рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.

Приоритет 13: Инвестиции за опазване на биологичното разнообразие и защита от рискове от климатични промени

Мярка 1: Разработване и актуализиране на планове за управление на защитени

територии и на защитени зони от Националната екологична мрежа;

Мярка 2: Мониторинг, обхващащ защитените територии и зони, както и мониторингът извън тях, касаещ ценни, редки и защитени растителни и животински видове;

Мярка 3: Разработването на планове за действие за застрашени животински и растителни видове, както и опазването, поддържането и възстановяването на местообитания и видове в района.

Мярка 4: Създаване и актуализация на база данни за рискови зони, доизграждане на системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активиране на свлачищни райони,

Мярка 5: Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения, изследване на последиците от промените в климата;

Мярка 6: Изграждане на съоръжения за борба с ерозията, залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други.

ЦЕЛ 4: БАЛАНСИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Териториално балансираният растеж в общината ще се постигне чрез подобряване на свързаността между населените места, и ориентиране към полицентрично пространствено развитие.

Приоритет 14: Подобряване на транспортната достъпност и свързаност.

За подобряване на свързаността на района в международен, национален и вътрешно-регионален план се планира да бъдат реализирани редица проекти за обновяване и разширяване на транспортно-комуникационната инфраструктура и изграждане на съвременна цифрова инфраструктура, осигуряваща достъп на всички населени места до интернет и получаване на базови електронни услуги.

Мярка 1: Подобряване на мрежата от общински пътища в селските райони за осигуряване на достъп до туристически, исторически обекти, както и достъп до образователни, здравни и социални услуги в населените места;

Мярка 2: Насърчаване изграждането на местната инфраструктура, обновяването на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на местното културно и природно наследство - създаване, подобряване и разширяване на дребна по мащаби инфраструктура, въвеждане и използване на възобновяеми източници; инфраструктура за отдих, туристическа информация и обозначаване на туристически обекти.

Приоритет 15: Осигуряване на цифрова свързаност и достъпност

В Националната програма за развитие „България 2030 г. като приоритет е залегнала „цифрова свързаност“. Заложената цел е осигуряване свързаността на територията на цялата страна, така че да се позволи развитието на цифровите услуги и гарантиране използването на информационни и телекомуникационни технологии във всички области на нашия живот и населени места.

Основната цел на цифровите проекти за свързаност е да се увеличи покритието с високоскоростен широколентов достъп в района.

Цифрови мерки, които следва да се реализират:

Мярка 1: Осигуряване на свързаност към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на администрацията на общината.,

Мярка 2: Осигуряване на по-добър достъп до приложения за електронна търговия, електронно управление и електронно здравеопазване.

Мярка 3: Подобряване достъпа до и развитието на он-лайн публични услуги.

Мярка 4: Развитие на широколентова инфраструктура и преодоляване на т.нар. „цифрова изолация“ на слабо населените и периферни населени места.

ЧАСТ III.

6. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

6.1. Същност и концепция на комуникационната стратегия.

Планът за интегрирано развитие на Община Априлци е разработен при спазването на принципите за партньорство и сътрудничество. Идентифицирани и привлечени в процеса на разработването са всички заинтересовани страни. Съгласно изискванията на ЗРР, Кметът на общината и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на Плана за интегрирано развитие (ПИР) в съответствие със своите компетенции.

Общинската администрация предприема всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на стратегическия документ.

Осигуряването на партньорство, публичност и прозрачност е приложено още на първият етап на разработване на плана и е валидно за всички последващи етапи на оценки и актуализация на плана, т.е. на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на този планов документ.

Планът за интегрирано развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с всички стратегически, национални и регионални документи за развитие и с общия устройствен план на общината.

В изпълнението на ангажмента си по осигуряване на широко участие в процеса по съставяне на плана администрацията разработва комуникационна стратегия.

Комуникационната стратегия е документ, който включва дейности за проучване и анализ на потенциалните партньори, за информиране на местната общественост, за формиране на култура на общинско ниво в посока на местното социално и икономическо развитие.

Чрез заложените в стратегията форми, методи и инструменти се осигурява информираното съгласие на заинтересованите страни. Информацията спомага за идентифициране на потенциални проблеми, за генериране на обществена подкрепа и за изясняване на съществени въпроси при очертаване на проблематичните области.

Изпълнението на стратегията е гаранция за прилагането на принципа на партньорство и осигуряването на прозрачност на процеса по разработване и реализация на плана, чрез одобрение, изпълнение и проследяване на пакет от подходящи мерки и действия.

От особено важно значение е правилното идентифициране на партньорите и заинтересованите страни в този процес. Заинтересована страна е отделно лице или обществена целева група в общината, които имат потребност (полза) от плана или в някаква степен ще бъдат засегнати от изпълнението и резултатите. Представителите на заинтересованите страни в плана за развитие до голяма степен се препокриват с т.н. целеви групи. Това са групите от хора, които са обект на въздействие от проекта. Заинтересованите страни са идентифицирани още на фазата на генериране на идеи за плана за интегрирано развитие, като паралелно с това е осигурена прозрачност и достатъчна по вид и количество информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло. С това се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на плана. Една част от обществените структури участва във формулирането на приоритетите и мерките от плана и най-вече по осъществяването на контрол при последващото изпълнение на мерките при тяхната реализация. Основният показател за успеха на плана за развитие е до каква степен са удовлетворени очакванията на заинтересованите страни.

6.2. Планиране на комуникационната стратегия.

Комуникационната стратегия е инструмент, който регламентира принципи, правила и процедури за подържане на постоянно и ефективно взаимодействие със заинтересованите органи, организациите, икономическите и социалните партньори, както и с физически и юридически лица, които проявяват отношение към развитието на общината. Цели се предоставената информация относно разработването и изпълнението на плана да достигне максимален брой представители на заинтересованите страни и да се осигури тяхното участие в обсъжданията и вземането на решенията.

Специфичните действия за осигуряване на необходимата информация и публичност включват провеждането на разяснителни кампании, които могат да обхващат:

- Предоставяне в подходяща форма на информация за предвижданията на плана за интегрирано развитие, за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им, както и за очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;
- Фокусиране на вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сек-

тор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;

- Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;
- Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност от тях, както и за подобряване на стандарта на живот на населението;
- Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за подготовката и реализация на плана.

Специфичните цели на стратегията:

- Осигуряване на широка информираност и обществена подкрепа при разработването и изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;
- Създаване на информационна база от планираните дейности, чрез предварително структуриране и систематизиране на вижданията на всички заинтересовани страни за постигане целите на плана за интегрирано развитие;
- Повишаване на капацитета за управлението на плана за развитие, чрез използване индивидуалната компетентност и експертиза на гражданските структури;

Основни принципи на стратегията

- Практическа насоченост на съдържанието

Посланията на стратегията, излъчени към обществената аудитория, съдържат фактологична и конкретна информация, съобразена с целите, със спецификата на целевите групи и очакваното въздействие. В търсенето на оптимален и ясно дефиниран ефект от всяка мярка, информацията се поднася в достъпен и максимално въздействащ вид. Специално внимание се отделя на адаптирането на информацията към интелектуалните и езиковите особености на отделните целеви групи;

- Защита на обществения интерес

Комуникационната стратегия се прилага по начин, който изгражда съпричастност в населението и в структурите на гражданското общество към проблемите на общината и ги мотивира за участие в управлението;

- Увереност и позитивност

Комуникационната стратегия изгражда позитивно отношение и мотивира гражданите и участниците в целевите групи. Анализът на проблемните аспекти на икономическата и социалната ситуация в общината се представя под формата на конструктивни изводи. Мерките, финансирани от оперативните програми на ЕС се представят като рационален инструмент за постигане на желаното подобрене и постигане очакванията на гражданите.

- Единство и координация.

Всички форми и комуникационни канали по прилагането на Комуникационната стратегия се използват равностойно и в тясна координация. Независимо от различната насоченост на посланията към целевите групи, не се допуска противоречивост;

- Навременност.

Всички мерки за информация и комуникация са планирани и се изпълняват с оглед своевременното задоволяване на идентифицираните нужди на целевите групи.

- Партньорство.

Комуникационната стратегия се изпълнява в открит диалог и взаимодействие с всички заинтересовани страни.

- Прозрачност.

Предоставянето на информация за изпълнението на мерките по информираност и публичност се осъществява в съответствие с изискванията на българското законодателство. Прозрачността цели постигането и утвърждаването на определен информационен стандарт, който не подлага на съмнение ефективността на работата на общината и в същото време удовлетворява обществената потребност от публичност за нейната дейност.

Нива на комуникация.

Вътрешно ниво – оптимизиране на комуникационните процеси в администрацията, чрез:

- Подобряване на вътрешния обмен на документи и информация и на хоризонталната комуникация;
- Осигуряване на лесен достъп до информационните ресурси и оперативната информация на експертите - отговарящи за комуникацията.

Общинско ниво – осъществяване на конкретни комуникационни политики и дейности насочени към гражданите и към местните обществени и бизнес организации и медиите. Комуникацията на това ниво е подчинена на целите за прозрачност, насърчаване на диалог и сътрудничество.

Регионално ниво – поддържане на ефективна комуникация и координация с регионални структури за развитие, по осигуряване на съответствие на общинския план за развитие със стратегическите документи на регионално ниво.

Държавни органи на местно ниво - поддържане на продуктивна комуникация с държавните органи, относно прилагането на методическите указания по разработването и последващите етапи от реализацията на ПИРО, както и с управляващите органи на оперативните програми по усвояването на средства от европейските фондове.

Комуникационната стратегия включва механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация на плана за интегрирано развитие. Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнението на плана. Обществеността се информира за начина на изпълнение на мерките от програмата за

реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са изразходвани финансовите ресурси.

6.3. Изпълнение на процедурите на комуникационната стратегия.

6.3.1. Идентифициране на заинтересованите страни.

При идентифициране на заинтересованите се търси отговор на следните въпроси:

- Кой са конкретните представители на заинтересованите страни в общината?
- Какво заинтересованите страни искат да постигнат за общината и какви са техните очаквания?
- Съвпадат ли очакванията на заинтересованите страни със целите на Плана за интегрирано развитие?
- Може ли да бъде оценен конкретният принос на всяка заинтересована страна към процеса на местното развитие?

Конкретните отговори формират средата за взаимодействие между публичните цели и интересите (очакванията) на целевите групи, които трябва да бъдат мотивирани за участие в процеса на регионално развитие. В общината има много заинтересовани страни като организации със стопанска или идеална цел, които доброволно изпълняват част от държавните или общински задачи, за и в съответствие със своите интереси.

Заинтересованите страни се включват още на етапа на разработването и приемането на плана за развитие, като тяхното участие става особено значимо при реализацията на приоритетите и целите, заложи в него. Ангажимент на общинската администрация е да осигурява необходимата публичност и да прилага всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности при определянето и реализацията на целите и приоритетите на документа.

Планът за интегрирано развитие се обсъжда и съгласува със заинтересованите организации, с икономическите и социалните партньори, а така също и с физически и юридически лица, които не са индиферентни към развитието на общината. Цели се, информацията да достига до максимален брой представители на заинтересованите страни и да осигурява участие им в обсъжданията и вземането на решенията.

Заинтересованите страни имат различни характеристики и изискват различен комуникационен подход. Съществуват съществени различия по отношение на интересите на отделните страни и по отношение на собствената им позиция спрямо местното икономическо развитие. Целевите групи имат различна степен на разбиране, на готовност и компетентност да партнират. Някои от тях дори са слабо информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да се извлекат от такова партньорство. Няма опит за работа в партньорство и не разполагат с достатъчна информация за подобно участие. Други имат вече опит, но той не е систематизиран.

Тези обстоятелства правят процеса по идентифицираните на заинтересованите лица и организации специфичен и деликатен. Субективното включване крие риск от изкривяване (и изкористиване) на процеса при подбиране на идеи за конкретни проекти.

Нежелателните последици могат да се намалят съществено ако се направи анализ

на всяка една от заинтересованите страни по схемата “всеки за всички”. Анкетиране в началото на едно-две лица, с последващо анкетиране на други посочени от тях и с постоянно разширяване на обхвата, може да идентифицира широк кръг от заинтересовани страни, от които чрез преки контакти ще се ранжират подходящите за включване и в други анализи заинтересовани лица и независими експерти.

Изключително важно е да се идентифицира конкретно множество от очаквания, несъгласия и пречки, които заинтересованите страни могат да изявят спрямо проекта на плана за интегрирано развитие. Поради това тези очаквания трябва да се анализират и на тази база да се определят приоритетите на всяка една от целевите групи.

Освен всичко това, партньорството означава, че отношенията с другите партньори трябва да се различава от отношенията към колегите в организацията или целевата група.

При разработването на ПИРО, партньорството трябва да се управлява ефективно като:

- Разработва се ясен и точен план за работа, който се съгласува с всички партньори;
- Проучва се всеки поставен въпрос, като всеки изразява мнението си;
- Анализира се цялата придобита информация и се правят заключения;
- Вземат се решения за планирани действия, като ролята и отговорностите на всяка от страните се съгласуват;
- Осъществява се постоянен контрол.

Важно е партньорите да култивират дух на взаимноизгодно сътрудничество, откровеност и доверие и да осъществяват добра комуникация в хода на разработване на плана за развитие. Разчита се на редовно участие в съвместните срещи за консултиране на плана. Смисълът е постигане общите за общината и заинтересованите страни цели на плана за развитие.

С оглед насърчаване на сътрудничеството между общинината и местните общности, при разработването на плана се включат и представители на администрацията, бизнеса и гражданското общество от съседни общини.

Целеви групи на комуникационната стратегия.

Вътрешни целеви групи.

- Общинска администрация

Служителите в общинската администрация са страна и едновременно с това преки участници, както в процеса на разработване на плана за развитие, така и при изпълнението на приоритетите и мерките. Тяхно задължение са дейностите по осигуряването на информация и публичност, както и по поддържането на добро взаимодействие и обратна връзка с другите целеви групи. В определени моменти, общинската администрация влиза и в ролята на бенефициент по реализацията на проекти, свързани с административния процес. Служителите в местната администрация са пряко свързани с цялостния процес по реализацията на местната политика и освен административни и логистични функции могат и трябва да изразяват от-

ношение и по генерирането на стратегически и управленски идеи. Като преки участници и по служебни задължения в процесите по съставяне и изпълнение на плана, те могат да инициират идеи и действия, както и да идентифицират други заинтересовани лица.

- **Общински съветници**

Общинските съветници са специфична целева група. Те имат двойна роля - веднъж като членове на колективния орган на местното самоуправление - Общинския съвет, утвърждават и приемат актове на кмета на общината, свързани с местното развитие и втори път, като пълноправни граждани и представители на гражданското общество в управлението са длъжни да отстояват и да работят в полза на местния обществен интерес. Те притежават обща компетентност за решаване на всички местни въпроси.

Външни целеви групи.

Граждани- Гражданското участие в процесите на вземане на решения по публичните политики е ново измерение в отношенията между управляващи и граждани. То се позовава на разбирането, че гражданите имат право да бъдат постоянен и самостоятелен участник във формирането на политики. Основно право на всеки европейски гражданин е правото на добра администрация и добро управление. Под добро управление се разбира прозрачност и ефективност в работата на администрацията, с осигурено участие на гражданите в процесите на вземане на решения по публичните политики.

Неправителствени организации (НПО) - Неправителствените организации са граждански образowania, които освен, че са изразител на обществени интереси, в повечето случаи отстояват и свои интереси, свои потребности и имат собствени претенции. Все пак, идеалните цели, за които са създадени насочват техните действия към предоставяне на различни (най-често социални и културни) услуги на гражданите и към изпълнение на дейности, възложени им от органите на държавното и местното управление.

Неправителствените организации са едновременно партньор на общината и потенциални бенефициенти. Опитът от усвояването на средства по ЕСИФ показва, че неправителственият сектор често насърчава инициативи и създава идеи, които ангажират общината към тяхното осъществяване. Ето защо, те биват не само информирани за целите, приоритетите и мерките на плана за развитие, но и насърчавани да участват със свои предложения. Конкретни комуникационни действия се насочват към неправителствените организации, предоставящи образователни, социални, културни услуги, туристическите сдружения и към други обществени субекти.

Бизнес субекти - Макар и не пряко ангажирани с местното икономическо развитие, общинските власти са най-силно заинтересовани от пълноценно прилагане на всички мерки от плана за развитие. Интересите на общинската власт са свързани с осигуряването на възможности за социално-икономическо развитие и привличане на инвестиции. Бизнесът изисква различна степен на разбиране, готовност и ком-

петентност за партньорство при осъществяването на комуникационната стратегия и при реализацията на конкретни мерките от плана за интегрирано развитие.

Някои от тези субекти дори не са информирани за тези възможности и не са осъзнали ползите, които могат да имат от такова партньорство. В Община Априлци, чиято икономика е с подчертано аграрен характер, специално отношение се прилага спрямо земеделските производители, средния и малкия бизнес, доколкото го има.

Важен аргумент за повишеното внимание спрямо тази целева група е възможността в плана за развитие да влязат проекти и мерки в подкрепа на създаването на публично-частно партньорство между администрацията и бизнеса. Това е силно въздействаща форма за повишаването на икономическата ефективност, чрез привличане на частния сектор и ограничаване на публичните разходи чрез разтоварване на общината от несвойствени дейности и финансиране.

Персоналните участници се определят с помощта на общинската администрация. Целта е не само включването на максимален брой участници, но и същите да бъдат ясно изразени обществени позиции и интерес относно развитието на общината. Определените представители имат доказано участие и инициативност при предходни обсъждания, работни срещи, дискусии и анкети предходни планове за развитие. Включени са неправителствените организации, предоставящи образователни, социални и културни услуги и бизнес субекти осъществявали публично-частни партньорства с общината. При формиране на целевите групи е търсено различие по отношение на интересите и позициите им, спрямо местното икономическо развитие.

6.3.2. Инструменти на комуникационната стратегия.

-

Информирането като форма на гражданско участие

Това е процес, при който заинтересованите страни и гражданите се информират от общинската администрация за времето и технологията по съставяне на Плана за интегрирано развитие, за етапите по неговата реализация, за приоритетите и мерките, заложи в него, както и относно източниците за финансиране. С други думи, това е един непрекъснат процес, съпътстващ целия програмен период през който се реализира плана.

При т.н. активно информиране, освен предоставянето на еднопосочна информация се използват и методи за насърчаване на гражданското участие. Гражданските и бизнес субектите се уведомяват как и при какви условия да участват в управлението на плана за развитие и как да изразяват своето мнение.

Принципи на ефективното информиране

-

прилагане на диференциран подход спрямо спецификата на целевите групи;

-

използване на всички възможни канали за информация;

-

П

И

И

използване на достъпен език;

- И
информирането винаги предхожда вземането на решения;
- А
активност за насърчаване гражданските субекти да споделят мнението си и да осъществяват обратна връзка.

Форми за информиране:

Информационни срещи със целевите групи

Тази форма се използва периодично, най-вече преди вземането на решения, свързани с разработването и изпълнението на плана за развитие. В някои случаи на гражданите се предоставя възможност да изразят своите опасения и мнения по тях. Срещите се организират по инициатива на администрацията или по инициатива на определена целева група. Обявяват се предварително по основните комуникационни канали – печатни и електронни медии и на Интернет страницата на общината. Протичането на срещите не следва специфични правила.

Основната цел е да се даде възможност на колкото се може повече хора да изразят своето мнение. Начинът на провеждане е разнообразен – може да се започне с отворена презентация, след което да премине в дискусия в малки групи, с представяне на общите мнения от груповата работа.

Граждански панел:

Методът предоставя възможност за информиране на широката общественост за цялостния процес на планиране, където е необходимо да се съберат гледните точки на гражданските структури, изразени от определени от тях експерти по основни проблеми и различни области на приложение и познание. За разлика от информационните срещи той се организира и провежда в експертен консултативен формат.

▪ Консултирането като форма на гражданско участие

Това е процес, при който гражданите, лобисти и представители на групи с общ интерес, коментират официални предложения и допринасят с участието си за генерирането на идеи и управленски решения.

▪ Анкетиране

Анкетирането се провежда на отделни етапи:

А/При стартиране на разработването на плана за интегрирано развитие и цели събиране от заинтересованите страни на максимален брой виждания и становища относно философията на плана в частност, и за възможностите за балансирано развитие на общината в глобален аспект;

б/По време на реализацията /периодични анкети/ на приоритетите и мерките от плана, с оглед установяване на удовлетвореността на заинтересованите страни от постигнатите резултати.

Анкетирането се провежда с предварително подготвен инструментариум (анкетни карти) и под инструктажа на членовете на екипа по разработването на плана за развитие.

Забележка: Анкетната карта е представена в Приложение № 6

Обществени обсъждания

В рамките на разработването на ПИР на Община Априлци е целесъобразно провеждането на две обществени обсъждания, като ключови етапа от процеса на съставяне на документа.

Първото обществено обсъждане се провежда за представянето на бъдещата визия, стратегическите цели и приоритети за развитие на общината. Осигурява се възможност за представяне на проектни предложения от страна на заинтересованите страни, чийто представители участват в обсъждането, които се предоставят на екипа, разработващ плана.

Второто обществено обсъждане включва публикуването на ПИРО, покана за мнение и обсъждането на плана пред местната общественост, преди приемане от Общинския съвет.

Медийни кампании

Основните информационни събития, които имат за цел да осведомяват широката общественост и да привлекат вниманието и интереса на заинтересованите страни са:

- Пресконференции на кмета на общината и представители на неговата администрация за подготовката, организацията по разработването на плана за развитие и за възможностите по осигуряване на външно финансиране на мерките, заложиени в него;
- Прессъобщения и обзори, насочени към медиите, като средство за осведомяване на местната общност за действията по съставянето на плана за развитие и за постиженията при неговото изпълнение;
- Брифинги (кратки пресконференции), най-вече за обявяване на отделни проблеми и постижения.

Интернет страница на община Априлци

Най-гъвкавият и лесно достъпен инструмент за комуникация със заинтересованите страни е Интернет страницата на общината. Проектът на плана за развитие се публикува на Интернет страницата, като се осигуряват on-line възможности за обратна връзка – мнения, становища, съждения и предложения на заинтересованите страни. В рамките на общата комуникационна стратегия на страницата се публикуват задължително и последващите годишни отчети за изпълнението на мерките. Интернет страницата се използва като средство за редовно предоставяне на актуална информация за оперативните програми, формулярите за кандидатстване, указания, често задавани въпроси, прегледи на печата, информация за одобрени проекти, обяви за обществени поръчки и насоки за прилагане на мерките за информация и публичност.

Специализирани обучения на администрация и бенефициенти:

Разработването и изпълнението на Плана за интегрирано развитие е продължителен и комплициран процес, който включва и съчетава разнообразни дейности и действия, изпълнението на които изисква определена експертиза. Участието на служителите от администрацията в този процес, независимо от притежаваната от тях обща компетент-

ност изисква и специфични познания и умения, пряко свързани с управлението на плана за развитие.

Не бива да се забравя, че това е важен за балансираното развитие на общината стратегически документ, към изпълнението на който се подхожда отговорно и професионално.

За осигуряването на необходимия административен капацитет, администрацията осигурява перманентно обучение на своите служители.

ЧАСТ IV.

7. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ – ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА РАЗВИТИЕ

7.1. Зони за въздействие.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027, следва да се определят приоритетните зони за въздействие. В тях ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките и дейностите, предвидени в Програмата за реализация на ПИРО.

Зоните за въздействие се определят на база SWOT анализа на силните и слабите страни на общинската територия, резултатите от проучванията на общественото мнение и на заинтересованите страни, стратегическите документи на общината, както и на потенциала за развитие. Това изискване е свързано с водещият принцип за „единство на социално-икономическото и пространственото планиране“

Зоната за въздействие е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните за въздействие се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие.

Зоните за въздействие могат да бъдат както части от територията на общината с конкретно функционално предназначение (например зони с преобладаващи административни/публични функции, индустриални или бизнес зони, зони за култура, за отдых и туризъм, зони с преобладаващи жилищни функции, зони за транспортна дейност и т.н.), така и други специфични обособени територии с идентични характеристики или собствен потенциал за развитие (например зони с потенциал за коопериране със съседни общини). Зоната за въздействие се определя в границите на структурно обособена част от територията на общината, като конкретният ѝ териториален обхват се съобразява и с разполагаемите финансови, времеви, технологически и кадрови ресурси и потенциални партньорства, достатъчни за реализация на идентифицираните за съответната зона интервенции.

Зоните за въздействие, независимо от функционалното предназначение на тяхната

територия, могат да бъдат два вида:

- Градски зони за въздействие;
- Други зони за въздействие със специфични характеристики.

Градските зони за въздействие включват територии в урбанизираната градска част (в рамките на строителните граници на града), градски покрайнини (малки по обхват съседни територии, вкл. и извън строителните граници на града) или функционални градски зони, обслужващи градско-селските връзки. Градски зони за въздействие се определят само за градове, административни центрове на общини, като определянето на приоритетни градски зони е задължително само за общините, които разработват ИПГВР като част от своя ОПР. За останалата част от общинската територия се определят други зони за въздействие със специфични характеристики.

Другите зони за въздействие със специфични характеристики могат също да представляват градски по своята същност зони (т.е. да включват територии от урбанизирана градска част, градски покрайнини и функционални зони), но могат да се отнасят до всеки вид населено място или част от територията на общината, както и да включват части от съседни общини.

В ПИРО могат да бъдат дефинирани неограничен брой зони за въздействие, но от тях следва да бъдат подбрани няколко приоритетни зони, които имат най-голям потенциал да повлияят върху социално-икономическото развитие на общината.

Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси, с които разполагат общините. Това е особено необходимо за големите общини, при които изпълнението на отделни мерки в различни части от общината без ясна обвързаност между тях представлява само временно задоволяване на конкретна нужда, но не оказва въздействие върху цялостното развитие.

Определянето на приоритетни зони за въздействие не ограничава инвестициите в териториите, които са извън тези зони, а е отражение на идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие. Приоритетните зони следва да бъдат с ограничен брой, и така подбрани, че тяхното развитие да може в най-голяма степен да повлияе върху развитието на цялата община. Размерът на конкретната зона не се ограничава като площ, но за по-голяма по размер зона, са необходими по-силни мотиви и доказателства за необходимостта от обхващането на съответната територия, включена в обхвата на зоната.

7.2. Подход при определяне зоните за въздействие.

За определяне на зоните за въздействие е използван териториално пространственият модел за развитие на територията (ОУП) на община Априлци. По този начин се постига единство между социално-икономическото и пространственото развитие на общината. Въпреки, че предвижданията на ОУП са дългосрочни, те показват приоритетите, мерките и дейностите, които следва да се предприемат от общинската администрация в средносрочен план.

Подборът на приоритетните зони за въздействие в ПИРО Априлци се основава на реални данни и проучвания за съответната територия, характеристиките, проблемите и потенциалите на всяка зона, както и аргументите, въз основа на които съответната зона е определена като приоритетна за развитие.

Отчитайки горните фактори, са определени няколко приоритетни зони за въздействие в ПИРО – Априлци, които в най-силна степен реализират прилагането на интегриран подход.

7.3. Определяне зоните за въздействие в ПИРО Априлци.

В ПИРО-Априлци са предвидени зони за въздействие. Те отразяват възприетият подход и принцип, описани по-горе, в т.ч.:

- Зони за обитаване (жилищни функции)-този тип зона обхваща всички населени места, извън общинския център. В тази зона са съсредоточени жилищните сгради, в които обитателите задоволяват индивидуални дейности и потребности;
- Зони за производство – този тип зони обхващат всички имоти, съгласно ОУП, които са предназначени за застрояване примно със сгради и съоръжения за производство и складова дейност. Този тип зони спомагат за развитието на общинската икономика;
- Зони за обслужване на населението – зони, в които се задоволяват основни потребности на населението на общината от здравеопазване, образование, култура, религия, социални грижи, административни услуги, търговия, битови услуги и други полезни за обществото дейности;
- Зони за отдих и туризъм – зони с потенциал за развитие на рекреационен, опознавателен, ловен, коло и други видове туризъм.
- Зони за опазване на околната среда и превенция на риска-зони в които са предвидени дейности, свързани с: опазването на околната среда; дейности, свързани с опазването на защитени територии и зони по НАТУРА 2000; дейности, свързани с ерозийни и свачищни процеси; потенциален риск от наводнения.

7.4. Приоритетни зони за въздействие.

На база на възприетият подход за определяне на приоритетните зони за въздействие, в ПИРО Априлци, са определени следните такива:

- Зона на общински център Априлци. Това е зоната, в която са съсредоточени основните обществени и обслужващи сгради с определени функции, и с концентрация но повече от половината население на общината, което изисква приоритетно насочване на ресурси. Поради тази причина, голяма част от заложените проектни идеи в Програмата за реализация на ПИРО Априлци, намират своята локализация в общинския център.

ЧАСТ V.

8. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА И ОПИСАНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

8.1. Анализ на състоянието на българските региони. Нужда от промяна в подхода.

Задълбочаване на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия:

- Засилване на контраста в развитието на столицата и другите големи градове в страната спрямо по-малките градове и периферните райони
- Неравномерно разпределение на населението по територията на страната – засилена миграция;
- Песимистична прогноза относно демографската ситуация;
- Българските региони – на последни места в ЕС по ключови показатели (напр. БВП, продължителност на живота, регионална конкурентоспособност, иновации и др.)

Съгласно ЦЕЛ 5 на ЕС, интегрираното териториално развитие означава: „Европа по-близо до гражданите, чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи.“

8.2. Характеристики на новия интегриран подход при изработване и реализация на ПИРО:

- Подготовка на ПИРО, чрез интегриран процес на планиране, включващ всички нива на управление и секторни политики, на базата на съществуващи стратегически документи за развитие на местно ниво и при интегриране в тях на национални, регионални и секторни политики;
- Изпълнение на ПИРО, базиращо се на: аналитична рамка; административна и управленска структура; връзка с приоритетите и индикаторите на Оперативните програми (ОП); план за действие за реализацията на проектите;
- Съгласуваност на стратегическите цели с Оперативните програми: оценка както на ПИРО, така и на проектите в него, чрез критерии за подбор оценяващи, както приноса на реализирани проекти на територията на общината, така и приноса им към целите.
- Реализация на проектите: определяне на времеви график; критерии за ревизиране на проектите.
- Сътрудничество между централна и месна власт; ясни критерии за избор на местни власти за реализация на ПИРО; въвличане на местните власти в подготовката на ПИРО, чрез постоянна работна група или координиращ орган; своевременна подготовка и краен срок за одобряване на плана; дейности по развитие и укрепване на капацитета на общинската власт, чрез техническа помощ; създаване и координиране на регионални и национална мрежа по обмен на добри практики.

8.3. Същност и цели на Програмата за реализация.

Програмата за реализация е заключителния елемент от структурата на ПИРО и водещата предпоставка за реализацията на плана и неговите цели. В единство с останалите инструменти, програмата определя начините за разпределение на наличните и потенциалните общински времеви, финансови и организационни ресурси. Същността на Програмата за реализация е обобщаването на подходящи проекти, продължаващи и конкретизиращи логиката на формулираните мерки от обхвата на приоритетните области.

Основната цел на Програмата е да бъде осигурена оперативна основа за изпълнение на плана. Изясняването на смисловите връзки между отделните мерки и следващите ги проекти, определянето на ориентируваща финансова стойност и източник на финансиране за проектите*, идентифицирането на отговорна структура и пълноценни партньори, успоредно с управлението на проектите във времето, са аспектите на основната цел.

Дефинираните и включените в състава на ПИРО проекти принадлежат към определена мярка от приоритетните области на стратегическата част. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от една приоритетна област, посочена е преобладаващата им принадлежност към една от шестте приоритетни области. Ориентирането на проектите към един приоритет се въвежда заради търсенето на рационална подредба на проектите и оптимално управление и разпределение на финансовите ресурси. Ограничен брой проекти не са съотнесени към конкретна мярка, но съобразно тематичната им насоченост са включени към проектите на отделните области за въздействие.

В рамките на Програмата за реализация са заложили всички проекти, идентифицирани от ПИРО Априлци за периода 2021-2027 г.

**Посочените в последващия списък с проекти за реализация през периода 2021-2027 източници на финансиране /конкретни инвестиционни приоритети и приоритетни оси на Оперативните програми/ са актуални към момента на разработване на ПИРО Априлци и е възможно да бъдат променени впоследствие, тъй като са в процес на разработване през 2020 г.*

8.5. Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана:

Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, е разработена на базата на прилагането на интегриран подход. За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия е идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет. Това се осъществява чрез програмата за реализация, в която се определя пакетът от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода 2021-2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за

цялостното изпълнение на програмата, а оттук и на ПИРО.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Основа за прилагане на подхода за интегрирано териториално развитие/инвестиции в регионите за планиране от ниво 2 са интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите от ниво 2 (2021-2027 г.).

В основата на подхода е промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани инвестиции към интегрирани териториални инвестиции.

Мерките, които ще получат подкрепа в рамките на тази област на въздействие, са определени на базата на приоритетите, целите, дейностите и мерките, заложи в стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на ниво регион за планиране Северен централен район (Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране ниво 2), както и на база на картиране на нуждите на национално ниво по отношение на секторните политики, изготвяно от отговорните за разработването им държавни институции и агенции.

Стратегическо планиране на мерки, отчитащи местните специфики в различни сектори на икономиката, както и създаване и/или подобряване на нормативните условия за осигуряване на зелена инфраструктура и подобряване на правилата и нормите за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителните и канализационните системи.

Подкрепят се мерки, свързани с насърчаване на безопасна, здравословна, приобщаваща и сигурна среда в населените места. Неправителственият сектор и местните общности ще са широко въвлечени при формиране и изпълнение на местните политики. Разширява се междуобщинското сътрудничество, както и ПЧП за съвместно изпълнение на инфраструктурни, социални и културни проекти, както и за улесняване и подкрепа на контактите и инициативите на местния бизнес.

Планът за интегрирано развитие на Община Априлци е разработен и се предвижда да бъде прилаган като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. Чрез прилагането на единен подход на планиране и реализиране, взаимна обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, чрез използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане, се постига по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата са приложени в Приложение №1А.

Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на общината и за постигане целите на плана е неразделна част от програмата за реализация. Тъй като проектите по своята същност могат да представляват мерки или част от мерки за реализация на отделните приоритети, включените в Приложение №1А проекти по съответните мерки могат да фигурират и в Приложение № 1. Условието за включване на конкретни проектни идеи по дадена мярка в Приложение №1А е общината съвместно с партньорите да са преценили, че съответният проект е от особена важност за развитието на общината и следва да бъде реализиран приоритетно и съответният проект да има известна степен на проектна готовност.

Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем на финан-совите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО.

Общата оценка на необходимите ресурси за реализация на ПИРО (2021-2027 г.) на Община Априлци представлява експертна оценка за общата финансова рамка, която се предвижда да бъде изпълнена като предпоставка за постигане на поставените стратегически приоритети и специфични цели за развитие към края на периода. Макар и само индикативна, тя обективизира необходимите ресурси за реализация стратегическите приоритети и цели на стратегията. Финансовата рамка е и условие за мобилизиране на всички възможни източници на финансиране – средства от фондове на Европейския съюз, национален и общински бюджети, допълнителни ресурси от други източници – публични и частни. Тя е ориентирана към насочването на външните и вътрешните инвеститори към избраните приоритетни области, които ще получават публично финансиране и по този начин ще се създаде по-благоприятна бизнес среда в съответните сектори.

Средствата са прогнозирани на базата на досегашния опит в ползването на подобни източници, както и на базата на потенциално необходимия и реалистично достъпния наличен ресурс. Те могат да се отчетат, като умерено оптимистични.

Новото предизвикателство COVID-19 ще наложи своя отпечатък, по линия на бюджета на ЕС, националния и общински такива, поне в рамките на първите две години от новия програмен период.

Предвид продължаващите дискусии по отношение на седем-годишната рамка на бюджета на ЕС и предстоящия процес на преговори, точната сума ще бъде определена на по-късен етап.

Следва да се има предвид, че общата сума на посочените финансови ресурси,

включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, про-мените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти. *Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.*

ЧАСТ VI.

9. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Със значително влияние върху подходите в регионалното и пространственото планиране са и климатичните фактори - глобалното затопляне, природните бедствия, рисковите територии и зони. Тези промени, заемащи важно място във всички европейски документи, са дали отражение и върху разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ресурси. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизирани територии и намаляването на рисковете от природни бедствия, класифицирани в Стратегията за редукция на риска на Обединените нации, като хидроложки, метеорологични, геофизични и биологични природни явления и бедствия.

В тази част от ПИРО е описана връзката между идентифицираните в анализите рискове и проблеми, формулираните цели и приоритети в стратегическата част на документа и идентифицираните в програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

Стратегическите документи в областта на околната среда на национално и европейско ниво поставят общи цели и редица изисквания, свързани с изменението на климата и адаптация към климатичните промени, които са интегрирани в процеса на планиране на регионалното и пространствено развитие като са съобразени с характерните особености и проблеми на общината. Основната цел е да се определи доколко и по какъв начин процесите на регионалното и пространствено развитие влияят върху състоянието на околната среда и качеството на живот в определена територия, какви са основните проблеми и възможните мерки за тяхното решаване, какви дейности и съответно ресурси ще бъдат необходими за това през съответния период на планиране.

При разработването на ПИРО за периода 2021 -2027 г. се взе под внимание разработения проект на „Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие". Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и план за действие имат за цел:

Цел: Националната стратегия има за цел да "развие най-високото възможно ниво на устойчивост на страната срещу изменението на климата чрез предприемане на всички необходими и изпълними мерки, като по обезпечи безпрепятственото функциониране на икономическите сектори, запази здравето благосъстоянието на населението и богатите природни активи на страната".

Дългосрочната цел на Стратегията е "активно да се стреми към дългосрочна икономическа, социална и екологична устойчивост, която да позволи на българските граждани, частния сектор и държавните институции да се подготвят и да се защитят по подходящ начин срещу уязвимостите, които произтичат от изменението на климата". С други думи, да осигури рамката, която е необходима на страната, за да поддържа и да продължава да развива своята икономика и социална структура.

Времева рамка на стратегията

Националната стратегия и планът за действие, въпреки че поставят рамката за постигане на съответствие на България със Стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата от 2013 г. и Парижкото споразумение от 2015 г., ще обхванат периода до 2030 г.

Адаптацията към изменението на климата е въпрос, който касае всички сектори в обществото, и включва всички органи на местно, регионално и национално равнище, но също така и частния сектор, организациите на гражданското общество и гражданите.

Всеки има участие в реализацията на стратегическите цели на НСАИКПД, а именно:

- Интегриране на адаптацията към изменението на климата във всички сектори;
- Укрепване на правната рамка и политиките;
- Изграждане на институционален капацитет: чрез изграждане на експертни познания, база от знания, мониторинг и отчитане;
- Повишаване на осведомеността: подобряване на образованието, приемане и участие на обществото в действията за адаптация;
- Изграждане на устойчивост: чрез укрепване на инфраструктурата, защита на природния капитал, водоснабдителната и енергийната инфраструктура, опазване на екосистемните услуги и т.н.

План за действия.

Към Стратегията има План за действие, който описва какви действия за адаптация следва да бъдат предприети, като се посочват потенциални последици за бюджета и източници на финансиране, предвидената продължителност и очакваните резултати, показателите за изпълнение и отговорните институции.

Отделни фактологични справки за всеки сектор разглеждат планирането на действията по сектори.

Логическата последователност на действията ще увеличи максимално ползите от адаптацията. В отделните сектори има определени мерки за адаптация, които следва да бъдат предприети първи. Това са най-вече краткосрочни мерки с пониски/никакви бюджетни нужди и със силен акцент върху укрепване на политиките и правната рамка, повишаване на осведомеността, изграждане на капацитет и укрепване на базата от знания (за по-добро вземане на решения). Като цяло, средносрочните и дълго-срочните мерки се характеризират с необходимостта от големи инвестиции и от това, че се предхождат от краткосрочните мерки.

Финансиране.

Ще са необходими както публични, така и частни средства, като публичните ще бъдат за политиките, за осигуряване на устойчиви на изменението на климата обществени блага (например инфраструктура) и подпомагане на уязвимите групи. За периода 2021-2027 г. 25 процента от бюджета на Европейските структурни фондове ще се използва за действия, свързани с изменението на климата, включително адаптация.

Също така се предвижда увеличаване на финансирането по програмата LIFE на ЕС за околната среда и действията, свързани с климата.

9.1. Селско стопанство. Въздействие от изменението на климата.

Сектор „Селско стопанство“ е особено уязвим по отношение на изменението на климата и демонстрира разнообразни потенциални въздействия. В същото време съществуват известни възможности за извличане на ползи от промените.

Въздействието на изменението на климата в земеделието е свързано с добивите и качеството на културите, селскостопанската производителност, промените в продължителността на вегетационния период, добивите от животновъдство, засушаване на почвата, ерозия, засоляване, загуба на земя и загуба на доходи.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в четирите стратегически области са следните:

1. Устойчиво управление

- Адаптиране на производителността (развитие на напоителните системи, подходящо време за извършване на селскостопанските дейности, отглеждане на термофилни култури, разработване на адаптирани към климата култури, подобряване на контрола върху вредителите/болестите)

- Адаптиране на животновъдството (адаптиране на стопанствата и съоръженията, диверсификация на животновъдството, запазване на съществуващите пасища за паша)

- Адаптиране на управлението на природните ресурси (увеличаване на трайните насаждения, защита на почвата, поддържане на структурата на почвата, увеличаване на запасите от органични вещества в почвата, използване на машини /

технологии за култивация, подобряване на управлението на водите, поддържане/подобряване на местообитания на аквакултурите)

2. Насърчаване на капацитета за адаптация и осведомеността

- Изграждане на капацитет за адаптация (обучение по отношение на изменението на климата, действия за разпространение на знанията, придобиване на нови знания [аквакултури], разработка / усъвършенстване на системите за мониторинг и оценка).

- Подобряване на осведомеността (познания за адаптация към изменението на климата за местните земеделски производители, създаване на официална платформа за аквакултури, разработване на системи за наблюдение на екосистемите).

3. Насърчаване на научните изследвания и иновациите

- Насърчаване на научните изследвания, технологичното развитие и иновациите (проучване на нови сортове култури, иновации в управлението на ресурсите на ниво стопанство, провеждане на научни изследвания, подобряване на технологиите за култивация на риба и аквакултури, информация за климата и системи за ранно предупреждение, изследвания за по-добро разбиране на взаимодействието изменение на климата-рибарство/аквакултури, наблюдение и мониторинг на аквакултурите).

4. Укрепване на политиките и правната рамка

- Укрепване на правната рамка (подобряване на правната рамка, актуализиране и изменение на законодателството, засягащо рибарството във вътрешни водни басейни и аквакултурите, разработване на Национална стратегия за развитие на селското стопанство)

- Укрепване на управлението на риска и разработване на други политики (разработване на програми за застраховане и управление на риска)

9.2. Биоразнообразие и екосистеми.

Въздействие от изменението на климата.

Биологичното разнообразие и екосистемите са особено уязвими по отношение на изменението на климата и демонстрират разнообразни потенциални въздействия, като например загуба на генетично разнообразие, нарушаване на жизнените цикли и фенологичните фази на видовете, влошаване на местообитанията и въздействие върху предоставянето на екосистемните услуги.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията области са следните:

1. Подобряване на управлението на екосистемите

- Привеждане в съответствие на законодателството за стратегическо планиране и прилагане (разработване на нова стратегия за биологичното разнообразие и план за действие и на нова Стратегия за зелената инфраструктура, преглед на правните изисквания, операционализиране на мониторинга на екосистемите и ОВОС/СЕО).

- Адаптиране на секторното законодателство към законодателството в областта на

изменение на климата (преразглеждане на Закона за ограничаване на изменението на климата и секторните стратегии/законодателство, адаптиране на регионалните/местните стратегии за адаптация към измененията в законодателството/ стратегиите.

- Свързване на статистическите данни за емисиите към нови екологични отчети (създаване на въглеродно екологично счетоводство, свързване на отчитането на въглеродните емисии и екологичното счетоводство)

2.Подобряване на управлението на знанията

- Отваряне и вторично използване на данните (създаване на оперативна съвместимост на екосистемните данни между властите / участниците, отваряне на данните за обществено ползване)

- Подобряване на комуникацията и разбирането на екосистемните процеси (разработване на инструменти за информирано приоритизиране на научните изследвания и практическите действия, създаване на интердисциплинарни екипи и центрове за върхови постижения, насърчаване на конкурси за мултидисциплинарни научни изследвания)

- Възстановяване, усъвършенстване и използване на местните знания за биоразнообразието (събиране на народни обичаи и традиционни познания, внасяне на чуждестранни знания)

- Максимално използване на гражданската наука (насърчаване на екосистемното мислене сред доброволците, споделяне на данни от доброволците)

- Обучение за екосистемно мислене (провеждане на обучение на всички образователни нива, създаване на специализирани курсове за публичния сектор, развитие на умения за екосистемна комуникация и повишаване на осведомеността)

3.Създаване на пространство за биологичното разнообразие и екосистемите

Възстановяване на пространството, заето от сивата инфраструктура, създаване на убежища и намаляване на фрагментацията (регионални / местни „червени линии“ за предотвратяване загубата на екосистеми, програми за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие)

4.Увеличаване на устойчивостта намаляване на различни видове натиск

- Намаляване на замърсяването, смущенията и свръхексплоатацията (оценка на носещия капацитет/поносимостта на жизненоважните екосистеми и производствения капацитет на техните услуги, прилагане на самонаблюдение и използване на ОВОС за проследяване експлоатацията на екосистемите, смущенията и нивата на екосистемните услуги).

5.Устойчиво използване на регулиращите и културни екосистемни услуги

- Устойчиво използване на екосистемните услуги (използване на генетични ресурси за устойчивост, културни екосистемни услуги за отдих и образование, възстановяване на екосистемите, местно развитие и равен достъп до екосистемните услуги)

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- Разработване на нови стратегии за биологично разнообразие и зелени инфраструктури (краткосрочен план);
- Преглед на законодателството, свързано със споменатите стратегии (краткосрочен план);
- Създаване на оперативна съвместимост на екосистемните данни между различните власти/участниците (краткосрочен план);
- Отваряне на данните за обществено ползване (краткосрочен до средносрочен план);
- Насърчаване на конкурси за мултидисциплинарни научни изследвания (краткосрочен план);
- Събиране на народни обичаи и традиционни познания (краткосрочен план);
- Възможност за споделяне на данни от доброволците (краткосрочен план);
- Програми за обучение на всички образователни нива (краткосрочен план);
- Регионални / местни „червени линии“ за предотвратяване загубата на екосистемни услуги (краткосрочен до средносрочен план);
- Регионални / местни програми за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие (краткосрочен до средносрочен план);
- Оценка на носещия капацитет / поносимостта на жизненоважните екосистеми (краткосрочен до средносрочен план);
- Прилагане на самонаблюдение и използване на ОВОС за проследяване експлоатацията на екосистемите (краткосрочен до средносрочен план).

Заинтересовани страни

Съответните министерства и техните органи, свързани с биологичното разнообразие и екосистемите имат важна роля. Академичните среди и научноизследователските институти също ще бъдат ключови. Гражданското общество, местните власти и гражданите също са от значение. Частният сектор, с националните и местните си бизнес асоциации и компании, също има роля и е необходимо да стане по-активен.

9.3. Енергетика.

Въздействие от изменението на климата.

Анализът на уязвимостта на енергийния сектор спрямо изменението на климата прави разграничение между доставка на първична енергия (производство на въглища) и производство на електроенергия (ядрени и топлинни електроцентрали, възобновяема енергия, баланс между предлагане и търсене, пренос и разпределение, производство и разпределение на топлинна енергия).

Изменението на климата може да повлияе на енергийния сектор по много начини. То може да причини щети на инфраструктурата и оборудването, да доведе до понижаване на качеството на въглищата, да увеличи риска от топлинен стрес за работни-

ците, които работят на открито, да намали ефективността на електроцентралите, да намали наличността на вода за охлаждане, да създаде несигурност по отношение на производството на електроенергия, да понижи ефективността на производството на слънчева и вятърна енергия, да предизвика промени в потреблението на енергия и да намали нуждата от отопление.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в четирите стратегически области са следните:

1. Изграждане на институционален капацитет, познания и използване на данни

- Изграждане на институционален капацитет и мрежи за знания (преглед на нивото на осведоменост относно изменението на климата в енергийния сектор; провеждане на обучение в сектора)

- Интерпретиране на мониторингови, прогнозни и метеорологични данни с цел използването им в сектора (среща с НИМХ-БАН за определяне на нуждите от климатични услуги; гарантиране, че НИМХ-БАН разполага с необходимите ресурси за предоставяне на данните)

2. Интегриране на изменението на климата в политиките, плановете и финансовите механизми на енергийния сектор

- Интегриране на съображенията за изменението на климата в политиките и плановете в енергийния сектор (включване на устойчивостта към изменението на климата в стратегиите, плановете, стандартите, политиките, нормите за проектиране, инвестициите, прогнозите за потреблението на енергия, управлението на инфраструктурата)

- Разработване на финансови механизми за изграждане на устойчивост (разглеждане на съществуващите механизми за финансова защита в други страни и потенциалното им прилагане в България)

3. Внедряване на устойчивостта към климата в проектирането и строителството

- Внедряване на устойчивостта към изменението на климата в проектирането и строителството на електроцентрали и мини (внедряване на устойчиво към изменението на климата управление на водните ресурси/ експлоатацията на големите водно-електрически централи, разглеждане на разходите и ползите от включването на устойчивостта към климата в проектирането на нови електроцентрали)

- Внедряване на устойчиво към изменението на климата проектиране и строителство на инфраструктура за пренос и разпределение (разработване на карти на зоните в климатичен риск, продължаващ мониторинг на причините за прекъсванията в системата за пренос и разпределение, класифициране на метеорологичните причини, анализ на разходите и ползите от разширяване на подземната разпределителна система)

4. Укрепване устойчивостта на енергийните доставки

- Диверсификация на доставките с цел повишаване на цялостната устойчивост

на енергийната система (продължаване развитието на регионалните връзки и търговия с електроенергия, подобряване на системите за централно отопление, разноо-бразяване на доставките, финансово подпомагане на газификацията на домакинствата)

- Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд и промишлените системи (стимулиране на доставчиците на енергия да станат компании за енергийни услуги, подпомагане на разработването на методики за оценка на енергийните спестявания, стимулиране на мерки за икономия на енергия, хармонизиране на регулацията на цените с политиката за подобряване на енергийната ефективност, повишаване на осведомеността на търговците на енергия по отношение на Закона за енергийната ефективност, изследване на връзките между водната ефективност и енергийната ефективност)

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Провеждане на обучение за енергийния сектор относно устойчивостта към изменението на климата;
- Заедно с НИМХ-БАН - определяне на нуждите от климатични услуги и централизирано споразумение за тяхното предоставяне;
- Съставяне на инвентаризация на стратегиите, политиките, плановете, стандартите, избора на площадки, нормите за проектиране на енергийна инфраструктура, с идентифициране на необходимостта от включване на съображенията за устойчивост към изменението на климата;
- Гарантиране, че елементите от НСАИК, които се отнасят до енергията, са включени в плана „Климат - Енергетика“;
- Гарантиране, че устойчивостта към изменението на климата е интегрирана в новата Енергийна стратегия;
- Гарантиране, че устойчивостта към изменението на климата е включена в решенията, свързани с управлението на водните ресурси и на големите водно-електрически централи;
- Разработване на карти на зоните в климатичен риск във връзка с инфраструктурата за пренос и разпределение;
- Продължаване на мониторинга на причините за прекъсванията в системата за пренос и разпределение и класифициране на причините, свързани с климата/ метеорологичните условия.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват съответното министерство и неговите органи, както и държавния регулатор. Водоснабдителните и енергоразпределителните дружества, както държавни, така и частни, също са в началото на списъка със заинтересовани страни. Специално внимание следва да се обърне на потребителите, техните асоциации, както и на научноизследователските

институти, свързани с енергийния сектор. И на последно място, но не по значение - гражданското общество и местните органи също имат своята роля.

9.4.Гори.

Въздействие от изменението на климата.

България е богата на гори, но изменението на климата е потенциален двигател на значителни промени. Основна уязвимост представляват специфични за различните видове физиологични реакции. Някои видове дори биха могли да нямат адаптивност, за да се справят с новите климатични условия. Други уязвимости включват несигурност по отношение на взаимодействието между видовете, фактът, че големи площи с иглолистни насаждения са на твърде ниска надморска височина. Изменението на климата може да доведе и до повишена вероятност за възникване на големи пожари и други смущения, както и да създаде по-благоприятни условия за инвазивни видове.

Предизвикателство представляват и дървата за огрев като преобладаващ продукт от дървен материал.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в трите стратегически области са следните:

1.Подобряване повишаване на осведомеността

- Изграждане на капацитет за научни изследвания, образование и разпространение на резултатите (създаване на орган за координация на научно-изследователската и развойна дейност за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, разработване на научноизследователска програма за подпомагане адаптацията на горите, създаване на Национална служба за консултации в горския сектор, изграждане на капацитет в обществени и частни структури и в академичните среди в горския сектор);
- Разработване на научни изследвания в подкрепа на адаптацията (моделиране на потенциалното поведение на дървесните видове, продължаване на изследванията на генофонда и генотипната изменчивост и пригодността към различни климатични условия на силно уязвими видове дървета, разработване на модели на риска, например от ветровали, пожари, увреждане от насекоми и болести; изследвания, анализи и оценка на микро и макроравнище на данните от мониторинга на горските екосистеми; оценка на ефекта от промяната на дървесните ресурси; изследване на употребите на дървесина с цел насърчаване на използването ѝ за продукти с по-висока добавена стойност).

2. Подобряване и защита на горските ресурси

- Възстановяване на силно увредени горски територии и подобряване на защитните функции на гората по отношение на водите и почвите, поддържане на съществуващите и създаване на нови полезащитни горски пояси в земеделски земи, създаване на горски коридори, свързващи изолирани гори в равнините, създаване на плантации с кратка ротация за производство на биомаса, оценка на нормативната

уредба и на механизмите за парични помощи за използване на земеделски земи за горско стопанско производство)

- Поддържане на биоразнообразието, генетичното разнообразие и устойчивостта на горите (увеличаване на видовото, генетичното и структурното разнообразие и ограничаване на пространственото събиране на насаждения с опростена структура, запазване на места с голямо биоразнообразие [„стари гори“];
- Идентифициране на редки видове със сериозен риск от изчезване и защита на текущото им състояние, планиране на тяхното възобновяване и потенциална миграция;
- Ограничаване на потенциала за навлизане на инвазивни видове;
- Участие в Европейската информационна система за горските генетични ресурси)
- Подобряване управлението на горските ресурси (изграждане на национална система за ранно откриване и превенция на горски пожари, изграждане на Национална система за дългосрочен мониторинг на природните нарушения, изпълнение на национална инвентаризация на горите, интегриране на съществуващи и нови информационни системи в Националната информационна система за горските ресурси).

3. Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси

- Подобряване на потенциала за дълготрайно използване на продукти от дървесина с по-висока стойност (преглед и разширяване на строителните стандарти с цел подобряване на позицията на дървесината като строителен материал, създаване на организация за маркетинг на дървесни продукти, създаване на технически наръчник за конструктивни елементи от дървесина с цел улесняване на употребата ѝ, популяризиране на нови технически спецификации от дървен материал, както и пилотни проекти в общината.
- Подобряване на потенциала за устойчиво и екологосъобразно използване на дървесната биомаса за производство на енергия (създаване на програма за насърчаване инсталирането на съвременни системи за производство на енергия и топлина, разработване на стратегия за горската биомаса).

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Създаване на орган за координация на научноизследователската и развойна дейност за смекчаване на въздействието на изменението на климата и за адаптиране към него;
- Инициране и изпълнение на научноизследователска програма за подпомагане на адаптирането на горите към изменението на климата;
- Пространствено-обвързани природни нарушения, напр. увреждане от насекоми и моделиране дървесните условия;
- Разработване на модели за риска от ветровали, пожари, болести;

- Насърчаване на лесовъдски системи, които увеличават видовото, генетичното и структурното разнообразие и ограничават пространственото събиране на насаждения с опростена структура;
- Изграждане на национална система за ранно откриване, реакция и превенция на горски пожари и други природни бедствия;
- Изграждане на национална система за дългосрочен мониторинг на природните нарушения;
- Изпълнение на национална инвентаризация на горите.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от общественния сектор включват министерствата и техните органи, които имат отговорности по отношение на горския сектор.

Заинтересованите страни от частния сектор са горските предприятия и дървообработващата промишленост. Собствениците на земя също са важни участници, а научно-изследователските институти, свързани със сектора, неправителствените организации и местните власти също играят важна роля

9.5. Човешко здраве.

Въздействие от изменението на климата.

Изменението на климата влияе върху човешкото здраве чрез температурите и влажността (сърдечно-съдови заболявания, удари, трансмисивна заболяемост, инфекции, респираторни заболявания, алергии), екстремните метеорологични явления и пожарите (смъртност, болести, свързани с водите и храните, посттравматично стресово разстройство) и промяната във валежите (бактериални инфекции и диария).

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в трите стратегически области са следните:

1. Подобряване на управлението за адаптация

- Укрепване на политическата, правната и институционалната рамка (разработване на национална стратегия и план за действие за изменението на климата и човешкото здраве; преразглеждане на съществуващите планове/програми за контрол на заболяванията; преглед и актуализиране на законодателството, стандартите, нормите, плановете и политиките)
- Изграждане на административен, инфраструктурен, комуникационен, финансов и технически капацитет (създаване на работна група за комуникация и координация по въпросите на изменението на климата и човешкото здраве; преглед и приоритизиране на нуждите от инфраструктура и технологично оборудване, свързани с изменението на климата; партньорство и сътрудничество: разработване на наръчник за ролите и отговорностите на заинтересованите страни; осигуряване на здравно представителство в процесите, свързани с изменението на климата на всички нива; разработване, актуализиране и разпространение на каталог на добрите здравни практики; създаване на национален фонд за изменението на климата и човешкото здраве)

- Изграждане на професионален капацитет (провеждане на тематични семинари и обучение за професионалисти; серия от тематични информационни материали за здравни специалисти; включване на изменението на климата и въздействието върху човешкото здраве в професионалните образователни програми на всички нива; разработване, прилагане и актуализиране на стандартите за медицинско лечение, свързано с изменението на климата).

2. Изграждане на база от знания и осведоменост

- Развиване на общественото образование и осведоменост относно адаптацията (въвеждане на изменението на климата и човешкото здраве в учебните планове; провеждане на мултимедийна кампания; разработване, публикуване и разпространение на кодекс за лично поведение на гражданите при опасни явления, свързани с изменението на климата)

- Разработване на мониторинг, събиране на данни и ранно предупреждение (изграждане на национална система за мониторинг на изменението на климата и човешкото здраве; спазване на процес на прецизен оперативен мониторинг; разработване / актуализиране на националната база данни за изменението на климата и човешкото здраве; разработване и въвеждане на национална система за здраве)

- Разработване на база от знания и научни изследвания (подобряване на научните познания относно изменението на климата и човешкото здраве - оценка на уязвимостта на здравето, карти на уязвимостта)

3. Адаптиране на външната среда с цел намаляване на въздействието на изменението на климата върху здравето

- Адаптиране на изградената и естествена среда за намаляване на въздействието на изменението на климата върху здравето (разработване на концепция и насоки за приспособяване на обществената среда към изменението на климата; разработване/прилагане на система от стимули за използване на устойчиви на атмосферните влияния конструкции, материали, инструменти; изграждане/поддръжка на обществени места със защитна архитектура и ландшафтен дизайн срещу екстремни метеорологични явления; разработване/актуализиране на наръчника за местата в природата, уязвими към изменението на климата).

- Изграждане на социално-икономически капацитет (разработване на програма за профилактичен контрол на здравния статус и осигуряване на съответно лечение; разработване/актуализиране на регистъра на социалните групи, уязвими към изменението на климата и разработване на програма за работа с тези групи; подготовка на убежища/съоръжения за защита от екстремни метеорологични явления на хора от уязвими групи).

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Разработване на национална стратегия и план за действие за изменението на климата и човешкото здраве;

- Преглед и актуализиране на законодателството, разпоредбите, стандартите, нормите, плановете, политиките и други документи, които имат отношение към изменението на климата и човешкото здраве;
- Създаване на междудисциплинарна работна група за вертикална и хоризонтална комуникация и координация по въпросите на изменението на климата и човешкото здраве;
- Преглед на нуждите на инфраструктурата и технологичното оборудване, свързани с изменението на климата в здравния сектор и разработване на препоръки за приоритетни подобрения;
- Създаване на национален фонд за изменението на климата и човешкото здраве, който да оказва съдействие при: (а) лечението на заболявания, причинени от изменението на климата; (б) укрепване на научните изследвания и (в) подобряване на инфраструктурата в здравния сектор, свързана с изменението на климата;
- Разработване на тематични информационни материали за изменението на климата за здравни специалисти и заинтересовани страни;
- Разработване, прилагане и актуализиране на стандарти за медицинско лечение, свързано с последствията от изменението на климата;
- Провеждане на мултимедийна кампания за изменението на климата и човешкото здраве;
- Разработване на национална система за ранно предупреждение за ефекта от изменението на климата върху здравето;
- Подобряване на научните познания за изменението на климата и човешкото здраве.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществеността включват министерствата и техните органи, както и Националната здравноосигурителна каса. Професионалните медицински сдружения и научно-изследователските институти, свързани със сектора, също са много важни. Водещата неправителствена организация на Червения кръст също се превръща във важен участник, както и местните власти.

9.6.Туризм.

Въздействие от изменението на климата.

Поради своя териториално концентриран, зависим от времето и изключително сезонен характер, туризмът в България е уязвим по отношение на изменението на климата.

Уязвимостта се състои от краткосрочни и дългосрочни заплахи, въпреки че по-високите температури по-рано и по-късно през годината могат да направят междинните сезони по-привлекателни.

Основните рискове, свързани с изменението на климата, включват по-малък брой туристи, по-кратък зимен сезон, по-кратък среден престой, здравословни проблеми за туристите, по-лоши условия за отдих на открито, увреждане на туристическите обекти.

тическата инфраструктура и суперструктура, затруднен достъп до туристическите дестинации и недостиг на вода.

Възможностите, които биха могли да възникнат от изменението на климата включват по-дълъг летен сезон и междинни сезони, развитие на нови туристически продукти, привличане на нови пазари и по-малка нужда от отопление през зимния сезон и междинните сезони.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в четирите стратегически области са следните:

1. Включване на адаптацията към изменението на климата в разработването на политиките и правната рамка

- Разработване на секторна политика по отношение на изменението на климата (разработване на национална стратегия за адаптация и план за действие за туризма)
- Създаване на всеобхватна правна рамка, управление на риска и стимули (подобряване на правната рамка по отношение на адаптацията към изменението на климата в сектора, разработване на програми за застраховане и управление на риска, създаване на междусекторни политики, създаване на механизми за икономически стимули за прилагане на възможностите за адаптация)

2. Подобряване на осведомеността и базата от знания за адаптация към изменението на климата

- Повишаване на осведомеността, относно изменението на климата и въздействието му върху сектора (разработване на национална база данни [онлайн портал] с информация за адаптацията към изменението на климата; ангажиране с по-широко разпространение на знания по отношение на адаптацията сред предприемачите; въвеждане на обучение в областта на изменението на климата в учебните програми на училищата и университетите; разработване на видео материали; организиране на семинари за повишаване на осведомеността; разработване на туристически показатели, чувствителни към изменението на климата; разработване на показатели за изменението на климата, релевантни за туристическия сектор)
- Укрепване на базата от знания в отрасъла (разработване, финансиране и осъществяване на проекти и програми за изследване на изменението на климата; събиране на данни в областта на туризма, свързани с изменението на климата; мониторинг и оценка; разпространение на разработените мерки за адаптация сред заинтересованите страни)

3. Изграждане на капацитет за адаптация

- Регионална и подсекторна оценка на адаптивния капацитет (разработване на инструменти за оценка на адаптивния капацитет; провеждане на оценки на капацитета за адаптация)
- Изграждане на капацитет (действия за обучение и разпространяване на знания; въвеждане на финансови стимули за изграждане на капацитет на заинтересованите страни; въвеждане на специални програми/курсове в коледжите и университетите; подобряване на координацията, информираността и комуникацията

между отговорните правителствени и обществени институции).

4. Разработване на конкретни действия за адаптация

- Адаптиране на съществуващите туристически сектори (разработване и прилагане на мерки за адаптация за летния и зимния туризъм);

- Разработване на иновации в областта на туризма и управлението (разработване на нови видове туризъм [продукти, дестинации]; идентифициране на нови туристически сектори [сегментиране]; разработване и внедряване на нови маркетингови стратегии и подходи; разработване на нововъведения в управлението на ресурсите на подсекторно ниво [предприятие]).

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Ангажиране с по-широко разпространение на знания по отношение на адаптацията към изменението на климата, за да се достигне до местните предприемачи в областта на туризма;

- Разработване на туристически показатели, чувствителни към изменението на климата;

- Разработване на показатели за изменението на климата, релевантни за туристическия сектор;

- Разработване на инструменти за оценка на адаптивния капацитет;

- Разработване на обучение по изменение на климата.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни включват съответните министерства и техните органи, отговорни за политиките и регламентите в областта на туризма. Частният сектор с неговите асоциации и предприемачи също е ключов участник. И не на последно място, организациите за управление на туристическите райони и гражданското общество имат също своя дял.

9.7. Транспорт.

Въздействие от изменението на климата.

Основните видове транспорт, които ще бъдат повлияни от гледна точка на предоставянето на услуги, са пътния и железопътния транспорт, следвани от водния и въздушния транспорт. Очаква се най-значителното въздействие върху инфраструктурата да бъде причинено от наводненията и свлачищата поради по-високата честота на силни валежи. Други явления, които се очаква да засегнат сектора са виелиците, снеговалежите и екстремните горещини.

Очаква се метеорологичните събития, свързани с изменението на климата да окажат отрицателно въздействие върху всички участници в транспортния сектор, включително тези, които се занимават с управление на инфраструктура (влошаване на състоянието, щети, временно затваряне на участъци/възли от пътната инфраструктура), транспортните оператори (по-високи оперативни разходи и прекъсвания

на дейностите), потребителите на пътната мрежа (забавяния, удължено време на пътуване, дискомфорт при пътуване) и крайните потребители и обществото като цяло (по-високи разходи за транспортна инфраструктура и транспортни дейности – например смущения в бизнеса, договорите, веригата на доставки).

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в двете стратегически области са следните:

1. Изграждане на институционален капацитет и знания.

- Изграждане на институционален капацитет (възлагане на отговорности за адаптиране към изменението на климата в правилниците и вътрешните правила на заинтересованите страни; оценка на нуждите от обучение и провеждане на обучения; повишаване на осведомеността на обществото).

- Изграждане на база от знания (въвеждане / подобряване на практиките за събиране на данни, свързани с адаптацията към изменението на климата и постепенно изграждане на бази данни за специализирани проучвания;

- Извършване на специализирани изследвания за оценка на рисковете и уязвимостите от изменението на климата);

2. Включване на съображенията за адаптация към изменението на климата в ключовите процеси на планиране и вземане на решения, в т.ч.:

- Преглед и усъвършенстване на процедурите за подготовка на проекти (разработване и прилагане на насоки за включване на въпроси, свързани с адаптацията към изменението на климата в цикъла на управление на проектите);

- Преглед и усъвършенстване на експлоатацията и поддръжката (разработване и прилагане на програми за укрепване на устойчивостта на пътните и железопътните мрежи към екстремни метеорологични явления);

- Преразглеждане и актуализиране на нормите за проектиране (актуализиране на указанията за проектиране на водостоци и мостове по пътищата и железопътните линии; редовно актуализиране на нормите за проектиране на пътища и железопътни линии).

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия:

- Възлагане на отговорности за адаптация към изменението на климата в правилниците и вътрешните правила на съответните заинтересовани страни по видове транспорт на база преглед и анализ на пропуските;

- Оценка на нуждите от обучение и прилагане на програми за обучение;

- Въвеждане и/или подобряване на практиките за събиране на данни, свързани с адаптацията към изменението на климата и постепенно изграждане на бази данни за специализирани проучвания;

- Разработване на насоки за разглеждане на проблемите, свързани с адаптацията към изменението на климата в цикъла на управление на проекти;

- Актуализиране на указанията за проектиране на водостоци и мостове по пътищата и железопътните линии.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от публичния сектор включват министерствата и техните органи, свързани със сектора. Частният сектор също играе важна роля, тъй като той предоставя услугите и извършва поддръжката на инфраструктурата.

От ключово значение са потребителите и обществото като цяло, а неправителствените асоциации в транспортния сектор следва да работят активно с представителите на гражданското общество за защита на потребителите, за изграждане на партньорства и за по-вишаване на осведомеността. И не на последно място, местните власти също ще играят важна роля.

9.8. Градска среда.

Въздействие от изменението на климата.

В градските райони очакваните въздействия от климатичните събития включват щети за сградите и градската инфраструктура, последици за здравето, застрашени основни услуги, вкл. доставка на храна и електричество, намалена достъпност на средата и воден стрес, както и увеличен финансов натиск върху общините за поддръжка на инфраструктурата и съоръженията и персонала за спешна помощ.

Големите градове ще бъдат по-уязвими по отношение на екстремните метеорологични явления, тъй като техните централни градски части обикновено са с по-голяма плътност, интензивен трафик, с по-малко зелени и отворени пространства и със стара инфраструктура с ограничен капацитет. Уязвимите групи, вкл. хората, които живеят под прага на бедността, в лоши жилища, бездомните, възрастните и болните хора, ще бъдат засегнати в по-голяма степен.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в четирите стратегически области са следните:

1. Укрепване на политиките и на правната рамка за включване на АИК

- Включване на АИК в регионалното и градското развитие (организиране на дискуссионен форум за политиката и стратегията за АИК; включване на АИК политиките за регионално и градско развитие чрез преразглеждане на Закона за устройство на територията и на новата Национална жилищна стратегия)

- Преразглеждане и допълване на законодателството за транспониране на въпросите за АИК (включване на АИК в законодателството, свързано регионалното и пространствено планиране; преразглеждане на инструменти като Националната концепция за пространствено развитие, схемите и планове за териториално развитие и ПУП)

- Прилагане на нови Еврокодове и технически норми в планирането, проектирането, строителните технологии и материали качеството чрез сертифициране за устойчиво строителство; стимулиране на творческия градски дизайн; насърчаване на зелени, интелигентни и иновативно планиране, проектиране и сертифициране на градове, сгради и технологии)

2. Изграждане на капацитет за адаптация

- Развитие на устойчиви институции, способни да осигуряват политика за АИК на всички равнища (организиране на хоризонтална координация между съответните органи; вертикална и хоризонтална координация между министерствата, свързани с АИК на градската среда и управлението на риска от бедствия;

- Подобряване на сътрудничеството между националните, регионалните и местните власти;

- Развиване на капацитет чрез преквалификация и допълнителна експертна заестост; предоставяне на насоки и методическа подкрепа на общините за разработване на местни стратегии за АИК)

- Развитие на институционалния, експертния и административния капацитет (изграждане на капацитет за управление на риска от бедствия и за реагиране при извънредни ситуации, осигуряване на модерно оборудване и финансова подкрепа; предоставяне на подходяща и актуализирана информация; осведоменост, ангажираност, познания и създаване на култура на АИК в обществото)

3. Разработване на финансови и социални политики и на политики за управление на риска

- Промяна на финансовите, социалните и застрахователните политики (преразглеждане на финансовите инструменти и проектиране на нови;

- Изследване на потенциала на фондовете на ЕС за АИК; планиране на държавния бюджет и финансова подкрепа за общините;

- Преразглеждане на съществуващия фонд за управление на риска от бедствия с цел по-добра социална защита;

- Разширяване на мерките за финансово приобщаване чрез адаптивни предпазни мрежи, резервни фондове за бедните и за най-необлагодетелстваните).

4. Подобряване на управлението на знанията, научните изследвания, образованието и комуникацията между заинтересованите страни

Информация - гарантиране на институционално регулиран обмен на информация и данни съгласно задълженията по директивата на ЕС INSPIRE (създаване на общи стандарти за типа, структурата, обхвата и формата на метаданните и данните, хармонизирани с ЕС на ниво град; обмен на информация със страни от ЕС и международни институции; осигуряване на свободен достъп до данните)

Научни изследвания - осигуряване на обща дългосрочна визия и цели в изследванията за АИК на градската среда чрез изменение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания (определяне на приоритетните научни теми; подкрепа на иновациите в строителството, технологиите и услугите чрез проучвания, финансирани от строителния бизнес)

Образование - „обучение на обучаващи“ (организиране на образование и обучение на всички нива - от политиките до обществеността; създаване на съвместни мулти-дисциплинарни курсове за проектантите, [ландшафтни] архитекти, инженери, еколози, икономисти и др.; организиране на тематични докторски дисертации; разработване на платформа за отворено обучение за АИК)

Партньорство - работа в партньорство и споделяне на знания (насърчаване на партньорствата, изграждане на мрежи и сътрудничество между различните възрастови, полови, етнически, професионални и социални групи; организиране на социална мрежа за подкрепа на уязвимите групи; осъществяване на публично-частни партньорства в подкрепа на управлението на риска от бедствия и Единната национална система за защита на гражданите; работа с медиите за популяризиране на системата за АИК)

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- Организиране на дискуссионен форум за постигане на съгласие за обща визия и общо разбиране по отношение на политиките и стратегията за АИК за градската среда (краткосрочен план);
- Включване на АИК в политиките за регионално и градско развитие (краткосрочен план);
- Включване на АИК в новата Национална жилищна стратегия (средносрочен план);
- Изграждане на способности за управление на риска от бедствия и реагиране при извънредни ситуации и осигуряване на достатъчно и модерно оборудване и финансова подкрепа (краткосрочен план);
- Създаване на общи стандарти за типа, структурата, обхвата и формата на метаданните и данните, хармонизирани с ЕС на ниво град (краткосрочен план);
- Определяне на приоритетните научни теми, свързани с града, откритите и зелените пространства, сградите, инфраструктурата, строителните материали и човешкото здраве и оценка на устойчивостта им (краткосрочен план);
- Организиране на подходящо образование и обучение на всички нива – от политиките до обществеността, въз основа на оценка на образователните потребности (краткосрочен план);
- Насърчаване на партньорствата, изграждането на мрежи и сътрудничеството между различните възрастови, полови, етнически, професионални и социални групи, включително тези в неравностойно положение (краткосрочен план).

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват министерствата и техните органи, свързани със сектора. Секторните професионални съюзи и асоциации, строителните и застрахователните компании и частните консултанти са други участници, които имат важна роля за успешното изпълнение на Плана за действие.

Академичните среди и научно-изследователските институти също играят основна роля, заедно с гражданското общество и местните и регионалните власти и техните органи.

Води.

Въздействие от изменението на климата.

Очаква се изменението на климата да окаже значително въздействие върху хи-

дрологията на реките в България, като прогнозите са за спад с около 10 процента за следващите 30 години. Възможно е да настъпят значителни промени в сезонното разпределение на оттока на реките, с увеличение през зимата и пролетта и спад през лятото и есента.

Рисковете и уязвимостта, свързани с водите, включват опасност от наводнения и суша. Рисковете от наводнения засягат цялата страна, докато рисковете от засушаване застрашават районите с прогнозиран недостиг на вода. Районите, които използват подпочвени води, са с по-нисък риск. Вероятни са по-високи рискове в районите, които използват повърхностни води и имат значителни туристически дейности.

Основните уязвимости по отношение на изменението на климата са системите за производство на водноелектрическите централи, водните услуги (водоснабдяване, канализация и мелиорация), състоянието и готовността на водната инфраструктура, както и готовността на операторите и населението, поради липса на предишен опит с наводнения и засушаване. Рисковете за инфраструктурата и услугите произтичат от щети, неправилна експлоатация и нискокачествени или недостатъчни услуги.

Биологичното разнообразие е изложено на риск в резултат от наводненията и засушаванията.

Стратегически и оперативни цели и дейности

По-подробно, действията в трите стратегически области са следните:

1. Подобряване на управлението за адаптация

- Адаптиране на правната рамка с оглед превръщането ѝ в инструмент за справяне с въздействието от изменението на климата; изясняване на ролите и отговорностите за адаптация към изменението на климата; синхронизиране на периодите на планиране между генералните ВиК планове и планове за управление на речните басейни и на риска от наводнения [ПУРБ и ПУРН];

- Въвеждане на икономически стимули за промяна на поведението.

2. Укрепване на базата от знания и осведомеността.

- Максимално използване на научноизследователски и образователни институции (осигуряване на средства за изследвания в областта на адаптацията към изменението на климата и прилагане на иновации в областта; осигуряване на научно-изследователска подкрепа за Басейновите дирекции чрез рамкови споразумения недостатъчни услуги. Биологичното разнообразие е изложено на риск в резултат от наводненията и засушаванията.

- Подобряване на осведомеността, образованието и обучението (подготовка и разпространение на брошури и видео материали, свързани с адаптацията към изменението на климата; включване на адаптацията към изменението на климата в учебните програми за начално и средно образование; подготовка и провеждане на обучения за държавната администрация и ВиК операторите).

- Подобряване на мониторинга и гъвкавостта (разширяване и надграждане на мрежите за мониторинг на валежите, водните ресурси и използването на водите,

свързани с изменението на климата; създаване на динамична, обществено достъпна ГИС база данни)

3. Подобряване на управлението за адаптация на водната инфраструктура

- Адаптиране на проектирането и строителството (преглед и актуализиране на нормите за проектиране и строителство);

- Адаптиране на експлоатацията (разработване на методика и оценка на адаптивния капацитет на значими обекти от водната инфраструктура, включване на мерки за адаптация към изменението на климата в експлоатационните планове на инфраструктурата);

Приоритетни действия

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- Изясняване на ролите и отговорностите по отношение на адаптацията към изменението на климата (краткосрочен план);

- Подготовка и разпространение на брошури и видео за адаптация към изменението на климата (краткосрочен план);

- Разширяване и надграждане на мрежите за мониторинг на валежите, водните ресурси и използването на водите, свързани с адаптацията към изменението на климата (средносрочен план);

- Създаване на динамична, обществено достъпна ГИС база данни (средносрочен план);

- Преглед и актуализиране на нормите за проектиране и строителство (краткосрочен план).

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват министерства и техните органи, свързани със сектора, както и басейновите дирекции. Държавният регулатор също е важна заинтересована страна. Академичните среди и научно-изследователските институти играят основна роля, заедно с гражданското общество и местните и регионалните власти и техните органи.

Изготвянето на ПИРО е съобразено с програмите от мерки в планове за управление на речните басейни и с програмите от мерки в планове за управление на риска от наводнения към басейновите дирекции, както и осигурява съгласуваност с всички други приложими планове и програми в областта на опазването на околната среда или адаптацията към изменението на климата, разработени на национално,

областно или общинско ниво.

Ефектите от влиянието на изменението на климата, които се изразяват в покачване на температурите, намаляване на валежите, промяна в оттока на реките и в еко-системите и засушаване (от една страна), но и в проблеми, свързани с внезапни наводнения (от друга страна) е вече факт в определени райони на България.

9.9. Анализ на възможните бедствия и мерките за тяхното предотвратяване.

Възможни бедствия на територията на община Априлци могат да се отнесат до:

- *от природни явления* - земетресения, наводнения, суша, срутища, бурни ветрове, смерчови явления, прашни бури, горски и полски пожари, градушки, снегонавявания и обледявания, огнища на заразни болести и епидемии по хората, животните и растенията;
- *от аварии* - в рисковите обекти, работещи с взривоопасни и пожароопасни материали, промишлени отровни вещества и токсични газове;
- *от инциденти и други извънредни обстоятелства* – терористични действия, катастрофи (космически, авиационни, железопътни, пътно-транспортни и от преднамерени действия), невзривени боеприпаси и др.

Мерки за намаляване последствията при наводнение.

- Подобряване проводимостта на речните легла;
- Стопанисване на речните легла в границите на урбанизираната територия;
- Превантивен контрол за състоянието на защитните диги;
- Основно и ежегодно почистване на коритата и бреговете от дървета, храсти, битови и строителни отпадъци на реките, преминващи през територията на общината;
- Отнемане на наносни отложения основно в зоната на мостовете;
- Съблюдаване плана за управление на язовир „Жребчево“;
- Превантивен контрол за спазване правилата за техническа експлоатация на хидротехническите съоръжения;
- Подържане в техническа изправност на системите за сигурност на хидротехническите съоръжения;
- Поддържане на системи за ранно предупреждение на застрашеното население;
- Обучение и практическа подготовка на Щабовете за координация и екипите от Единната спасителна система за провеждане на НАВР при наводнение.

Мерки за намаляване последствията при масови горски и полски пожари:

- Изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в обекти от критичната инфраструктура, горски фонд и обработваеми земеделски площи;
- Провеждане на ДПК и предприемане на превантивни мерки за намаляване на предпоставките за възникване на пожари;
- Провеждане на мероприятия за обезопасяване на обектите, горски фонд и обработваеми земеделски площи;
- Създаване на условия за успешно пожарогасене

Мерки за защита на населението:

- Информационна обезпеченост на територията на общината;
- Провеждане на просветна и разяснителна дейност за естеството на заболяването и свързаните с него рискове.
- Налагане на забранителни и ограничителни мерки на огнището на болест, за обезпечаване на контрол върху движението в района, за затваряне на пазарите и предотвратяване на опити за нелегална търговия с животни;
- Налагане на карантинни мерки в района на огнището и упражняване на контрол върху изпълнението им.
- Унищожаване на заразните и контактни животни, а в случай, че се провежда превантивно клане участие и контрол при транспортирането на животни до определена кланица и контрол при извършване на клането.
- Мероприятията за ликвидиране на огнището и мероприятията в предпазната и надзорната зони.

Ресурсна обезпеченост:

Планираните мерки, дейности и проекти следва да бъдат съобразени с възможностите за финансиране – европейско, национално, регионално и общинско.

ЧАСТ VII.

10. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

За целите на наблюдението и оценката на настоящият ПИРО-Априлци се изгражда система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. Описанието на тази система и на действията, които ще осигурят нейното ефективно функциониране, са част от структурата на ПИРО. Необходимите действия задължително включват осигуряване на изпълнението на изискванията на чл. 91 от ППЗРР за изготвянето на годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание трябва се отделя на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

За приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони за въздействие следва да се определят отделни самостоятелни индикатори, чрез които да се оцени приносът на интервенциите, както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

ЧАСТ VIII.

11. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЧЛЕН 32 ОТ ЗРР

Настоящият документ представя резултатите от оценката на социално-икономическото въздействие на ПИРО на община Априлци 2021-2027 г. Изготвена е в съответствие с чл. 32 на ЗРР едновременно с изработването на Плана за интегрирано развитие на общината. Плана за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г. е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години.

Предварителната оценка на ПИРО на община Априлци има за цел да подобри качеството на документа, като проследи неговата външна и вътрешна свързаност, съответствие със стратегически и планови документи на областно, регионално, национално и наднационално ниво, неговата ефективност, ефикасност, релевантност, въздействие и устойчивост.

11.1. Специфични цели на предварителната оценка.

Специфичните цели са следните:

- Да се гарантира съгласуваност на ПИРО и заложените в него стратегически цели и приоритети с документите, които са от значение за подготовката на планове на национално и европейско ниво, секторните стратегии, Интегрирана териториална стратегия за развитие на северен централен район за периода 2021-2027, Национална програма за развитие България 2030.

- Да се гарантира съгласуваност на ПИРО, като се оцени социално-икономическия анализ и SWOT-анализа, реалистичността и адекватността на заложените цели и приоритети за местно развитие, предвидената система за наблюдение, оценка и актуализация, включително предложените индикатори, необходимите действия за осигуряване на информация и публичност и прилагане на принципа на партньорство и програмата за реализация;

- Да се гарантира спазване на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;

- Да се гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие и др.;

- Да се прецени адекватността на общата оценка на необходимите ресурси за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.;

- Да се оценят дейностите, предложени за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
- Да се оцени съответствието, целесъобразността и ефективността на Програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.

За постигането на тези цели са изпълнени следните задачи:

- Извършена оценка на обхвата и фокуса на анализа на актуалните тенденции и процеси, проблеми и потенциали на икономическото, социалното, инфраструктурното и екологичното развитие на община Априлци;
- Извършена оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социално-икономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на общината;
- Извършена оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на общината за периода 2021-2027 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на регионално, национално и европейско ниво;
- Извършена преценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ПИРО за развитие за периода 2021-2027 г. и обос-новаността на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети;
- Извършен анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2027 г., включително по отношение на информационното му осигуряване;
- Извършена оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на плана;
- Извършена оценка на съответствието, целесъобразността и ефективността на Програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.

При изготвянето на предварителната оценка, Изпълнителят е взел предвид и съблюдал изискванията на Закона за регионалното развитие и на Правилника за неговото прилагане. Изпълнителят също е координирал разработването на предварителната оценка с Възложителя.

11.2. Критерии, използвани при предварителната оценка.

Основните критерии, които са използвани при предварителната оценка са критериите за приложимост, обоснованост, ефективност, ефикасност, въздействие и устойчивост.

Оценка на социално-икономическото въздействие на ПИРО

В структурно отношение оценката е извършена на базата на основните дейности, застъпени в ИТСР на Северен централен регион 2021-2027г. „Националната програма за развитие: България 2030.

Елементите на Плана за интегрирано развитие са дефинирани в Закона за регионално развитие и включват следното:

а/Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната община.

б/Цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.

в/Описание на комуникационната стратегия, на партньорите изаинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност.

г/Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини

д/Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие.

е/Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

ж/Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;

з/Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗИД на ЗРР;

и/Оценка на обхвата и фокуса на анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Априлци.

Анализът на икономическото, социалното и екологичното състояние, на нуждите и потенциалите за развитие е изготвена за територията на цялата община. В тази връзка е описан териториалният обхват на съответната общината с всички включени в нея кметства, райони и населени места.

Структурата на аналитичната част на ПИРО е фокусирана върху спецификата на територията на съответната община и дава информация за основния потенциал за развитието ѝ, мястото и ролята ѝ за развитието на съответната област и приносът за развитието на региона. Местоположението на общината в рамките на областта и региона за планиране от ниво 2, нейните характеристики, инфраструктура и ресурси имат потенциал да въздействат върху развитието на останалите територии и този потенциал е взет под внимание и анализиран.

11.3. Методика.

Методиката за изготвяне на анализа, освен документално проучване на база наличните източници на информация, включва и теренни проучвания (на място, чрез анкети или фокус групи) на специфичните характеристики на отделните територии, населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие.

11.4. Оценка.

Разработеният анализ за ПИРО на община Априлци 2021-2027 г. е информативен и задълбочен. Използвани са актуални данни от официални източници на информация, които са анализирани с помощта на различни подходи и са изведени съответните изводи от тях. В структурно отношение анализът отговаря на изискванията за съдържание, посочени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.

Общината е разгледана в контекста на социално-икономическото развитие на областта, района и националните особености.

По-голямата част от данните са визуализирани под формата на фигури или таблици, което допринася за по-лесното им възприемане.

Анализът е проблемно ориентиран, като проследява тенденциите в развитието на общината и разглежда подробно проблемите от демографски, социално-икономически, инфраструктурен и екологичен характер.

Основните акценти в анализа са състоянието на околната среда по компоненти, развитието на мрежата от различни категории защитени територии, както и зоните, включени в националната екологична мрежа НАТУРА 2000. На тази основа са формирани изводи, които служат за SWOT анализа и обосноваването на конкретни цели, приоритети и мерки в стратегическата част.

Анализът на инфраструктурната обезпеченост се фокусира върху водоснабдителната, канализационната, транспортната, електроснабдителната и екологичната инфраструктура в територията. Тук е обърнато внимание на показателите, свързани както със съществуващата екологична инфраструктура, така и на нуждата от изграждане на такива съоръжения, потенциала и възможностите за развитие нови проекти в съответните сфери, необходимите инвестиции и др.

Представени са и ресурсите на общината, изследвано е тяхното състояние и на тази база са изведени сравнителните предимства, които трябва да се развият за да се постигне прогрес. Според оценителя Анализът поставя добра основа за разгръщане на стратегическата рамка.

Оценка на съответствието и обвързаността на SWOT-анализа със социалноикономическия анализ и с дефинираните цели и приоритети за развитие на общината. SWOT-анализът е задължителна част за всеки стратегически документ, като осъществява логическата връзка между аналитичната и стратегическата част на документа.

В SWOT анализа са формирани изводи, които да служат за обосноваването на конкретни цели, приоритети и мерки в стратегическата част. Тъй като са отразени съществуващите проблеми (местни и външни за територията), които са свързани с глобални тенденции или екологични проблеми (промени в климата, загуба на биоразнообразие, деградация на почви и пр.) Изготвеният SWOT-анализ е структуриран в матрица, отразяваща влиянието на факторите за развитие, което предполага че сил-

ните и слабите страни са посочени в резултат на разработения анализ на ситуацията в общината.

Съгласно класическата схема за обобщение факторите са представени в четири групи, в зависимост от това с какъв произход са те и какъв е потенциалният им ефект върху развитието. Силните и слабите страни са изведени на база вътрешните условия в общината, докато възможностите и заплахите са изведени на база външната среда. Анализът е логично построен и правилно извежда и обобщава направените в анализа констатации.

При проверка на вътрешното съответствие на SWOT-анализа не са открити противоречия.

Като цяло, SWOT-анализът е уловил основните изводи, направени в социално-икономическия анализ, а в стратегическата рамка са взети предвид стоящите пред развитието на общината възможности и заплахи.

Оценка на реалистичността и приложимостта на визията, целите и приоритетите за развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г., интегрираността и взаимодействието между отделните приоритети и стратегически цели, както и тяхното съответствие и обвързаност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво.

Стратегическата част на ПИРО на община Априлци за периода 2021-2027 г. набелязва насоките за развитие на общината във всички сфери на социално-икономическия живот. Тя кореспондира пряко и е съобразена в голяма степен със заложената законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие на национално иструктурни и инвестиционни фондове.

Във формулираната Визия на община Априлци: *„Община Априлци – привлекателен за живот и работа екологично чист район, ефективно използваща своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство“* са взети предвид основните изводи от дефинираните записи в SWOT-анализа и досегашното развитие. Решаването на ключовите проблеми и реализацията на потенциала за развитие на общината през плановия период ще даде възможност за постигане на очертаната визия, което я прави реалистична.

Оценката на стратегическата рамка на ОПР на община Априлци 2021-2027 г. е разгледана на следните нива: структура; външно съответствие; вътрешно съответствие - интегрираност, взаимодействие и допълняемост; реалистичност и приложимост; съгласуваност с общественото мнение.

Целите и приоритетите имат за задача да дадат насоката за развитие на общината за следващия програмен период, като стъпят на основата на направения преди това анализ и SWOT-анализ. Това е ключовата част на документа, където се показва начина как да се използват предимствата на общината и с минимални усилия да се пос-

тигне максимален ефект по отношение на решаването на наличните проблеми и постигането на социално-икономически напредък.

Стратегическата рамка изразява желанията на местното население за бъдещото развитие на общината и в същото време да следва насоката, определена от документите на по-високо ниво. Следва да се намери пресечната точка между желанията и възможностите за развитие, така че стратегическата рамка да бъде реалистична и да има максимално въздействие.

11.5. Външно съответствие.

Така обособените стратегически цели са насочени към четири основни направления – постигане на икономическо развитие, подобряване на социалната среда и на екологичната инфраструктура, балансирано териториално развитие.

Община Априлци се стреми към постигане на икономическо развитие, чрез:

- Подобряване на бизнес средата, насърчаване на предприемачеството, стимулиране на инвестициите в иновации, неутрални към климата производства, туризъм и селско стопанство;
- Подобряване на социалната среда чрез осигуряване на достъп до качествени здравни услуги, достъп до специализирана дългосрочна грижа и социално включване, добро образование и обучение, основа за професионална реализация, подкрепа на културните институции и социализация и представяне на културно историческото наследство, достъп до спорт и услуги;
- Подобряване на екологичната инфраструктура, чрез подобряване на ВИК мрежата, енергийната ефективност, опазване на биоразнообразието;
- Балансирано териториално развитие.

Структура на стратегическата рамка на ПИРО на община Априлци 2021-2027г.

Общинският план за развитие се разработва в момент, когато все още не е финализирано Споразумението за партньорство на Република България, определящо основните приоритетни направления, които ще бъдат финансирани в следващия програмен период, както и обема на заделените средства.

Външната съгласуваност на документа се изразява в съгласуваност с релевантните стратегически документи на областно, регионално, национално и европейско ниво:

А/Национална програма за развитие България 2030.

НПР БГ2030 е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2030 г. НПР БГ 2030 поставя пред страната 3 стратегически цели и 13 приоритета, като основните направления са в посока:

- Ускорено икономическо развитие;
- Демографски подем;
- Намаляване на неравенствата.

Таблица :

Приоритети на НПР БГ 2030	Приоритети на ПИРО Априлци
П1. Образование и умения	Приоритет 9: Добро образование и обучение, основа за професионална реализация
П2.: Наука и научна инфраструктура	
П3. Интелигентна индустрия	Приоритет 1: Стимулиране на създаване и развитие на местен бизнес и привличане на инвеститори, чрез създаване на нови индустриални и технологични зони. Приоритет 2: Насърчаване на предприемачеството Приоритет 6: Цифровизация на икономиката:
П4. Кръгова и нисковъглеродна икономика	Приоритет 12: Развитие на енергийната инфраструктура. Енергийна ефективност
П5. Чист въздух и биоразнообразие	Приоритет 13: Инвестиции за опазване на биологичното разнообразие и защита от рискове от климатични промени
П6. Устойчиво селско стопанство	Приоритет 3: Развитие на устойчиво селско стопанство
П7. Транспортна свързаност	Приоритет 14: Подобряване на транспортната достъпност и свързаност
П8. Цифрова свързаност	Приоритет 15: Осигуряване на цифрова свързаност и достъпност
П9. Местно развитие	Приоритет 11: Подобряване на ВИК инфраструктурата.
П10. Институционална рамка	
П11. Социално включване	Приоритет 8: Достъп до специализирана дългосрочна грижа и социално включване
П12. Здраве и спорт	Приоритет 7: Осигуряване на достъп до качествени здравни услуги
П13. Култура, наследство и туризъм	Приоритет 10: Подкрепа на културните институции и социализация и

	представяне на културно историческото наследство. Достъп до спорт и услуги
--	--

Б/ Съответствие на ПИРО на община Априлци ИТСР на Северен централен регион за планиране за периода 2021- 2027г.

Съгласно Интегрираната териториална стратегия за развитие на ЮИР за периода 2021-2027, Визията на ИТСР на ЮИР за периода 2021- 2027 е: *„Северен централен Регион - привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие“*, която се реализира в три приоритетни направления:

Таблица № 60.

Специфични цели за периода 2021-2027	Приоритети на ПИРО на община Априлци
СЦ 1.1.Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии	Приоритет 5: Подкрепа на общинската икономика за иновации и технологично развитие
СЦ 2.2 Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпа до услуги	Приоритет 7: Осигуряване на достъп до качествени здравни услуги Приоритет 8: Достъп до специализирана дългосрочна грижа и социално включване Приоритет 10: Подкрепа на културните институции и социализация и представяне на културно историческото наследство. Достъп до спорт и услуги Приоритет 11: Подобряване на ВИК инфраструктурата. Приоритет 14: Подобряване на транспортната достъпност и свързаност
СЦ 2.3 Изграждане и/или рехабилитацията на техническа инфраструктура	Приоритет 1: Стимулиране на създаване и развитие на местен бизнес и привличане на инвеститори, чрез създаване на нови индустриални и технологични зони. Приоритет 2: Насърчаване на предприемачеството Приоритет 6: Цифровизация на

	икономиката:
СЦ 2.4. Насърчаване на нисковъглеродна икономика, зелени инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска	Приоритет 12: Развитие на енергийната инфраструктура. Енергийна ефективност Приоритет 13: Инвестиции за опазване на биологичното разнообразие и защита от рискове от климатични промени
СЦ 3.3. Развитие на трансграничното и транснационално сътрудничество	

11.6. Вътрешно съответствие.

Вътрешното съответствие на документа се изразява в ясната и категорична връзка между тенденциите в развитието на общината, станали ясни от направения анализ на икономическото и социалното развитие, изведените силни, слаби страни, възможности и заплахи, и на тази база и разработената стратегическа рамка, която да използва потенциала на общината, за да реши нейните проблеми и да доведе до устойчиво развитие.

Постигната е интегрираност и взаимодействие между отделните стратегически цели. Те са балансирани и равнопоставени като значимост и засягат отделни сфери, които са ключови за развитието на общината:

Връзката между тях е особено тясна, като концепцията се изчерпва в следното:

- Развитието на инфраструктурата осигурява база за развитие на бизнеса и по-добра среда за живот на хората, грижата за човешките ресурси, от гледна точка образование, здравеопазване и социални дейности, води до по-добре обучени и квалифицирани кадри, които да са подготвени да влязат и да подсилят местната икономика. А развитата икономика означава повече работни места, по-високо заплащане и по-висок стандарт на живот.
- Най-сигурният начин за развитието на общината е да се използват нейните сравнителни предимства и потенциали, а именно подходящите природо-климатични условия за развитие на туризъм и селско стопанство.
- За да има устойчив растеж, трябва да се съблюдава опазването на околната среда. Външните фактори също са взети предвид като се предлагат условия за привличане на инвеститори и коопериране с други общини.

11.7. Реалистичност и приложимост.

Приложимостта на стратегическата рамка зависи от нейната реалистичност, от нагласите на местното население, от административния капацитет, от адекватността на стратегията спрямо нуждите на местното население.

При оценката на реалистичността и приложимостта на един планов документ от значение са много външни фактори, които в повечето случаи са трудно предвидими.

Реалистичността на един план зависи от пресечната точка между предвидените дейности и отделените за тях ресурси. Плана за интегрирано развитие за включва още Индикативна финансова таблица и Програма за реализация, където са дефинирани ресурсите, необходими за реализацията на плана.

Погледът на местното население винаги е от голямо значение при разработването на планови документи. Важно е местното население да припознае набелязаните цели като свои, за да се сплоти общността около тяхното преследване и да се установи тясна кооперация между администрация и гражданско общество.

Административният капацитет е анализиран в ПИРО и предвидените цели са поставени в съответствие с потребностите.

Съгласно направената оценка на стратегическата рамка на Плана за интегрирано развитие, оценителят смята, че е разработена реалистична и приложима стратегическа рамка, която се отличава с вътрешна кохезия и съответствие със стратегически документи на по-високо ниво.

Посочените цели в ПИРО на община Априлци гарантират правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности, равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие, добро управление като са предвидени мерки за интегриране на етническите общности, а цялостното изпълнение на плана и общата цел ще допринесат за устойчивото развитие на територията.

Преценка на обема и ефективността на предвидените финансови ресурси за постигането на целите на ПИРО 2021-2027 г. и обосноваването на разпределението им спрямо заложените цели и приоритети

Индикативната финансова рамка обобщава необходимите ресурси за реализацията на ПИРО за периода 2021-2027 г. Тя е тясно обвързана с макроикономическата обстановка и следва да бъде съобразена с поуките от предходния програмен период и текущото финансово състояние на общината.

Изводът е, че се разчита много на средствата от ЕС, което прави изпълнението на ПИРО зависимо от редица външни фактори и риска от неговото неизпълнение по-голям. В същото време обаче, общината няма достатъчно ресурси, за да подкрепи самостоятелно инициативите за развитие, затова е подходящо привличането на повече частни инвестиции и насърчаването на частните инициативи в общината.

Финансовите ресурси са приблизително балансирано разпределени между инфраструктура, туризма, управление на водите, управление на отпадъците на общината, като тук са включени големи проекти насочени към подобряване на техническата и социалната инфраструктура.

Следва да се има предвид, че изготвянето на финансовата рамка на общината се случва в момент, когато тече подготовката на рамковите документи за следващия програмен период и съответно не са напълно ясни приоритетите на ПРЗСР и други, които ще бъдат финансирани, териториалното разпределение на финансовите средства и условията за тяхното отпускане. Това затруднява планирането и разпреде-

лението на средствата за следващия седемгодишен период, както и определянето на количествените показатели, тъй като предвидените средства са с източник предимно на външно финансиране.

Според оценителя разпределението на финансовите ресурси отговаря на направените изводи от анализа и на предвидените цели в стратегическата рамка.

Връзката между финансовия ресурс и стратегическата рамка е двупосочна.

Остойностяването на предвидените дейности би следвало да се направи на база желаните резултати. В случая е използван именно този подход: като база за изчисленията са използвани предвидените в матрицата с индикатори крайни стойности, които са заложили като целеви за края на седемгодишния планов период

Анализ на уместността, яснотата и броя на индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода до 2027 г., включително по отношение на информационното му осигуряване.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие на община Априлци е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на ПИРО и е изцяло съобразена с МУР. Тя отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. За целите на плана са използвани два вида индикатори: *общи и специфични* индикатори за резултат и индикатори за въздействие. Това позволява да се направи извод спрямо уместността и яснотата им.

Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети за развитие на общината. По някои приоритети, те се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на специфичните и стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори.

Матрицата на индикаторите за ПИРО на община Априлци включва наименование на стратегическа цел и приоритет, мярка на индикатора; източник на информация, период на отчитане, базова и целева стойност. Подробно посочените индикатори са ясни, уместни, с достатъчен брой и възможности за информационно осигуряване. Така изготвената матрица позволява да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана.

На база на извършения анализ на социално-икономическото състояние на целевата територия и предвид заложените в ПИРО индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението може да се направят съответните изводи за въздействието на

документа. Базовите и прогнозни стойности на ключовите индикатори позволяват да се сравнят и преценят очакваните социални и икономически ефекти и въздействия от реализацията на плана.

Ако ПИРО бъде изпълнен и заложените в него конкретни проекти станат реалност, по безспорен начин може да се твърди, че както социалните, така също икономическите и екологичните показатели на община Априлци в края на плановия период (2027 г.) ще регистрират много по-високи равнища, доближаващи я до стандартите за устойчиво развиваща се територия, в която на населението е осигурен по-висок жизнен стандарт, характеризиращ се с по-високи доходи, по-добро здравословно състояние, по-уютна жизнена и околна среда.

Оценка на описаните действия и механизми за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО, включване на партньорите в процеса на тяхното разработване и изпълнение, както и дейностите за информационно осигуряване и публичност на ПИРО.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие осигурява неговото ефективно изпълнение с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация. При изготвянето на системата е спазена законодателната рамка и е развита вътрешна система за наблюдение, оценка и актуализация с конкретни механизми.

За наблюдение на изпълнението на ПИРО се извършват междинна и последваща оценки. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол, чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на ПИРО, да го подобрят, като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране.

Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности. Тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ПИРО се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценки.

При формулиране на механизмите за изпълнение на Плана за интегрирано развитие е препоръчително създаване на постоянна Работна група към Община Априлци, която пряко да подпомага Кмета на общината относно изпълнението на ПИРО и да упражнява контрол и мониторинг върху резултатите. В Работната група за управление на реализацията на ПИРО следва да се включат представители на общата и специализираната администрация, представена от съответните дирекции, които

имат отношение към заложените в плана цели и проекти, както и представители на Общинския съвет. С оглед осигуряването на постоянно обществено участие в изпълнението на ПИРО е препоръчително да се включат и представители на неправителствения сектор, социалните партньори, граждани и местни предприятия.

Неотменен документ, свързан с изпълнението на Плана за интегрирано развитие, е Програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г. Програмата за реализация се разработва на основата на ресурсно осигурените специфични цели и включва конкретни проекти, прогнозните им стойности, източници на финансиране, срокове и отговорни институции.

Препоръчва се работната група да следи изпълнението на конкретните проекти, както и да променя Програмата за реализация и да допълва при необходимост и промяна в социално-икономическото развитие на общината. Работната група следва да следи и включва в нея и проектите на заинтересованите страни - НПО, бизнес организации, социални партньори и други за развитието на общината.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Априлци и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и включване на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ПИРО, както и привличането на бизнес организации за осъществяване на проекти в обществен интерес под формата на публично-частно партньорство.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие.

Оценка на съответствието, целесъобразността и ефективността на програмата за реализация на ПИРО за периода 2021-2027

С Програмата се определя пакета от мерки и проекти за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода до 2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на Програмата, а оттук и на Плана за интегрирано развитие, действията за осигуряване на комуникация, информация и публичност при осъществяването на мерките и проектите, включени в Програмата.

Програмата за реализация на Общинския план за развитие има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично

в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на Плана за интегрирано развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

В Програмата за реализация на ПИРО на община Априлци 2021-2027 г. са включени оперативните насоки и цели на програмата, мерките и предвидените дейности за подкрепа и списък с индикативни проекти за реализация. Елементите: индикатори за конкретни продукти и резултати на проектите, организация и дейности по наблюдението, оценката и актуализацията на програмата, комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност не са включени. Препоръчва се да се посочат конкретните дейности по наблюдение изпълнението на Програмата за реализация и как ще се осигури публичност и прозрачност на действията. Включването им би довело до по-голяма яснота относно изпълнението на Програмата за реализация.

Екипът, изготвил ПО, препоръчва да се изготвят Годишни програми за реализация на ПИРО, в които да бъдат включени и индикатори на проектите, които се/ще се изпълняват през конкретната година. Изпълнението на Годишната програма за реализация ще е основен източник на информация за подготовката на Годишния доклад на Кмета за реализацията на ПИРО, който следва да бъде изготвен до 31 март следващата календарната година за предходната. Основните инвестиции, които се планира да се осъществят, са в сферата на ВиК, туризма, екологията, социалната инфраструктурата и инфраструктурата за подобряване на бизнес средата.

11.8. Заключение.

Плана за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г. е разработен съгласно препоръките, изведени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за периода 2021- 2027, Национална програма за развитие България 2030:

- Спазена е общата структура за изготвяне на анализ за икономическото и социално развитие;
- SWOT-анализът съответства напълно на анализа на икономическото и социалното развитие и приложената стратегическа рамка;
- Стратегическата част е структурирана ясно и в съответствие с изискванията на европейските, националните, регионалните и областните стратегически документи. ПИРО на община Априлци е хармонизиран с националните секторни стратегии, които обхващат периода 2021-2027 г. и които са изготвени към момента на разработването на плана;
- Планираната „визия“ е завършена в смислово отношение и отговаря на поставената стратегическа рамка;
- Обемът на предвидените финансови ресурси е в съответствие с предвидените

проекти за изпълнение, от което може да се съди и за ефективността и ефикасността за постигане на целите на ПИРО на община Априлци. Във финансовата индикативна таблица е спазен изцяло принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;

- Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на План за интегрирано развитие на община Априлци включва ясни, уместни, с достатъчен брой възможности за информационно осигуряване индикатори, което позволява да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана и да се определи социално-икономическото му въздействие;

- Успешното изпълнение на ПИРО ще доведе до икономически ръст и съществено по-добре на качеството на живот в община Априлци в края на плановия период;

- ПИРО на община Априлци гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности - равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие, добро управление, партньорство;

С реализацията на плана ще се интегрират екологични принципи с цел насърчаване устойчивото развитие и пространственото планиране на селищната среда, като ще се създаде и благоприятен микроклимат за бизнес и инвестиции, туризъм, екологично селско стопанство и модерна инфраструктура.

За подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа екипът, изготвил ПО, има следните по-обща препоръки:

- ОПР да се съгласува с Оперативните програми и ПРЗСР за новия програмен период 2021-2027 г. след тяхното окончателно одобрение и при необходимост да се актуализира;

- Бизнесът и НПО също да предоставят и отчитат пред Община Априлци своите проекти и инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и програмите за изпълнение на ПИРО.

В резултат на проведената предварителна оценка на Плана за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г., екипът, изготвил оценката, препоръчва приемането на документа от Общински съвет.

12. ИЗМЕНЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО – АПРИЛЦИ

Изменение и актуализация на Плана за Интегрирано Развитие (ПИР) на Община Априлци се допуска при условията, посочени в ППЗРР:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;

- в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Актуализация на програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението му и постигане на целите и приоритетите за развитие. Периодичната актуализация на програмата за реализация и приложенията към нея се извършват с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране. Така например, в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или до-норски проекти и програми, при актуализацията на програмата за реализация могат да бъдат идентифицирани допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителните ресурси.

Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

При актуализацията на програмата за реализация в нея задължително следва да се включат и следните видове проекти/проектни идеи, за които е доказан приноса към постигането на целите и приоритетите на плана:

- Всички проектни идеи, които общината е включила след 2020 г. в процеса по актуализиране и допълване на инвестиционната си програма по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане;
- Всички проекти, предвидени за финансиране изцяло с финансови инструменти по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 след 2020 г., за които Междинното звено е издало положително становище за съответствие с ПИРО, които не са включени в ОПР 2014-2020 до финалното му отчитане;
- Други идентифицирани след 2020 г. проекти/проектни идеи за градско развитие, които са финансирани със средства от ЕСИФ 2014-2020, които не са включени в ПИРО 2014-2020 до финалното му отчитане.

Изготвеният актуализиран ПИР се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана, посочени в Методиката за разработване на ПИРО за периода 2021-2027. Същото важи и за актуализацията на програмата за реализация на ОПР:

Изменението и актуализация на програмата за реализация се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия, описани в част III от плана. Актуализацията на Програмата за

реализация се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

12.1. Система за наблюдение и оценка на ПИРО – Априлци.

12.1.1. Значение на системата за наблюдение и оценка.

Задължително условие за успешната реализация на общинския план за развитие е неговата способност за адаптация към промените в общинските характеристики през следващите 7 (седем) години. За да бъде ОПР основа за разработване на стратегическите документи през програмния период 2021-2027 е нужна неговата актуалност в края на 2020 г. Тези особености посочват необходимостта от разработването на система за наблюдение и оценка на плана. Системата обвързва отделни звена, извършваните от тях функции и последователността на операциите във времето.

Целите на системата са да се определи степента на изпълнение на планираните цели, да се проследи съответствието на плана с променящите се условия и да се аргументира нуждата от неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са: информационното обезпечаване, приложението на системата от индикатори на ОПР, пълноценната координация и взаимодействие на участващите структури и успешното публично представяне на резултатите от наблюдението.

Системата за наблюдение и оценка интегрира идентифицираните индикатори за измерване на резултатите и въздействието на плана /*част 7. Система от индикатори за наблюдение и оценка на плана и Приложение № 3* /.

12.2. Участващи структури.

Основните участници са общинския съвет на община Априлци, кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, разнообразните институции осигуряващи информация, всички заинтересовани страни, професионалните общности и участващите експертни екипи.

Общинският съвет е ръководния орган за наблюдение на ОПР. Представители на общинския съвет активно участваха в разработването на документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентирани дейности по планирането на общинското развитие. Практиките за осигуряване на публичност следва да бъдат продължени и във времето на реализацията на плана, като се гарантират нормативните изисквания за отчетност на резултатите от ОПР.

Кметът на общината организира наблюдението на ОПР. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършеният документ за одобрение от общинския съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на общинския план.

Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Задължително е въвличането на институциите, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, Териториалното статистическо бюро, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, заедно с отделните жители в общината. Разработването на ОПР се проведе в условията на коректна и креативна комуникация между всички заинтересовани страни, обменящи идеи чрез проведените обществени обсъждания и анкетни проучвания. Обособилите се контакти следва да бъдат използвани и през предстоящите седем години, с оглед осигуряването на по-пълна представа за реалните резултати от изпълнението на плана.

12.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана.

В същността на системата за наблюдение и оценка на ОПР Априлци са предвидените отделни дейности и тяхната последователност.

Съгласно законодателството в сферата на регионалното развитие, кметът на общината и общинският съвет съвместно обезпечават дейностите по изработването, съгласуването и последващите реализация и наблюдение на ОПР. Двата органа осигуряват предпоставките за въвличане на обществеността в работата по създаването и прилагането на плана. Кметът на общината организира цялостния процес в условията на постоянна координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган – общинският съвет.

Общинският съвет е определен като основен орган за наблюдение на ОПР. Функциите на ОС /чл. 81 от ППЗРР/ са осигуряване на необходимата информация за оценка, координация и разпределение на отговорностите между отделните структури от общинската администрация, изпълняващи ОПР, както и поддържане на непрекъсната комуникация с централните и местните институции. ОС утвърждава необходимите мерки за промяна и усъвършенстване на системата за наблюдение и оценка на плана.

Успоредно с това е хармонизирането на изброените дейности с действащото законодателство и утвърдените норми за обществената дейност в страната, както и популяризирането на резултатите от ОПР в публичното пространство.

Кметът организира наблюдението на конкретните дейности по реализацията на ОПР. Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагането на ОПР, респективно неговото наблюдение, е **годишния доклад**. Системата за наблюдение на ОПР Априлци предвижда изработването на общо шест доклада. Изводите

от съдържанието на докладите са информационната основа за междинната и послед-ващата оценка на плана и предоставя информация за:

- социалните, икономическите и екологичните промени в рамките на общината и прилежащата ѝ външна среда;
- степента и оценката на изпълнение на предвидените стратегически цели;
- оценка на конкретните резултати от изпълнението на задълженията от страна на изпълняващите плана;
- мотивирани изводи и препоръки за подобряване на системата за наблюдение, както и за цялостния процес по изпълнение на общинската политика за регионално и местно развитие.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от ОС.

Междинната оценка трябва да констатира и аргументира нуждата от актуализация на ОПР. В случай на подобна необходимост, актуализирания документ на ОПР е предвиден за разработване през втората половина на 2023 година и съобразно структурата на настоящия документ. По този начин междинната оценка е ключов инструмент за оценка на изпълнението на ОПР и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади.

Изработването на межд Междинната оценка следва да проследи:

- досегашния прогрес на плана;
- актуалността на стратегията му спрямо настъпилите промени в средата;
- ефективността на координацията между компетентните органи.

Междинната оценка се изработва от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Оценката синтезира дейностите по събиране и обработка на информация, приложение на системата от индикатори, формулиране на насоки за корекция на плана.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ със специализираните администрации в общината. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация.

Кметът внася документа за обсъждане от ОС, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

Изводите на *междинната оценка* отвеждат до евентуалната актуализация на ОПР.

Главните причини за промяна на плана могат да бъдат продиктувани от динамичните социални и икономически процеси на общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства

се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка – набора от европейските и националните нормативни и стратегически документи, основните по-литики и секторните планове и програми. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличния ОПР спрямо тях. Оценката определя дали е целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти – изработването на актуализиран документ със срок за изпълнение оставащото време от програмния период. Друга възможност е решението за актуализиране само на програмата за реализация.

12.4. Разпределение на дейностите.

Системата за наблюдение, оценка и актуализация на ПИРО изисква разпределение на дейности във времето и сред отделните участници, както следва:

- организиране;
- наблюдение и одобряване;
- експертна дейност;
- осигуряване и събиране на информация;
- провеждане на дискусии;
- приложение на системата от индикатори на плана.

Дейностите са разпределени сред идентифицираните компетентни органи и заинтересовани страни, във връзка с осъществяването на най-важните събития от хронологията на плана.

Събитията са:

- публична дискусия;
- предварителен проект;
- окончателен проект;
- първоначална оценка;
- последваща оценка;
- годишен доклад;
- публикуване и разпространяване;
- междинна оценка;
- актуализиран документ на ОПР.

Аналогична е и процедурата за *последващата оценка* на плана, предвидена за 2028 година и финален момент от наблюдението и оценяването на общинския план.

Последващата оценка дава препоръки за разработването на ОПР за програмния период след 2028 година.

В случай на положително становище от междинната оценка, относно необходимостта от актуализация на ОПР, се изработва актуализиран документ на ОПР за периода 2023-2027. Актуализираният документ следва редът за подготовка на ОПР, включително техническото изпълнение на задачата и формалните процедури по неговото приемане.

Документът е логично продължение на изводите и решение на проблемите,

описани от доклада на междинната оценката.

ПИРО Априлци ще бъде допълнен след официалното приемане на Национален план за възстановяване и устойчивост, като -основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка.

„Планът за възстановяване превръща огромното предизвикателство, пред което сме изправени, във възможност не само чрез оказването на подкрепа за възстановяването, но и чрез инвестиране в нашето бъдеще: Европейската зелена сделка и цифровизацията ще стимулират заетостта и растежа, устойчивостта на нашите общества и доброто състояние на околната ни среда. Това е частта на Европа. Нашата воля за предприемане на действия трябва да е на нивото на предизвикателствата, пред които всички ние сме изправени. «

**Урсула фон дер Лайен,
Председател на Европейската комисия**

13. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Плана за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г. е разработен съгласно препоръките, изведени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за периода 2021-2027, Национална програма за развитие България 2030:

- Спазена е общата структура за изготвяне на анализ за икономическото и социално развитие;
- SWOT-анализът съответства напълно на анализа на икономическото и социалното развитие и приложената стратегическа рамка;
- Стратегическата част е структурирана ясно и в съответствие с изискванията на европейските, националните, регионалните и областните стратегически документи. ПИРО на община Априлци е хармонизиран с националните секторни стратегии, които

обхващат периода 2021-2027 г. и които са изготвени към момента на разработването на плана;

- Планираната „визия“ е завършена в смислово отношение и отговаря на поставената стратегическа рамка;
- Обемът на предвидените финансови ресурси е в съответствие с предвидените проекти за изпълнение, от което може да се съди и за ефективността и ефикасността за постигане на целите на ПИРО на община Априлци. Във финансовата индикативна таблица е спазен изцяло принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;
- Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на План за интегрирано развитие на община Априлци включва ясни, уместни, с достатъчен брой и възможности за информационно осигуряване индикатори, което позволява да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана и да се определи социално-икономическото му въздействие;
- Успешното изпълнение на ПИРО ще доведе до икономически ръст и съществено подобрене на качеството на живот в община Априлци в края на плановия период;
- ПИРО на община Априлци гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности - равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие, добро управление, партньорство.

С реализацията на плана ще се интегрират екологични принципи с цел насърчаване устойчивото развитие и пространственото планиране на селищната среда, като ще се създаде и благоприятен микроклимат за бизнес и инвестиции, туризъм, екологично селско стопанство и модерна инфраструктура.

За подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа екипът, изготвил ПИРО, има следните по-обща препоръки:

- ПИРО Априлци да се съгласува с Оперативните програми и ПРЗСР за новия про-грамен период 2021-2027 г. след тяхното окончателно одобрение и при необходимост да се актуализира;
- Бизнесът и НПО също да предоставят и отчитат пред Община Априлци своите проекти и инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и програмите за изпълнение на ПИРО.

В резултат на проведената предварителна оценка на Плана за интегрирано развитие на община Априлци за периода 2021-2027 г., екипът, изготвил оценката, препоръчва приемането на документа от Общински съвет.

14. ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Документи на ЕС и международни документи

- Европейска комисия. ЕВРОПА 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, 2010;
- Европейска комисия, Индикатори за устойчиво развитие, 2013, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/sdi/indicators>;
- Директива 1999/31/ЕС за управление на отпадъците;
- Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО;
- Директива 91/271/ЕИО от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ);
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директива за местообитанията);
- Европейска комисия. Ръководство с 80 мерки в областта на политиката на сближаване, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/new_cp/simplification_h andbook_bg.pdf
- Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17.12.2013 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета.

Източници и документи на национално ниво.

- Закон за култура и развитие на културата, ДВ бр. 50/1999 г.
- Закон за защита при бедствия, обн. ДВ бр. 102/2006 г., изм. и доп. ДВ бр. 77/2018
- Закон за защитените територии, обн. ДВ бр. 133/1998 г., изм. ДВ бр. 1/03.01.2019
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Методически насоки за разработването на Националната стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), регионални планове за развитие от ниво 2 (2014-2020);
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Национална концепция за пространствено развитие на Република България, 2013-2025, 2012;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Национална стратегия за регионално развитие на Република България, 2012-2022, 2012;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Регионална стратегия за развитие на Северен централен район 2021-2027 г.;
- Министерств на културата, Закона за недвижимите паметници на културата;
- МОСВ, Закона за биологичното разнообразие
- Министерство на туризма, Анализ на териториалния обхват на естествено възникнали териториални туристически образувания, МТ, 2015 г.,

<http://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/raionirane/p5.pdf>

- Министерство на енергетиката, Закона за енергийната ефективност;
- Министерство на земеделието и храните Агростатистика, <https://www.agrostat.bg/ISASPublic>
- Националната програма за развитие „България 2030“
- Министерство на здравеопазването, Регионална здравна инспекция – Стара Загора, , Проучване на основание Наредба №3 от 2000 г. на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата /обн. ДВ, бр.38 от 2000 г./, <http://www.rzi-starazagora.org>;
- Министерство на здравеопазването, Регистър на лечебни заведения за извънбол-нична помощ , <https://iamn.bg/>;
- Министерство на образованието и науката, Регистър на училищата и детските градини, <http://www2.mon.bg/adminmon/schools/> ;
- Стратегията „Европа 2027“
- Споразумение за партньорство на Република България;
- Национална програма за развитие „България 2027“;
- Национален план за развитие -България 2027 (НПР БГ2027);
- Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие“;
- Национален институт за недвижимо културно наследство. Национален регистър на недвижимите културни ценности, 2013;
- Информационна система за наблюдение на структурните инструменти на ЕС, <http://umispublic.minfin.bg/>;
- Национален статистически институт, Текуща статистика, <http://www.nsi.bg/>;
- Национален статистически институт, Районите, областите и общините в България, 2020 г.;
- Национален статистически институт–териториално бюро Стара Загора, текуща статистика;
- БАН, “Климатичен справочник на Република България”;
- ЕСГРАОН, <http://www.grao.bg>;
- Институт за пазарна икономика, Регионални профили 2013, www.regionalprofiles.bg
- Доклади/отчети за изпълнението на секторни стратегии за развитие, покриващи частично периода 2014–2020 г. (в областите: икономика/малки и средни предприятия, туризъм, транспорт, околна среда, енергетика, пазар на труда, иновации и въвеждане на нови технологии, здравеопазване, образование, култура, социални дейности и др.)
- Енергийна стратегия на Република България до 2020 г. За надеждна, ефективна и по-чиста енергетика, 2011 г. https://www.me.government.bg/files/useruploads/files/epsp/22_energy_strategy202

0_.pdf

- Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014–2020 г. <https://www.mi.government.bg/bg/themes/inovacionna-strategiya-za-inteligentna-specializaciya-na-republika-balgariya-2014-2020-g-1806-287.html>
- Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г., одобрена с РМС № 336/23.06.2017 г. <https://www.mtitc.government.bg/bg/category/42/integrirana-transportna-strategiya-v-perioda-do-2030-g>
- Национален план за действие за енергията от ВИ (НПДЕВИ), МИЕТ, http://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/eoos/plan_res_2013_.pdf
- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014–2020 г., МЕ, http://www.seea.government.bg/documents/NPDEE_2017.pdf
- Национален план за управление на отпадъците 2014–2020 г.,
- Годишен доклад за състоянието и развитието на земеделието, 2018 г. МЗХГ, http://www.mzh.government.bg/media/filer_public/2018/11/23/agraren_doklad_2018_G9

Източници и документи на ниво Община Априлци

- Общински план за развитие на Община Априлци 2014-2020 г.;
- Общ устройствен план на Община Априлци;

15. ПРИЛОЖЕНИЯ – АНКЕТНИ КАРТИ, СХЕМИ И ДРУГИ

15.1.	Приложение № 1 – Програма за реализация на ПИРО-Априлци
-------	---

